

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
533

Subotica, 21. lipnja 2013. Cijena 50 dinara

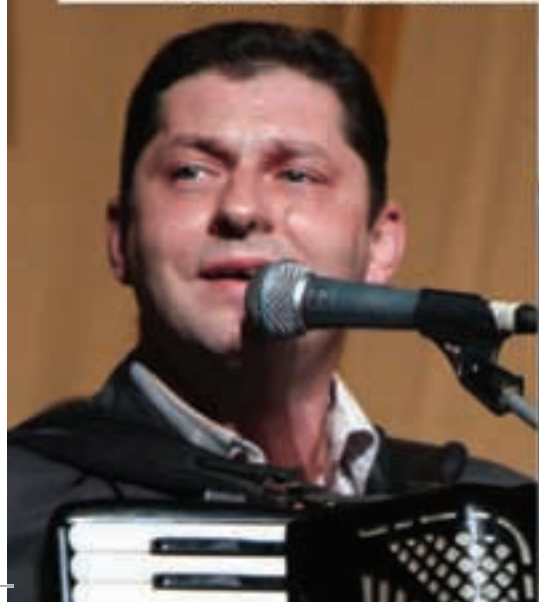

NACIONALNE MANJINE
U DRŽAVNIM SLUŽBAMA

NEPODNOŠLJIVA LAKOĆA
ZADUŽIVANJA

SEMINAR ZA NASTAVNIKE
HRVATSKOG JEZIKA

INTERVJU
TOMISLAV VUKOV

PUNOLJETNOST
DJEČJEG FESTIVALA

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéallalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

Svaštara ONLINE Informativne novine u Svaštari

**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

[illegible]

www.svastara.rs

VOJVODANSKA Svaštara

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Wireless Face - prava stvar za Vas!

Brz. Pouzdan. Stabilan.

Izaberite TippNet Wireless!

Za samo 999 dinara,
dobijate 6 GB mjesečno!

Paleta Wireless paketa za svačiji džep.

www.tippnet.rs

NAJ PONUDA

Posjetite nas: Karađorđev put 2, Subotica
Ili nas pozovite na: 024/555-765

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

Limunada

Ministarstvo unutarnjih poslova i ove će godine raspisati natječaj za osnovnu policijsku obuku u Srijemskoj Kamenici. Promidžbene tribine, čiji je cilj animiranje pripadnika nacionalnih manjina za rad u policiji, održane su i u nekoliko gradova Vojvodine. Među ostalim, Misija OESS-a godinama radi i na integraciji pripadnika manjinskih nacionalnih zajednica u policijsku službu, u čemu ima podršku Republike Srbije. Važno je istaknuti kada netko nešto dobro radi, a ovakav način kampanje uoči upisa u Centar za osnovnu policijsku obuku pridonosi uspostavljanju odnosa povjerenja, koje je zasnovano na dobroj komunikaciji i praktičnoj suradnji između policije i manjina. Naravno, nitko se ne favorizira, nego se daje šansa svima, što i jest uobičajeno u uređenoj državi.

Nadam se da će se u idućim godinama ovakve kampanje provoditi i bez da ih potenciraju određene misije Europske Unije, a kada već pišem o dobroj praksi u ovoj državi, ovoga puta u kontekstu segmenta rada policije, a čiji rad nema smisla bez zakona, Republika Srbija je napravila nedavno još jedan mali korak u zaštiti ljudskih prava uvođenjem zločina iz mržnje u Kazneni zakonik. Tako je zločin iz mržnje uveden kao posebna, otežavajuća okolnost u odmjerenju kazne za djela učinjena iz mržnje na osnovi rase, vjeroispovijesti, nacionalne i etničke pripadnosti, spola, seksualne orijentacije i rodnog identiteta. To je zakon koji bi osim represivne, morao imati i preventivnu mjeru.

U ponedjeljak smo saznali i kako su na sastanku vladajuće koalicije dogovoreni detalji antikriznih mjera koji se tiču uštede u proračunima ministarstava pojedinačno, uključujući nabave, subvencije i investicije, a to je uvjet da se krene u rebalans proračuna koji bi ubrzo trebala usvojiti Vlada. Što to sve znači?

Jednostavno – postoji ozbiljan problem u nedostatku gospodarskog rasta i zbog fiskalnog deficita, pa se mora raditi na smanjenju rashodne strane proračuna, pa slijedi i ono uobičajeno tra-la-la – mora se potaknuti gospodarska aktivnost, a valjda će biti i prijedloga Vlade kako to postići.

Napravit ću i ja sada mali ljetni tra-la-la intermezzo, koji ću ispuniti rečenicom da je pravo ljeto stiglo nekoliko dana prije kalendarskog, te da smo iz onog kišnog razdoblja ušli u ove veoma visoke temperature. Počinju godišnji odmori za neke, a neki će ići na more, a za one koji hoće raditi, agencije za zapošljavanje objavljuju kako najviše posla trenutačno nude u hrvatskim restoranima i hotelima. Da nije sve tra-la-la govori mi i ono što među ostalim čitam, a nadam se da moja izjava o takvom činu nije rijetka, dakle, o čitanju, a čitam kako u Srijemu radnika nema, te da su duhandžije prinuđeni na uvoz nadničara s juga Srbije, dok ni za dnevnicu od 2.500 dinara dnevno nitko neće raditi na njivi.

»Borba« je bila jedna od nekadašnjih novina. Tada se govorilo – život je borba, »Borba« košta dva dinara, a dva dinara košta limunada. Rashladite se u ovoj ljetnoj pauzi.

Z. S.

SADRŽAJ

AKTUALNO

VESNA PUSIĆ U BEOGRADU.....7

TEMA

Nacionalne manjine u državnim službama nedovoljno zastupljene

POMAKA IMA, ALI SU JOŠ UVIJEK MALI.....10-11

INTERVJU

Tomislav Vukov, glazbenik

TRADICIONALNI GLAZBENI IZRIČAJ NAŠEG PODNEBLJA.....12-13

SUBOTICA

Strategija održivog razvoja grada Subotice 2013. – 2022.

POGLED U BUDUĆNOST.....18-19

DOPISNICI

Održani »Mikini dani« u Bregu

NOTE I GLASOVI U ČAST VELIKOG VIOLINISTA.....24-25

Završen Međunarodni festival pameti

KREATIVNOST I INOVATIVNOST – ŠANSZA ZA BUDUĆNOST.....29

SPORT

Dijana Šefčić, bacačica kugle

NOVI DRŽAVNI NASLOV.....49

Servije Tulije, slavljen kao veliki rimski car, bio je podrijetlom Etrušćanin. Podijelio je narod na pet klasa, te time uspostavio vladavinu bogatih. On je prvi put u povijesti čovječanstva sproveo sustavni popis stanovništva, kako bi imao osnovu za prikupljanje poreza, kojim se financirala obrana Rima i izgradnja obrambenog zida. Najsiriromašniji slojevi rimskog pučanstva su bili dužni javiti se na popis, ali su oslobođeni plaćanja. Od tada se za popis vezuje uvođenje jednog novog rituala, rituala pročišćenja. Lider carstva bi prinio žrtvu, žrtvovao bi životinju.

Kada je padom komunizma trebalo očistiti društvo od tajne policije, doušnika, suzbijanja sloboda i ljudskih prava, nekome je pala na pamet pametna ideja da taj proces nazove lustracijom prema rimskom lustrumu, koji je ustanovio Servije Tulije.

Mislim da taj naziv baš i nije najsretnije izabran, kao ni oslanjanje na takvu tradiciju. Mislim, kakve veze ima žrtvovanje životinja i zabrana bavljenja politikom kompromitiranim osobama? Kakve veze ima čišćenje društva od jednogumlja s oporezivanjem? Ne shvaćam vezu.

Što se komunista tiče, lustracija je bila najžešća u Njemačkoj i Češkoj. U Bjelorusiji taj zakon nije usvojen, a u nekim zemljama nije niti predložen. Lustracije nije bilo ni u Hrvatskoj. No, u Srbiji je prije deset godina donijet Zakon o lustraciji. Ovih dana prestao je važiti. Nije bilo političke volje za njegovu primjenu, nije zaživio u praksi. Skupština Srbije nije čak niti kompletirala Komisiju za lustraciju, a gotovo svi njeni članovi su podnijeli ostavke još 2004. godine. Lustraciju povremeno spomene tek Liga socijaldemokrata Vojvodine, ali u medijima se provlače optužbe da u vrhu ove stranke također ima bivših doušnika tajnih službi.

Da je bilo lustracije, ne znam kako bi izgledala ova vlada i vlast. Svima je jasno koju stranku treba kriviti za taj propust. Ali, njima se obilo o glavu, pa se ne bih zadržavao na tome. Bilo kako bilo, Srbija jest doživjela pročišćenje. Umjesto da se nekim ljudima zabrani bavljenje politikom, oni su okrenuli stranu i sada predvode proces demokratizacije i europeizacije. Sada su naj-europljani.

Tako da od lustracije nije ostalo ništa, osim onog njenog starog značenja, osim malo radosti za narod koji je popisao, koji plaća porez. A, u međuvremenu smo postali društvo slično rimskom – vladavina bogatih. Jedino, u ovom našem modernom Rimu se ni najsiriromašniji ne oslobađaju poreza. A što se radi s tim novcem, grade li se obrambeni zidovi ili rimske ceste? Bojim se da se našim porezima učvršćuje vladavina bogatih. Dakle, rimska lustracija nam svima može biti nedodirljiv pojam koji smo oskrnavili. Rimska pravda je bila pojam za današnje društvo, bez obzira koju državu uzeli za primjer.

Nikola Perušić

Dan državnosti Republike Hrvatske

Slijedećeg tjedna 25. lipnja Republika Hrvatska proslavlja Dan državnosti, kojim se obilježava povijesna odluka Sabora donesena istoga datuma 1991. godine o pokretanju postupka razdruživanja od ostalih jugoslavenskih republika. Ovoj je odluci prethodila takva odluka građana Republike Hrvatske iskazana na referendumu održanom 19. svibnja 1991. godine.

Povodom Dana državnosti, Dana oružanih snaga i ulaska Republike Hrvatske u Europsku Uniju, veleposlanik RH u Beogradu *Željko Kuprešak* priredit će u utorak 25. lipnja prijem u Hotelu Hyatt Regency u Beogradu. Generalni konzul RH *Dragan Đurić* priredit će prijem ovim povodom u četvrtak 27. lipnja u Hotelu Galleria u Subotici.

IV. Europsko prvenstvo hrvatskih manjina u nogometu

»Odjel za sport Hrvatskog nacionalnog vijeća obavještava javnost da će IV. Europsko prvenstvo hrvatskih manjina u nogometu biti održano od 21. do 23. lipnja u Vukovaru, a u organizaciji Hrvatskog nogometnog saveza.

Na sjednici organizacijskog odbora IV. europskog nogometnog natjecanja hrvatskih nacionalnih manjina u Zagrebu, održanoj u sjedištu HNS-a 12. lipnja, usvojene su propozicije natjecanja i izvučene skupine:

SKUPINA »A« VUKOVAR

1. SRBIJA / VOJVODINA/
2. MAĐARSKA
3. RUMUNJSKA

SKUPINA »B« BOGDANOVCI

1. AUSTRIJA / GRADIŠĆE
2. CRNA GORA
3. ITALIJA- MOLISE

SKUPINA »C« IVANKOVO

1. SLOVENIJA
2. SLOVAČKA
3. MAKEDONIJA

Selekcija hrvatske zajednice iz Republike Srbije brani osvojeno prvo mjesto na prethodnom prvenstvu 2011. godine u Zagrebu na Maksimiru.

Vodstvo hrvatske reprezentacije iz Srbije poziva sve ljubitelje nogometa, posebice iz pograničnih naselja prema Hrvatskoj, da u nedjelju 23. lipnja, s početkom u 9 sati na stadionu HNK 'Radnički', dođu i svojim bodrenjem podrže momčad«, navodi se u priopćenju koje potpisuje predsjednik Odbora za sport HNV-a i koordinatore reprezentacije *Petar Kuntić*.

Vesna Pusić u Beogradu

Nastavak suradnje na rješavanju otvorenih pitanja i bilanci-ranje odnosa pred hrvatski ulazak u Europsku Uniju, teme su koje analitičari očekuju na susretima hrvatske ministricе vanjskih i europskih poslova *Vesne Pusić* danas u Beogradu. Po njihovoj ocjeni, neće biti zaobiđena ni izjava predsjednika Srbije *Tomislava Nikolića* o uvjetima za sudjelovanje na zagrebačkoj proslavi hrvatskog ulaska u Europsku Uniju, prenosi Radio Slobodna Europa.

Prema neslužbenim najavama, sugovornici će joj biti srbijanski ministar vanjskih poslova *Ivan Mrkić*, premijer *Ivica Dačić* i vicepremier *Aleksandar Vučić*, a nije isključena niti mogućnost susreta s predsjednikom Srbije *Tomislavom Nikolićem*. Ministrica Pusić sastat će se danas i s predstavnicima institucija hrvatske nacionalne manjine u Srbiji – predsjednikom Hrvatskog nacionalnog vijeća *Slavenom Bačićem*, ravnateljem Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislavom Žigmanovim* i dopredsjednicom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Vesnom Prčić*.

H.R.

POKRADENE PROSTORIJE HKPD »MATIJA GUBEC« U TAVANKUTU

Stalna meta provalnika

U noći s četvrtka na petak 13. lipnja, obijene su i pokradene prostorije Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« u Tavankutu, koje se nalaze u Domu kulture. Iako je ulaz bio osiguran vratima s čeličnom žicom, to nije spriječilo

počinitelje da nasilno uđu u prostor Društva. Šteta koja je nanesena ovim neželjenim posjetom iznosi više od tisuću eura: pokradeno je nekoliko tambura, mandolina i harmonika, a prostor je devastiran. Ovaj prostor u tavankutskom Domu kulture HKPD »Matija Gubec« koristi od svojega osnutka, više od šest desetljeća, a u njemu se održavaju probe tamburaškog odjela, sekcija slamarki, probe zbora i dr. U posljednjih nekoliko godina te su prostorije nekoliko puta bile meta napada, te se postavlja pitanje sigurnosti imovine ove udruge. Također je u posljednja tri mjeseca u dva navrata obijen i prostor Galerije Prve kolonije naive u tehničar slame, kada je pokradeno nekoliko tehničkih aparata. Udruga je bila prinuđena, zbog sigurnosti zbirke slika koja se tamo čuva, osigurati je alarmnim sustavom. Mjesna policija poduzima mjere opreza, no nanesenu štetu udruga teško može nadoknaditi. »Četvrti put zaredom naše Društvo je meta provalnika. Prva tri puta su to bile prostorije Galerije kada je otuđeno robe i sitnog inventara u vrijednosti od preko 40.000 dinara i pričinjena šteta na objektu, nakon čega smo Galeriju morali osigurati protuprovalnim sustavom, te investirati dodatnih četrdeset tisuća dinara. Posljednji događaj kada su provalnici isjekli čeličnu mrežu kojom su osigurane prostorije u okviru Doma kulture i kada su otuđeni instrumenti u vrijednosti od preko tisuću eura, dokaz je kako sustav ne funkcionira, kako je kaznena politika preblaga i nema preventivni karakter u sprečavanju ovakvih kriminalnih radnji. Zapravo se kod građanstva stvara osjećaj bespomoćnosti i nesigurnosti u zaštiti vlastite imovine. Ovi događaji nisu izolirani i postali su svakodnevnica u životu Tavankučana koji jutro započinju s informacijama o novim krađama i novoj šteti na poljima i objektima«, kazao je predsjednik Društva *Ladislav Suknović* za HR.

I. D.

Naš suradnik u Guardianu

the guardian

Naš stalni suradnik *Nikola Perušić* proteklog petka citiran je od strane ugledne novinske kuće The Guardian. S obzirom kako je ranije objavio nekoliko članaka na engleskom jeziku vezanih za analizu plasmana Europske banke za obnovu i razvitak EBRD te njemačke investicijske kuće KfW u Srbiji, za Guardian je govorio o transparentnosti u Srbiji na primjeru afere Kolubara.

NACIONALNE MANJINE U DRŽAVNIM SLUŽBAMA NEDOVOLJNO ZASTUPLJENE

Pomaka ima, ali su još uvijek mali

Udio pripadnika nacionalnih manjina u pokrajinskim službama i pravosuđu ne odgovara udjelu nacionalnih manjina u ukupnom broju stanovništva * Lokalne samouprave o etničkoj strukturi uposlenika ne daju podatke *
U Policijskoj upravi Sombor kažu kako u svim svojim sektorima imaju pripadnike nacionalnih zajednica

Ustavu Srbije iz 2006. godine navodi se kako se »pri zapošljavanju u državnim tijelima, javnim službama, tijelima autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave vodi računa o nacionalnom sastavu stanovništva i odgovarajućoj zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina«. U Zakonu o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina također se navodi kako se prilikom zapošljavanja u javnim službama, uključujući policiju, vodi računa o nacionalnom sastavu stanovništva, odgovarajućoj zastupljenosti i poznavanju jezika. No, već spomenuti Ustav propisuje i da je izjašnjavanje nacionalne pripadnosti slobodno i da o tome nitko nije dužan izjašnjavati se. Također, Zakon o zaštiti podataka o ličnosti nacionalnu pripadnost tretira kao naročito osjetljiv podatak. To su samo neki od razloga zbog kojih je teško doći do evidencija o etničkoj pripadnosti uposlenih u državnim institucijama.

POKRAJINA, PRAVOSUĐE, LOKALNE SAMOUPRAVE

Udio pripadnika pojedinih nacionalnih manjina među uposlenicima u pokrajinskim tijelima, organizacijama, službama, direkciji i fondovima ne odgovara udjelu

tih nacionalnih manjina u ukupnom broju stanovnika na teritoriju AP Vojvodine, rečeno je »Hrvatskoj riječi« u uredu Pokrajinskog ombudsmana. »Iako se posljednjih godina bilježi pozitivan pomak u strukturi uposlenika, nacionalne manjine su i dalje u manjem postotku zastupljene u pokrajinskim tijelima, organizacijama, službama, direkcijama i fondovima u odnosu na njihovu zastupljenost u ukupnom broju stanovništva.

VAŽAN I JEZIK

U uredu Pokrajinskog ombudsmana kažu kako je osim nacionalne pripadnosti važan uvjet za kvalitetan rad pokrajinskih tijela i poznavanje jezika manjinskih nacionalnih zajednica koji su u službenoj upotrebi u AP Vojvodini. Prilikom zasnivanja radnog odnosa zato je potrebno voditi računa o zapošljavanju pripadnika manjinskih nacionalnih zajednica, ali je neophodno pravilnicima o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta propisati poznavanje jezika manjinskih nacionalnih zajednica kao uvjet za radna mjesta u okviru kojih se komunikacija s građanima obavlja kao redoviti posao.

Primjera radi, po rezultatima popisa stanovništva prema nacionalnoj strukturi iz listopada 2011. godine, pripadnici mađarske nacionalne manjine zastupljeni su s 13 posto u ukupnom broju stanovnika na teritoriju AP Vojvodine, a njihov udio u pokrajinskim tijelima i institucijama je

znatno niži i tek je 6,48 posto. Slična je situacija i u slučaju drugih nacionalnih manjina«, kažu u uredu Pokrajinskog ombudsmana.

Istraživanje Pokrajinskog ombudsmana pokazalo je kako su nacionalne manjine nedovoljno zastupljene i u pravosuđu. U 59, 2 posto sudova u Vojvodini nije postignuta razmjerna zastupljenost sudaca pripadnika nacionalnih manjina.

Pokušaji Pokrajinskog ombudsmana da prikupi

o zaštiti podataka o ličnosti je propisano da su podaci koji se odnose na nacionalnu pripadnost naročito osjetljivi podaci, te se mogu obrađivati na osnovi slobodno danog pristanka osobe, a kada zakonom nije dopuštena obrada ni uz pristanak. Povjerenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti je stava da ne postoji pravna osnova za prikupljanje ovakvih vrsta podataka, imajući u vidu da Vlada nije donijela Uredbu o mjerama zaštite naročito osjetljivih podataka o ličnosti. Podatke o etničkoj pripadnosti uposlenika u Gradskoj upravi u Somboru nismo ni mi dobili. *Andelija Bogovac* iz Gradske uprave Sombor nam je rekla kako se u personalnim kartonima uposlenika takvi podaci ne vode.

MANJINE POZIVAJU POLICIJU

S obzirom na podatke iznesene u prvom dijelu teksta o nedovoljnoj zastupljenosti nacionalnih manjina u pokrajinskim službama, pravosuđu i lokalnim samoupravama, za akciju Ministarstva unutarnjih poslova i Centra za osnovnu policijsku obuku iz Srijemske Kamenice, čiji je cilj animiranje pripadnika nacionalnih manjina za rad u policiji, može se reći kako

S promidžbe osnovne policijske obuke

je iskorak u odnosu na uobičajenu praksu. Ovaj centar u suradnji s Misijom OEES-a u Srbiji putem prezentacija želi potaknuti pripadnike nacionalnih manjina da se prijave za policijsku obuku, a promidžbene tribine održane su u nekoliko gradova Vojvodine, pa i u Somboru i Subotici. »Osim toga mi od 2007. godine provodimo multijezičnu kampanju i tiskali smo liflete na srpskom jeziku i na jezicima svih nacionalnih manjina. Natječaje za osnovnu policijsku obuku objavljujemo na lokalnim medijima, tiskamo višejezične plakate. Za ovu godinu pripremili smo jedan promidžbeni film, a ukoliko budemo imali potporu nacionalnih vijeća prevest ćemo ga i na jezike nacionalnih manjina. U suradnji s većim brojem nacionalnih manjina organizirali smo tečajeve srpskog jezika i opće informiranosti. Želimo ohrabriti pripadnike nacionalnih manjina da se prijave na natječaj, ali kriteriji su isti za sve«, kazala

je na promidžbenoj tribini u Somboru *Zorka Lovre*, glasnogovornica Centra za osnovnu policijsku obuku u Srijemskoj Kamenici. »Jedno vrijeme je interesiranje nacionalnih manjina za policiju bilo smanjeno. Naša

i koji su dobro prihvaćeni, upravo bog toga što poznaju ljude, mentalitet, jezik«, kaže *Miroslav Mijailović*, zamjenik načelnika Centra za osnovnu policijsku obuku u Srijemskoj Kamenici.

SURADNJA S NACIONALNIM VIJEĆIMA

U uredu Pokrajinskog ombudsmana kažu kako je suradnja te institucije s nacionalnim vijećima odlična. Veliki je broj predstavlja koje ombudsmanu podnose nacionalna vijeća, a najveći broj predstavlja je upravo iz područja službene uporabe jezika i pisama (koje je područje usko povezano s pitanjem razmjerne zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u državnim tijelima). Hrvatsko nacionalno vijeće je posebice aktivno, jer vrlo često pokreće postupke pred Pokrajinskim ombudsmanom povodom kršenja prava na službenu uporabu jezika i pisma.

je procjena da su nacionalne manjine o našim natječajima bolje informirane od kada promidžbene akcije provodimo i na manjinskim jezicima. Mi sada već imamo naše bivše polaznike koji su se vratili u svoje sredine

DVOJNO DRŽAVLJANSTVO NIJE PREPREKA

Tribini u Somboru prisustvovali su i predstavnici nacionalnih manjina. *Čaba Sakač* (SVM), vijećnik Gradskog vijeća Grada

Sombora, imao je primjedbu što se na natječaj ne mogu prijaviti oni koji imaju dvojno državljanstvo. No, kako mu je odgovoreno, ta odredba više ne važi i za rad u policiji mogu se prijaviti i oni koji imaju dvojno državljanstvo. Na Sakačev upit polaže li se prijemni ispit na srpskom, odgovoreno mu je kako je srpski službeni jezik i da se svi predmeti vode na srpskom, pa je zato znanje srpskog jezika neophodno. *Snežanu Periškić* (DSHV), vijećnicu Gradskog vijeća, interesiralo je hoće li se transparentno znati koliko je pripadnika i kojih nacionalnih manjina prošlo natječaj. Nije dobila konkretan odgovor osim da nacionalna struktura prijavljenih kandidata skoro u potpunosti oslikava nacionalnu strukturu na terenu.

S pitanjem kakva je situacija u Policijskoj upravi u Somboru, koja obuhvaća teritorij Zapadnobačkog okruga, obratili smo se načelniku *Saši Dmitrašinoviću*. »Želimo uključiti što veći broj pripadnika nacionalnih manjina, naročito onih koji govore jezike nacionalnih manjina. Nacionalna opredjeljenost je stvar osobnog osjećaja i zbog toga vam ne mogu dati precizne podatke o nacionalnoj strukturi policijskih službenika u PU Sombor. Prema procjeni u našoj policijskoj upravi nacionalne manjine su znatno zastupljene. Ima ih u prometnoj policiji, kriminalističkoj policiji i policiji opće nadležnosti«, kazao je Dmitrašinović i istaknuo kako je rad somborske policije pohvaljen na posljednjoj sjednici Pokrajinskog odbora za sigurnost i to upravo od predstavnika hrvatske zajednice iz Sombora.

Zlata Vasiljević

Nepodnošljiva lakoća zaduživanja

*Model koji se temelji na dugu osuđen je na krizu *
Potrebna radna mjesta, a ne samo stezanja *
Europa nije čarobni štap za loša gospodarstva*

Vatikan je upravo stavio u prodaju novi novčić, povodom promjene pape na čelu Svete stolice. Vrlo je zanimljivo vidjeti vodeću religioznu organizaciju kako izdaje vlastiti novac. Međutim, Vatikan zapravo ima problema s novcem, već mjesecima postoji neugodna obustava rada servisa kreditnih kartica jer je talijanska središnja banka primorala Deutsche banku da Svetoj stolici obustavi servis za elektroničko plaćanje, tako da posjetitelji vatikanskih muzeja moraju ulaznice plaćati u gotovini, kao i knjige i ostalu robu. Imajući u vidu da se samo na ulaznicama u muzeje inkasira godišnje po 90 milijuna eura, te da su pogođeni i supermarket te ljekarna, stvar je postala dosta ozbiljna. U svemu je ipak najznačajnije reagiranje pape Franje. Novi je Sveti Otac stavio do znanja da želi crkvu »siromašnih i za siromašne«, te je nedavno u propovijedi izjavio: »Sveti Petar nije imao račun u banci.«

KREDITNA ZADUŽENJA

Dakle, mada novac postoji malo kraće nego civilizirano

čovječanstvo, ovaj nevidljivi novac, kartice, novi bankarski derivati ipak su nešto drugo. Oni čine život lakšim, ubrzavaju i pojednostavljuju transakcije i promjene deviza, no zbog »nevidljivosti« elektroničkog novca ga možda ne cijenimo dovoljno, možda ne obraćamo dosta pozornosti te ga olako prihvatamo. Tome doprinose dopušteni minusi i mogućnosti automatskog kredita. Time ulazimo u zamku da trošimo ono što nismo zaradili, a sve je tako lako i automatski.

S tim problemom se u posljednjih 8 godina u Srbiji suočilo oko 500 obitelji kojima su banke oduzele stanove jer nisu bili u stanju otplaćivati kredite. Tko zna koliko ih je još na sudu i čekaju istu sudbinu. Naravno, nije sve krivnja građana. Recimo, zbog promjene tečaja kredit podignut u švicarskim francima tijekom proteklih 5 godina više je no dupliran u dinarima. Banke procjenjuju kako usprkos ovim neviđenim problemima ipak oko 98 posto korisnika kredita i dalje uredno otplaćuje dugove. To može značiti i da ulaze u novi dug kako bi podmirivali stari, ali nebitno, novac se i dalje vrti.

Drame s gubljenjem uloženog i prinudnim iseljenjem se, kako praksa pokazuje, ipak događa tek kada netko izgubi posao, kada više nema iz čega podmirivati velike dugove.

PRAVO NA RAD

Ako je pravo na rad ljudsko pravo, je li onda upošljavanje zadaća države ili tržišta?

Država je u sličnoj situaciji kao i njeni građani, prezadružena je. Šef ureda Svjetske banke u Beogradu *Lui Brefor* izjavio je kako Srbija još ne ide ka grčkom scenariju, ali da ne može opstati s tako visokim proračunskim deficitom i stalnim zaduživanjem. On je dodao kako je mjere potrebno donijeti čim prije, jer bi to najesen moglo biti prekasno.

»Jasno je da pitanje plaća i mirovina ne može biti izostavljeno u rješavanju problema deficita. Kako će to Vlada izvesti, kojom matematikom, to je na njima. Imajući u vidu da plaće u javnom sektoru i mirovine predstavljaju 52 posto troškova proračuna, ne vidim kako Vlada može smanjiti deficit ako se ništa ne učini u pogledu plaća i mirovina. Na

Vladi je da odluči što želi«, istaknuo je Brefor.

On je dodao i kako mnogi uposlenici rano napuštaju posao i odlaze u mirovinu, što nijedan sustav na svijetu ne bi izdržao, a uz to, imamo i sve starije stanovništvo. Primjerice, u SFRJ je troje uposlenih izdržavalo jednog umirovljenika, dok sada imamo jednog uposlenog na 1,7 korisnika mirovine.

Ono što Brefor nije uspio pojasniti je kako može kasniji odlazak u mirovinu bilo kome pomoći kada nema dosta posla, kada već i ovako imamo armiju neuposlenih? Očito je da bankari paze samo na trošenje novca, a ne na zarađivanje. Lako je tražiti rješenje u tome da se smanje plaće i mirovine, da se smanji broj umirovljenika i uposlenika, ali onda će ti ljudi opet doći na burzu rada. Samo će povećati broj neuposlenih, neće moći plaćati obveze, izgubit će stanove ili vozila, uvući će nas u novu spiralu propadanja. Jedino pravo rješenje za krizu je dakako otvaranje novih poslova, a ne samo u zatezanju remenja. Da bi građanima bilo bolje, država mora djelovati da ojača gospodarstvo.

I BOGATI ŠVERCAJU

Međutim, narod gubi vjeru. Nema zajedničkog truda građana i političara da se skupa traži rješenje za krizu. Svatko se pokušava snaći za sebe. Nekada to znači i ići protiv državnog interesa. Gotovo 2 posto domaćeg bruto društvenog proizvoda se odlije kroz šverc iz Mađarske i transferne cijene velikih kompanija, pokazalo je istraživanje portala Makroekonomija. Prema njihovim podacima samo je tijekom protekle godine u Srbiju iz Mađarske ušlo robe u vrijednosti od 578 milijuna eura, za koju nisu plaćeni PDV i carina. Ako uzmemo da je PDV 20 posto, to znači da je državni proračun zaknut za oko 115 milijuna eura, oko 15 eura po glavi stanovnika godišnje. Ne vjerujem da na tome pada državna ekonomija, ali ovi podaci pokazuju i još nešto.

Naime, portal Makroekonomija najveće odstupanje registriranog i stvarnog uvoza nalazi kod električne energije, i to 211,2 milijuna eura. Tko šverca struju? Vjerojatno ne građani autima preko granice. Lovimo miševе dok slonovi opušteno šetaju?

Da možemo, uradili bismo suprotno, kod nas bi dolazili stranci i ostavljali svoje devize. Da imamo kvalitetnu i jeftinu robu, to bi se začas preokrenulo. To je uzrok problema. Ali, mogli bismo imati i nove poteškoće. Srbija je tranzitna zemlja. Preko Srbije u sezonskim migracijama na potezu Turska-Njemačka radi posjeta obiteljima godišnje prijeđe mnogo milijuna putnika. Kao i tisuće autobusa na relaciji za Grčku. Naplaćujemo im orgomne cestarine, kupuju gorivo. Ali, dokle će trajati taj unosni monopol? Prije tjedan dana svečano je otvoren drugi most preko Dunava, koji povezuje Bugarsku i Rumunjsku, dug 3,5 kilometara. Novi most je dio Koridora IV. koji povezuje Dresden u Njemačkoj sa Solunom i Istanbulom, te predstavlja konkurenciju našem Koridoru X.

ŠTEDNJA PROTIV BANKROTA

S obzirom kako će se prelamanje gospodarskog stanja sagledavati i na Skupštini Srbije, stav Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini izražava član parlamenta, predsjednik stranke *Petar Kuntić*:

»Gospodarska situacija u državi nije sjajna. Je li to posljedica naslijeđenog stanja ili nečinjenja po ekonomskim pitanjima u posljednje dvije godine, vrijeme će pokazati. No, sada imamo nezavidnu situaciju kada imamo proračunski deficit od 40 milijardi, dakle preko 4 posto proračuna. Dovedeni smo pred svršen čin, a to su mjere štednje. Podsjetio bih kako je oporba predlagala te mjere, ali se odvažno išlo na projekciju koja je neodrživa. Moramo podržati mjere štednje. One su dugoročno štetne, ali nas kratkoročno mogu spasiti bankrota.«

VOJVODINA I DUG

Time dolazimo do političke odgovornosti. Slamka spasa se očekuje od Europe. Zato je 28. lipnja kao dan odluke o statusu Srbije u procesu integracija ključni čimbenik određivanja daljnje budućnosti.

»Nedobivanje datuma dodatno će obeshrabriti investitore, rejting zemlje će biti smanjen, što možda i nije tako loše jer se nećemo više moći tako lako zaduživati«, kaže član Predsjedništva Demokratske stranke *Vladimir Todorić*. Naravno, on ne kaže kako je najveće zaduženje Srbije nastalo za vrijeme premijera *Mirka Cvetkovića* iz DS-a.

Posebno je zanimljiva situacija s pokrajinskim proračunom, jer je upravo Skupština Vojvodine usvojila izvješće o izvršenju i završnom računu proračuna za proteklu godinu, sa suficitom od oko 3,1 milijardi dinara. Pokrajinski tajnik za financije *Zoran Radoman* naveo je sljedeće: »Proračunski prihodi su iznosili 66,3 milijarde dinara, što je oko 82 posto od plana, a rashodi i izdaci proračuna 64,6 milijarde ili 77,9 posto

EUROPSKA BUDUĆNOST

Predsjednik Srbije *Tomislav Nikolić* je proteklog tjedna na samitu u Bratislavi izjavio kako je Europa najveći i najznačajniji ekonomski partner Srbije, što našu zemlju u velikoj mjeri čini izloženom i osjetljivom na ekonomsko-financijske oscilacije i tendencije s kojima se danas Europa suočava.

On je ukazao da Srbija i u regionalnoj saradnji postiže izvanredne rezultate i da neće stati dok ne stvori oazu mira i suradnje na Balkanu, napominjući kako je »to naša prošlost i budućnost«.

I, na koncu, što kada uđemo u EU? Pogledamo li Hrvatsku, kojoj je to pošlo za rukom, vidjet ćemo da Hrvatska neće moći do 2016. godine svesti proračunski deficit unutar granica koje propisuje EU, izjavio je hrvatski ministar financija *Slavko Linić*. A dotle neće biti ni mogućnosti uvođenja eura, dakle još neko vrijeme sredstvo plaćanja ostaje kuna:

»Sigurno ćemo moći spustiti proračunski deficit ispod 3 posto BDP-a u 2016. godini, međutim trebat će nam još nekoliko godina za rješavanje strukturnih problema, posebice mirovinskog sustava i javnog duga. Naši mirovinski fondovi mogu osigurati manje od 50 posto sredstava potrebnih za isplatu mirovina. To je naš najveći strukturni problem i ne može se riješiti preko noći«, rekao je Linić za Reuters i dodao kako će biti potrebno četiri do pet godina kako bi se zadovoljili kriteriji iz Maastrichta, i da će se tek onda razmišljati o priključenju eurozoni i uvođenju eura.

Nikola Perušić

Tradicionálni glazbeni izričaj našeg podneblja

Razgovor vodio: Dražen Prčić

*Četvrt vijeka tamburaškog sastava »Hajo« **
Uvijek sam nastojao uklopiti zvuk harmonike
u harmoniju i boju zvuka tambura Autorski*
prvijenac »Evo opet šorom vranci jure« u
izdanju Croatia recordsa

Harmonika *Tomislava Vukova* već dvadeset i pet godina nezamjenjiv je dio glazbenog kolorita poznatog subotičkog tamburaškog sastava »Hajo«. Uz vrijedan jubilej četvrt stoljeća postojanja, u mjesecu srpnju, u nakladi Croatia Recordsa izlazi i njihov autorski CD prvijenac, pa je harmonikaš i pjevač najpozvaniji za ovaj glazbeni razgovor.

HR: Glazbeni izričaj vojvođanskih Hrvata poglavito je zasnovan na tamburaškoj glazbi koja je nadaleko poznata po tradiciji svoje višestoljetne kvalitete. I sami ste cijeloga života praktički neraskidivo vezani uz tamburaše, ali je vaš instrument posve drugačiji. Što je uvjetovalo baš odabir harmonike?

Bilo je to u vrijeme mog ranog djetinjstva, kada je moj pokojni otac *Stipan* radio na željeznici s također pokojnim *Mijom Milodanovićem*, koji je svirao harmoniku u KUD »Bratstvo« i ujedno je obnašao dužnost kantora u crkvi u Starom Žedniku. Otac mi je kupio jednu malu plastičnu harmoniku i s tom je glazbenom igračkom praktički započela i moja ljubav prema ovom instrumentu, koji sam kasnije počeo ozbiljnije učiti upravo na privatnim satima kod čika Mije.

Prvu pravu harmoniku, *Deliciju*, dobio sam s devet godina, no iduće godine je moj utac preminuo i uslijedilo je nekoliko godina glazbene stanke, da bih u šestom razredu osnovne škole započeo s onim, pravim učenjem i vjež-

banjem i od tada, sve do danas, nisam stao.

HR: Harmonika je popularni instrument u Srbiji, a tamburica je okosnica hrvatske narodne glazbe. Kako vidite sebe u specifičnosti vašeg glazbenog izbora?

Prije svega, svaki glazbenik mora ići za svojim afinitetom, ali pritom mora znati i za svoju mjeru. Mene svi znaju kao tamburaškog harmonikaša, cijeli život radim i sviram s njima i sebe sam izgradio u tom smjeru. Konkretno, to znači da sam u startu morao voditi računa uklopiti zvuk svog instrumenta u boju i tonalitet tambura. Pokušati uklopiti se u potpunosti u boju orkestra u kojem sviraš i nikako ne štrčati, ali u dionicama kada je to potrebno u potpunosti istaknuti ljepotu i osebnost koju harmonika posjeduje. Trebalo je puno godina i vremena usklađivanja registara koji će se koristiti, ali mislim da sam uspio, te sam zbog toga i poznat u domaćim i inozemnim tamburaškim krugovima. Naravno, bez puno rada, vježbe i ulaganja to ne bi bilo moguće.

HR: Kvaliteta reprodukcije i autorske glazbe koju već četvrt stoljeća slušamo u izvođenju tamburaškog sastava »Hajo« u najboljoj mjeri potvrđuje kako ste uspjeli uspješno uskladiti svoju harmoniku s njihovim tamburama. Kako je uopće došlo do vašeg angažmana?

Budući da smo već četvrt vijeka skupa, može se reći kako s obzirom na naše godine zajedno svi-

ramo od rane mladosti, a samo povezivanje je bilo putem mog pokojnog brata i brata *Marinka Piukovića* koji su išli skupa u školu. Moje sadašnje kolege su u to vrijeme još svirali kod *Stipana Jaramazovića*

i nosač zvuka u izdanju Croatia Recordsa, kojim ćete na najljepši način obilježiti sve protekle godine zajedničkoga rada.

Sljedećeg mjeseca izaći će pod etiketom renormiranog

stavlja u novu etapu u vašem glazbenom radu. Koliko vremena je potrebno da jedna ideja zaživi kao pjesma?

Sve ovisi o pjesmi. Imam neke pjesme koje sam napisao prije dosta vremena pa su stajale po strani, jer sam ih stalno iščitavao i doradivao ih kako bi bolje zvučale. A opet ima i pjesama koje jednostavno same dođu. Meni je tekst uvijek polazna točka i na osnovi neke priče ili događaja koji čine njegovu osnovu kasnije dolazi do skladanja glazbe koja će obojiti zabilježene riječi. Ove četiri pjesme koje u potpunosti potpisujem kao autor govore o događajima i ljudima koji su me inspirativno potaknuli u želji da ih glazbeno ovjekovečim.

HR: Kako biste usporedili vaš način muziciranja u odnosu na izvedbe primjeri-

Zvonka Bogdana...

HR: Koji biste nastup izdvojili kao krunu vaše dosadašnje glazbene karijere?

Teško je to decidirano reći, ali bilo je nekoliko nastupa koji bi se mogli izdvojiti, poput nastupa u Lisinskom, Kristalnoj dvorani hotela Esplanade, nastupu u Glazbenom zavodu grada Zagreba...

HR: Postoje li razlike kada pjevate na izvornoj ikavici ili kada su riječi pjesama na ijekavici, odnosno ekavici?

Nama svima osobno mnogo je lakše pjevati na ikavici, jer je to dijalekt na kome smo odrasli i koji i danas koristimo u našim obiteljima. No, moram kazati kako će se na našem CD-u naći pjesme i na ikavici, ali i na ekavici, jer se planira izdavanje nosača zvuka i za teritorij Srbije.

PODRŠKA OBITELJI

Bez podrške i razumijevanja moje supruge i obitelji zasigurno ne bih mogao kvalitetno raditi ovaj posao. Jer to su bile noći i noći neprekidnog sviranja, pa brojna putovanja i gostovanja u zemlji i inozemstvu, plus koncertni nastupi u specijalnim prigodama kada smo dio nekog orkestra.

u Subotičkom tamburaškom orkestru, a ja sam svirao na nekim igrankama u tadašnjoj Zanatskoj komori i u KUD-u »Bratstvo«. Znali smo jedni za druge, brzo se dogovorili i ostali u istoj bandi dvadeset i pet godina.

HR: Zbilja je rijetkost i raritet kada neki glazbeni sastav ostane u gotovo istoj podjeli četvrt stoljeća, kao što je to slučaj s tamburaškim ansamblom »Hajo«. Što je po vašem mišljenju ono najvrednije što vas povezuje svih proteklih godina?

Prije svega mi smo svi praktički iste generacije i gotovo cijeli život skupa dijelimo još od mladalačkih dana kada smo i započeli svirati u sastavu Hajo. Zajedno smo se momčili, radili, išli u isto vrijeme u armiju, u međuvremenu se oženili, dobili djecu i sve to kroz jedno veliko prijateljstvo koje traje već više od četvrt stoljeća. Konačno, punih sedamnaest godina smo svaku večer svirali u restoranu »Majur« na Kelebiji pokraj Subotice i da nismo tako prijateljski povezani zasigurno ne bismo trajali toliko dugo.

HR: Uz lijepi jubilej, kao svojevrsno priznanje stiže

izdavača iz Zagreba naš prvi autorski CD pod nazivom »Evo opet šorom vransi jure«, na kome će biti moje četiri autorske pjesme, a ostatak snimljenog materijala je kombinacija našeg producenta i drugih autora, uz aranžmanski rad *Marinka Piukovića* i mene na svim skladbama. Tematika ovog nosača zvuka zasniva se na tradicionalnom izričaju našeg podneblja, kojem svi pripadamo i koji mi njegujemo svih godina našeg sviranja.

HR: Je li teže svirati u kavani ili na pozornici prilikom nekog svečanog nastupa u specijaliziranim prigodama, odnosno što više volite?

Što se tiče sviranja to nam je apsolutno jednako jer smo profesionalci već jako dugo, ali mi smo ipak godinama svirali u kavani tj, restoranu »Majur« i mogu slobodno reći kako nam je to mnogo bliže, jer smo u prilici na neposredan način osjetiti povratnu reakciju naše publike na glazbu koju sviramo i pjevamo.

HR: Godinama ste bili samo interpretatori tuđih pjesama, a na novom CD-u publici se predstavljate autorskim izvedbama koje pred-

NASLJEDNICI

Imam troje još uvijek male djece, ali moja kćer *Lucija* već ide u Muzičku školu i uči svirati flautu i ona bi potencijalno mogla biti moja glazbena nasljednica, dok će sinovi *Martin* i *Jakov* sami izabrati hoće li se baviti glazbom ili ne.

ce hrvatskih tamburaša, jer ste često u prigodi svirati upravo na njihovom terenu i kakva je reakcija hrvatske publike?

Mi, kao i svi tamburaši s ovih naših bačkih prostora, sviramo što bi se reklo malo mekše i polaganije, jer takav je naš doživljaj glazbe koja je u nama. Po svim reakcijama publike, bilo gdje da nastupamo u Hrvatskoj, a nastupali smo tijekom proteklih godina na zbilja puno mjesta, naša glazba uspješno pronalazi put do posjetitelja objekata i pozornica na kojima sviramo. A kad zaskviramo repertoar

HR: Na koncu, kada planirate promovirati CD »Evo opet šorom vransi jure«?

S obzirom da će se CD pojaviti na tržištu tijekom mjeseca srpnja kada je vrijeme godišnjih odmora, odlučili smo njegovu promociju i promidžbene aktivnosti odgoditi za jesen, točnije mjesec listopad. Što se tiče same promocije, ona će uključivati i određeni broj javnih, medijskih nastupa na televiziji i radiju, a snimljen je i prigodni spot za naslovnu numeru, autora *Marka Zeljkovića* iz Vinkovaca, koji će i slikom obogatiti doživljaj našeg autorskog prvijenca.

PUNOLJETSTVO FESTIVALA DJEČJEG STVARALAŠTVA U TAVANKUTU

HKPD »Matija Gubec« najmlađa skupina

Djeca su ukras svijeta

godina, zbog razloga financijske naravi, sve manje udruga uspijeva organizirati i odazvati se pozivu organizatora.

DJEČJE UMIJEĆE

U ovogodišnjem programu festivala svoje su umijeće prikazala djeca, članovi nekoliko udruga: osim domaćina,

Festival je prvotno zamišljen kao okupljalište udruga različitih nacionalnih zajednica

iz Vojvodine, no posljednjih se godina, zbog razloga financijske naravi, sve manje

udruga uspijeva organizirati i odazvati se pozivu organizatora

O samnaesti po redu Festival dječjeg stvaralaštva »Djeca su ukras svijeta« održan je u nedjelju, 16. lipnja, u organizaciji Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija

Gubec« iz Tavankuta. Festival je prvi put organiziran 1996. godine kada je spomenuto Društvo obilježavalo 50 godina postojanja. Od tada se svake godine u lipnju održava festivalski oblik oku-

pljanja udruga koje u nekim od svojih sekcija imaju i najmlađe članove zajednica. Festival je prvotno zamišljen kao okupljalište udruga različitih nacionalnih zajednica iz Vojvodine, no posljednjih se

PRVI PUT

Festival je prvi put organiziran 1996. godine kada je HKPD »Matija Gubec« obilježavalo 50 godina postojanja.

članova HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta, sudjelovali su: HKC »Bunjevačko kolo«, ogranak iz Starog Žednika, HUK »Lajčo Budanović« iz Male Bosne, KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, HKPD »Tomislav« iz Golubinaca, Bunjevački kulturni centar iz Tavankuta te djeca iz Predškolske ustanove »Naša radost« – vrtića »Petar Pan« iz Donjeg Tavankuta. Festival je otvorila Vesna Njikoš Pečkaj, konzulica savjetnica pri Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici. »Počasćena sam što

HKPD »Bunjevačko kolo« ogranak iz Starog Žednika

moгу pozdraviti sve drage prijatelje i djecu na punoljetnom Festivalu dječjeg stvaralaštva. Kada jedan narod ima djecu koja već od malih nogu promiču tradicijsku kulturu i običaje svojega naroda, te kada je to potaknuto i podržano od strane roditelja i zajednice, onda taj narod nema bojazni za svoju budućnost. Nadam da će ovaj festival živjeti i dalje upravo radi djece, jer ovo je prilika da oni pokažu što od svoje tradicije poznaju«, kazala je Vesna Njikoš Pečkaj.

PRVI PUT S TAMBURAŠKIM SASTAVOM

Iz Srijema su ove godine sudionici festivala bili članovi HKPD-a »Tomislav« iz Golubinaca, koji su se predstavili s mlađim tamburaškim orkestrom i splotom pjesama iz Srijema. »Naše društvo gotovo od samog početka sudjeluje na ovome festivalu, odnosno još dok smo se okupljali pri župi prije osnutka društva. Ranijih smo se godina najčeće predstavljali s folklornom skupinom, a sada smo došli s tamburaškim sastavom. Nekima od naših tamburaša ovo je prvi nastup. Ovaj festival namijenjen dječjem uzrastu sigurno je jako bitan kao stimulans mlađim članovima, jer kako je bitno starijima nastupiti, jednako je tako to važno i mlađima. Prilikom dolaska u Tavankut

posjetili smo i Palić, tako da smo imali vrlo lijep i ispunjen dan«, rekao je *Ivan Radoš*, tajnik HKPD-a »Tomislav« iz Golubinaca.

KAKO SU SE DICA SIGRALA PO SOKACIMA

Kao i ranijih godina, gosti festivala bila su i djeca Kulturno-umjetničkog društva Hrvata »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, koje je predvodila *Anita Dipanov*. »Večeras smo premijerno izveli pjesmu 'dugo pivala kroz selo' s 'kraljicama Bodroga', a u drugome dijelu smo izveli stari šokački običaj 'sigre sa sokaka', kojim smo htjeli na jedan autentičan način predstaviti kako je kadgod bilo u Bačkom Monošturu, kako su i što su se se dica sigrala po sokacima«, objasnila je voditeljica djece i zbora.

U Organizacijskom odboru napominju da iako sama realizacija festivala svih ranijih godina nije bila laka, da se ponose kontinuiranim održavanjem te se raduju jer su tijekom godina stekli prijatelje koji se uvijek nanovo rado odazivaju njihovome pozivu. Ističu volju i nadalje raditi na ovakvom načinu okupljanja djece, no svakako ostaju raspoloženi i za inovacije za koje se nove generacije budu zanimale.

I. D.

BEZ BOJAZNI ZA BUDUĆNOST

»Kada jedan narod ima djecu koja već od malih nogu promiču tradicijsku kulturu i običaje svojega naroda, te kada je to potaknuto i podržano od strane roditelja i zajednice, onda taj narod nema bojazni za svoju budućnost«, kazala je Vesna Njikoš Pečkaj.

21. lipnja 2013.

Djeca iz vrtića »Petar Pan« iz Donjeg Tavankuta

ODRŽANA KOMEMORACIJA U POVODU SMRTI PROF. ĐURE LONČARA

Odlazak čovjeka velikoga srca

Hrvatska zajednica je nakon smrti profesora magistra znanosti *Đure Lončara* ostala bez velikoga čovjeka velikoga srca i čovjeka koji je bio u nesebičnoj funkciji pomoći drugima, istaknuto je tijekom komemorativnog skupa održanog u ponedjeljak u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata, u povodu profesorove smrti. Mr. sc. Đuro Lončar ostavio je duboka traga u ekonomskom znanstvenom području, ali i kulturnom, kada je riječ o hrvatskoj zajednici. Imao je pozitivno i konstruktivno držanje kada je riječ o kulturnom prostoru hrvatske zajednice u Vojvodini, što je iskazao izuzetnim zadovoljstvom zbog osnivanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, uz redovitu prisutnost u kulturnom životu zajednice, rekao je ovom prilikom ravnatelj ustanove *Tomislav Žigmanov*.

»Sve je to činio vrlo zatajno, nije bio razmetljiv u vlastitoj dobroti, nije se hvalisao niti je težio sjediti u prvim redovima. Uvijek je skromno i iz drugoga reda, ali uz ključne prinose, nesebično darivao ono što je imao. Nama mlađima je to s jedne strane bila potvrda naših nastojanja, a s druge, kada smo imali određenu vrstu dvojbe ili sumnje, bio je pomoć putem savjeta za naše daljnje djelovanje.« Jedan dio vlastite biblioteke, koju je godinama marljivo prikupljao, darovao je Zavodu. Riječ je o periodičnim publikacijama koje su

na hrvatskom jeziku izlazile od 1990. godine. Ubrzo nakon toga donio je još javno objavljenih dokumenata u svezi s subotičkom likovnom i književnom scenom.

Kao intelektualac, pomno je pratio tiskovine koje su izlazile u Subotici i Somboru, te je pravio izbor tema prema vlastitom zanimanju. Većinom su to bile zavičajne teme

koje su se ticale bunjevačkih Hrvata. Tako obrađenu zbirku također je darovao Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata, kao vrstu začetka biblioteke koja bi čuvala i pratila suvremenu povijest ovdašnjih Hrvata, rekao je prof. *Tomislav Žigmanov*.

Kao član Hrvatskog akademskog društva te suradnik na izradi »Leksikona podunavskih Hrvata - Bunjevaca i Šokaca«, mr. sc. Đuro Lončar je bio temeljit u radovima koje je objavljivao, podsjetio je predsjednik Hrvatskog akademskog društva i glavni urednik Leksikona dr. sc. *Slaven Bačić*.

»Njegovi su radovi bili veoma minuciozni, svaki podatak do kojeg je došao je provjerio. Zvao je župnike, čitao je stari tisak i istraživao arhive, kako bi došao do traženog podatka. Bio je čovjek izvan svih sukoba, nije želio sudjelovati u raspravama koje bi imale loše konotacije. Nosio je pozitivnu energiju do posljednjeg trenutka, čini mi se.«

Kao značajan kadar za Suboticu, u vrijeme njegova dolaska s fakulteta u Beogradu, radio je s profesorima koji su rodonačelnici brojnih znanstvenih disciplina koje i danas predstavljaju temelje nastavnog plana Ekonomskog fakulteta u Subotici, istaknula je među ostalim prof. dr. *Gizela Šušnjar*, u ime ove ustanove.

Zemni ostatci prof. Đure Lončara pokopani su u ponedjeljak na mjesnom groblju u Čonoplji.

S. J.

IN MEMORIAM: mr. sc. ĐURO LONČAR (1928.-2013.)

U subotu, 15. lipnja 2013. u 8,30 u subotičkoj gradskoj bolnici poslije kraće bolesti preminuo je prof. Đuro Lončar, predavač Ekonomskog fakulteta u mirovini. Rođen je u Čonoplji 22. travnja 1928., u bunjevačkoj obitelji poljodjelca i bravara Martina, i kućanice Marije. U rodnom mjestu završio je osnovnu

školu, a Trgovačku akademiju u Somboru. Kao dijete bio je član dramske sekcije Bunjevačke kasine u Čonoplji, a poslije rata Hrvatskog kulturnog društva »August Šenoa« u Čonoplji, sve do 1950. kada odlazi na studij u Beograd. Na Ekonomskom fakultetu u Beogradu diplomirao je 1955., a magistrirao 1967. Najprije se zaposlio u HI »Zorka«, zatim kao profesor u Ekonomskoj školi u Subotici, a od 1961., radi na Ekonomskom fakultetu kao asistent, viši stručni suradnik te stručni savjetnik. Autor je većeg broja radova objavljenih u stručnim časopisima. Na fakultetu je obavljao veći broj funkcija.

Nakon odlaska u mirovinu 1990., bavio se sastavljanjem biografija, istraživao je povijest rodnog sela, a članke je objavljivao u »Subotičkoj Danici«, »Miroljubu« i »Klasju naših ravni«. Bio je član Znanstveno-istraživačkog odjela HKC-a »Bunjevačkog kolo«, Hrvatskog akademskog društva i Pučke kasine 1878, te suradnik »Leksikona podunavskih Hrvata - Bunjevaca i Šokaca«. Dijelove svoje biblioteke i arhive darovao je Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata i Katoličkom institutu »Ivan Antunović«.

SUSRET DJEČJIH VRTIĆA »MARIJA PETKOVIĆ« U BLATU

Blaženici u čast, a nama na radost

Povodom obilježavanja deset godina od proglašenja blaženom Marije Propetog Isusa Petković, održan je X. susret dječjih vrtića »Marija Petković«. Susret je održan 8. lipnja u Blatu na Korčuli, a prisustvovala su djeca iz istoimenih vrtića iz Splita, Zagreba, Blata, Pule i Subotice, dok su predstavnici Osijeka ove godine bili opravdano odsutni.

RADUJMO SE U ZAJEDNIŠTVU

Cilj ovih susreta je da djeca i roditelji iz vrtića koji nose ime prve hrvatske blaženice posjete svetište blažene Marije Petković kako bi se bolje upoznali s njenim životom i radom, ali i da zahvale za sve primljene milosti tijekom boravka u vrtiću te zazovu blagoslov za sretan početak školovanja svoje djece. Bit je svakako i sveta euharistija te su ovi susreti dječjih vrtića započeli svečanom svetom misom u dvorištu svetišta koju je predvodio biskup dubrovački msgr. *Mate Uzinić* u zajedništvu s braćom svećenicima vlč. dr. *Marinkom Stantićem* iz Sombora i don *Nikolom Berišićem*, župnikom iz Blata. Program je potom nastavljen tribinom za roditelje na temu »Vjera u obitelji«, koju je u samostanskoj dvorani održao mons. *Mate Uzinić*.

U velikoj dvorani Doma kulture u Blatu uslijedilo je predstavljanje svih vrtića. Nakon prigodnih pozdravnih riječi koje su u ime domaćina nazočnim mališanima, tetama-odgojiteljicama,

časnim sestrama i roditeljima iskazali općinski načelnik *Ante Šeparović* i provincijalna predstojnica s. m. *Nelija Pavlović*, gosti su ocu biskupu msgr. *Mati Uziniću* i svojim domaćinima uručili prigodne poklone. Djeca iz vrtića »Marija Petković« iz Subotice, obučena u bunjevačku narodnu nošnju, darovala su sliku od slame urađenu u znaku godine vjere.

Prigodan kulturno-zabavni program pripremili su mališani dječjih vrtića »Marije Petković« iz Subotice,

na zajedništvo koje su imali u ime naše blaženice Marije Petković.

TKO JE MARIJA PETKOVIĆ?

U Blatu, na otoku Korčuli, 10. prosinca 1892. godine rodila se Marija Petković Kovač, kao osmo dijete oca *Antuna* i šesto dijete majke *Marije*, rođene *Marinović*, kojom se Antun oženio nakon smrti svoje prve žene koja mu je ostavila dvije kćeri. Uzorni roditelji djecu su kršćanski

dr. *Josipa Marčelića*, dubrovačkog biskupa, utemeljuje Družbu kćeri milosrđa, a na redovničkom oblačenju dobiva ime Marija Propetog Isusa. Godine 1936. prva grupa sestara uputila se u Južnu Ameriku, a 1940. s drugom grupom posla je i Marija i započela svoj rad u Argentini. Zbog rata u Europi provela je u Južnoj Americi dvanaest godina te je ondje osnovala brojne redovničke zajednice i samostane. Vraća se u Europu, u Rim, gdje prenosi Vrhovnu upravu Družbe, a 9.

Zagreba, Pule, Splita i Blata, te izveli brojne uspjele recitacije, pjesme i plesne točke, za što su bili nagrađeni ovacijama i dugotrajnim pljeskom nazočne publike. Subotički mališani predstavili su se glazbenim točkama.

Po završetku priredbe, kao i svake godine, oko 50 predškolaca iz svih vrtića koji su sudjelovali na X. susretima skupa sa svojim odgojiteljicama i časnim sestrama fotografirali su se za uspomenu

odgajali i poučavali ih u vjeri. Njihova kći Marija pokazivala je sklonost pobožnosti i milosrđu. Uočavala je patnje ljudi, glad i neimaštinu, pa je već u djetinjstvu odlučila štititi siromahe, tu »probranu i ljubljenu braću raspetoga Gospodina«, kako ih je znala oslovljavati. U 14. godini života zavjetuje se na doživotnu čistotu, a 1919. započinje zajednički život s pet djevojaka u napuštenom samostanu Službenica milosrđa u Blatu. Na poticaj

srpnja 1966. umire na glasu svetosti u Rimu, gdje je i pokopana na rimskom groblju Campo Verano. Godine 1998. godine njeni zemni ostatci prenijeti su u rodno Blato. U Dubrovniku 6. lipnja 2003. godine, pri trećem pohodu Hrvatskoj, papa *Ivan Pavao II.* proglasio ju je blaženom i time domovinsku Crkvu obogatio prvom hrvatskom blaženicom.

Bernadica Ivanković

STRATEGIJA LOKALNOG ODRŽIVOG RAZVOJA GRADA SUBOTICE 2013.-2022.

Tekst Strategije sadrži nekoliko dokumenata i analiza, od aktualnog stanja, profila zajednice usklađenog s najnovijim statističkim podacima, definiranja vizije, ciljeva i prioriteta te na koncu definiranje i konkretnih aktivnosti i projekata u okviru Akcijskog plana

Pogled u budućnost

»Subotica je 2022. godine regionalno industrijsko središte sjevera Vojvodine, s brendiranim proizvodima i uslugama, i dinamičnim gospodarstvom zasnovanom na znanju i inovativnosti, čiji su nositelji revitalizirana i osnažena mala i srednja poduzeća. Subotica 2022. godine je moderan grad zadovoljnih, zaposlenih, zdravih i otvorenih ljudi, koji bilježi tendenciju rasta standarda i kvalitete života, u kom postoji partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora, kao i jednake mogućnosti i slobode za sve građane uz njegovanje solidarnosti i humanosti.« Tako autori Strategije lokalnog održivog razvoja vide Suboticu za deset godina, gdje bi se grad mogao nalaziti i u kom pravcu bi trebao usmjeriti svoju energiju i znanja. Na izradi ovog dokumenta, koji

je nedavno usvojen u gradskoj Skupštini, sudjelovalo je oko 300 osoba iz različitih područja koji su pokušali sagledati realne mogućnosti te dati viziju onoga što bi trebalo biti strateško opredjeljenje grada u sljedećih deset godina.

Bivši gradonačelnik Saša Vučinić ističe da je Strategija važan dokument, među ostalim i stoga jer je uvjet konkuriranja na međunarodne projekte i projekte ministarstava. »Samo na taj način možemo otvoriti neke nove izvore financiranja ukoliko netko treba dati svoj novac ima potvrdu i ovog doma i svih koji su sudjelovali u izradi ovog dokumenta, da je to strateški važno i strateško opredjeljenje ovog grada. Nitko više ne želi davati novac za nešto za što nije siguran je li to politička volja pojedinca, je li ekonomska korist nekog

uskog kruga ljudi ili je to strateški bitno za grad«, kazao je Vučinić.

SLABOSTI I ŠANSE

Tekst Strategije sadrži nekoliko dokumenata i analiza, od aktualnog stanja, profila zajednice usklađenog s najnovijim statističkim podacima, definiranja vizije, ciljeva i prioriteta te na koncu definiranje i konkretnih aktivnosti i projekata u okviru Akcijskog plana. Strategija analizira ekonomski i društveni razvoj, te zaštitu okoliša. U analizama ekonomskog razvoja kao ključne slabosti grada identificiraju se: velika nezaposlenost, odlazak visokoobrazovanih mladih ljudi, nepovoljna demografska slika i neusklađenost između potreba gospodarstva i postojećeg obrazovnog sustava. Osim toga navode se loše provedena privatizacija, skupe komunalne usluge, nedovršeni kapitalni projekti i nedostatak novca za njihov završetak, upotreba zastarjelih tehnologija i inertnost u primjeni novina. S druge strane, Subotica se već pokazala veoma uspješnom u provođenju prekograničnih

projekata s Mađarskom i Republikom Hrvatskom, a dobre šanse i perspektive za grad su blizina graničnih prijelaza, potpisani međunarodni sporazumi o slobodnoj trgovini, što otvara mogućnosti za nastup gospodarstvenika na međunarodnim tržištima. U Strategiji se navodi da u Subotici već postoji razvijena organska proizvodnja, te da bi trebalo usmjeriti snage kako bi se iskoristili rastući trendovi u proizvodnji zdrave hrane. U dokumentu se navodi i da je jedan od velikih neiskorištenih resursa turizam, koji bi znatno unaprijedio rad postojećih malih i srednjih poduzeća, dok bi s druge strane stvorio mogućnosti za osnivanje novih poduzeća.

REINDUSTRIJALIZACIJA SUBOTICE

U području gospodarstva očekuje se intenzivan razvoj prehrambene industrije, elektro-strojarskog kompleksa, kemijske industrije, industrije tekstila, prerade kože i proizvodnje obuće, čarapa, tiskarstva i građevinarstva, budući da su te grane činile osnovu subotičkog gospodarstva te

još uvijek postoje kapaciteti, znanje i iskustvo.

»Strategija je iznjedrila osnovnu razvojnu ideju Subotice koja je takva da se mora prihvatiti poljoprivredno okruženje i pokušati iznaći svi mogući pravci razvoja prehrambene industrije, koja kroz lanac vrijednosti zapravo kapitalizira ukupan rad u poljoprivredi. S druge strane, najaktualnija tema je reindustrializacija u koju ne možemo krenuti ako ne konzultiramo ljude koji su, kroz više od 30 godina, stvarali tu industriju u Subotici«, kazao je *Dragi Vučković*, član Gradskog vijeća zadužen za investicije.

Investitorima se nudi zemljište na pet lokacija: komercijalna zona »Petar Drapšin« (21 ha), Radanovac 123 ha, industrijska zona Mali Bajmok (53 ha), Karadordev put (1,9 ha) i »Rasadnik« (28 ha). U Strategiji se navodi da je u prethodnom razdoblju, putem realiziranih i tekućih stranih ulaganja, ugovoreno oko 3.260 radnih mjesta, a ukoliko se provedu najavljene investicije očekuje se da će broj novih radnih mjesta biti veći od 4.300. Očekivanja su da se zahvaljujući investitorima koji se trenutačno nalaze u industrijskoj zoni Mali Bajmok stvaraju šanse da Subotica ponovno postane industrijsko središte Vojvodine i Srbije.

KONKRETNI PROJEKTI

Stoga je Akcijskim planom, radi infrastrukturnog opremanja radno-poslovnih zona, konkretno planirano 810 milijuna dinara za prometnice i rasvjetu s rokom izgradnje 2014. godina. Ovdje se tako-

đer za proširenje i poboljšanje vodoopskrbe i kanalizacijske mreže do 2015. godine planira 216 milijuna dinara, te 55 milijuna za električnu infrastrukturu. Strategijom se planira u sljedeće dvije godine »stvoriti imovinsko-pravni preduvjeti«, odnosno eksproprijacija zemljišta na zaobilaznici Y krak, za što je potrebno još tri milijuna dina-

za kontrolu kvalitete prehrambenih proizvoda namijenjenih izvozu koji bi trebao biti u funkciji do 2015., do kada bi trebala biti izrađena i studija sustava navodnjavanja.

U dijelu Strategije koji se bavi planiranjem izgradnje turističke infrastrukture navodi se, primjerice, da će na godinu biti završeno rekonstruiranje Ženskog štranda, za

MIJENJATI STARE NAVIKE

»Ne možemo ostvarivati ekonomski prosperitet po bilo koju cijenu, nego samo po cijenu održivosti, stoga se mora s prve točke smijeniti profit. To je ono što ćete dobiti u preporuci ovog teksta i to je ono što ćemo morati mjeriti za deset godina – jesmo li uspjeli naše odluke vezivati samo za profit ili smo ipak vodili računa o zaštiti okoliša, o određenim socijalnim grupama koje su ugrožene. Osnovna poruka Strategije je trud i sposobnost da mijenjamo sami sebe i svoje stare navike koje nas uvijek vuku na dolje. Ukoliko to uspijemo, imamo razloga za optimizam da će se ovo početi primjenjivati u praksi«, smatra Vučković.

Izrađivači Strategije među najvećim prijetnjama po ekonomski razvoj grada ubrajaju političku nestabilnost u zemlji i usporavanje procesa reformi. »U uvjetima velike političke nestabilnosti u Srbiji, imidžu da je zemlja za ulagače prostor visokog rizika, s prisutnom sivom ekonomijom, veoma je teško biti konkurentan u regiji i privlačiti nove investitore. Zatim, slijede inflacija i visoke cijene energenata, koje uz tehnološku zastarjelost utječu na nekonkurentnost domaćih proizvoda na svjetskom tržištu. Dolazak inozemnih investitora, s druge strane, nosi sa sobom opasnost da Subotica postane poligon jeftine radne snage i deponij prljavih tehnologija, što se svakako mora izbjeći«, navodi se u tekstu Strategije.

S. Mamužić

PROGNOZE

»Svjetske prognoze pokazuju da će 80 posto ljudi za četiri, pet godina raditi u tercijalnim djelatnostima i informatici, a samo 20 posto u primarnim i sekundarnim djelatnostima. Ali to važi za razvijene zemlje. Kod nas usluge sudjeluju sa 62 posto u stvaranju društvenog proizvoda, a što usluge proizvode? Pa, ne proizvode ništa. Lažna slika brojki o nekom rastu i razvoju, a na žalost skoro 53 posto ljudi je zaposleno u uslugama. Zanimljivo je da u obrazovnom sustavu, svjetske prognoze pokazuju da će najtraženije zanimanje u budućnosti biti restoraterski kuhar, pa tek onda analitičar i informatičar sustava. Ali, dogodit će nam se i neka nova, nama danas nepoznata zanimanja. Po mom mišljenju, Strategija je dovoljno fleksibilna da uvaži moguću potrebu za dopunjavanjem i izmjenama koje će se neminovno dogoditi pod utjecajem znanstvenog, tehničkog, društvenog i ekonomskog progressa i drugih saznanja, ali i oklosti koje će se dogoditi u ovom gradu i našem okruženju«, kazao je dr. *Radmilo Todosijević*, profesor na Ekonomskom fakultetu.

ra. Do 2015. planira se formiranje jedinstvenog šaltera za investitore, a kontinuirano do 2022. godine planira se potpora za veće zapošljavanje žena iz ruralnih sredina, za povećanje broja zaposlenih u MSP sektoru, te potpora pri konkuriranju za sredstva razvojnih fondova i drugih izvora.

Radi unapređenja poljoprivredne proizvodnje najveća sredstva, deset milijuna dinara, planiraju se za laboratorij

što je potrebno još 30.000 milijuna dinara, u 2015. godini planira se završetak rekonstrukcije Velike terase, za što je neophodno 90.000 milijuna dinara, a rekonstruiranje Velikog parka, planirano 2017. godine, koštat će 120.000 milijuna dinara.

Na više od 60 stranica Akcijskog plana predstavljeni su brojni planirani projekti u području obrazovanja, zdravlja, socijalne zaštite, zaštite okoliša, itd.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 21. do 27. lipnja 2013.

21. LIPNJA 1897.

Ministar unutarnjih djela Ugarske dopustio je djelovanje Subotičkog šahovskog kružoka čiji je programski cilj, među ostalim bio: »Praktično i literarno njegovati igru šaha.«

21. LIPNJA 1909.

Postavljanjem velikog oltara u franjevačkoj crkvi sv. Mihovila Arhandela, teškog petnaest tona, kojeg je iz kararskog mramora isklesao talijanski kipar *Karlo Sporeni*, prema nacrtima peštanskog arhitekta *Aleksandra Eignera*, okončani su dvogodišnji radovi na proširenju crkve i podizanju drugog, lijevog tornja na njoj.

21. LIPNJA 1921.

U Subotičkoj Državnoj muškoj gimnaziji održani su prvi ispiti zrelosti nakon nastanka nove državne zajednice. Prvi svršeni maturanti bili su: *Franjo Dulić, Stipan Gabrić, Marcela Jagić, Marko Kuntić, Pejo Neorčić, Pavao Stepinac, Velika Šećerov, i Pajo Vuković*. Direktor gimnazije bio je u tom razdoblju *Ivan Vojnić Tunić*.

22. LIPNJA 1984.

Umro je *Pavao Bačić*, pjesnik, prozaik, dramski pisac, skladatelj, glazbeni pedagog i publicist. Njegova komedija »Salašari silom varošani« doživjela je trideset i dvije izvedbe na sceni subotičkog

Narodnog kazališta. Napisao je i desetak komada za djecu koji su, također, s uspjehom prikazivani u više gradova Hrvatske i Crne Gore i razumije se, u Subotici. autor je monografije »Pero Tumbas Hajo, umjetnik tamburice«. Rođen je 1. kolovoza 1921.

23. LIPNJA 1828.

Tek poslije osam godina Kraljevsko namjesništvo Ugarske dopustilo je izbor čelnika i časničkog zbora u Subotici. Za glavnog suca izabran je *Josip Antunović*. Gradonačelnik je *Šime Mukić*, kapetan *Đuro Vojnić*, a predsjednik Vanjskog vijeća (Tribunus plebis) *Jovan Milosavljević*. Glavni bilježnik je *Bolto Josić*.

23. LIPNJA 1988.

Na V. kongresu povjesničara umjetnosti u Zagrebu, troje Subotičana, povjesničari umjetnosti *Bela Duranci* i *Kata Martinović-Cvijin*, te inženjer arhitekture *Ante Rudinski*, podnijeli su priopćenja o nekim aspektima i značajkama subotičke arhitekture, osobito glede secesije.

23. LIPNJA 1994.

Na Paliću je održan Prvi međunarodni festival kazališta za djecu.

24. LIPNJA 1506.

Na zasjedanju fehérvárskog Krstaškog konventa (Skupštine), upravitelj doba-

ra *Jánosa Korvina* i beogradski ban *Imre Török* iz Eninnga, uveden je u posjed utvrde Szabadka (Subotica), te okolnih mjesta Madaraša, Šebešića, Tavankuta i Verušića.

24. LIPNJA 1959.

Rođen je *Robert G. Tilly*, pjesnik, prozaik, glazbenik, likovni umjetnik i književni prevoditelj, osebujna pojava subotičke multimedijalne scene. Objavio je dvadesetak knjiga pjesama, proze, prijevoda s engleskog, mađarskog i drugih jezika, kraj ostalog i Enciklopediju roka. Snimio je, također, više ploča, kazeta, kompakt-diskova i drugih nosača zvuka.

25. LIPNJA 1954.

Na kraju sezone 1953./54. rasformirani su Operni i Baletni ansambl subotičkog Narodnog kazališta. Za nepune četiri godine postojanja subotička je Opera izvela 21 premijeru. U matičnoj kući izvedeno je 299 predstava i 10 na gostovanjima. Predstave je u prosjeku pratilo 398 posjetitelja, ili za 60-70 gledatelja više no na izvedbe dramskog ansambla.

26. LIPNJA 1842.

Rođen je *Ivan Palić*, svećenik, prosvjetni djelatnik, pisac udžbenika »Kateizam za pučku školu«, te glavni suradnik lista »Bunjevac«. Umro je 23. veljače 1885.

26. LIPNJA 1985.

Na svoj 63. rođendan preminuo je dr. *Andrija Basch*, istaknuti liječnik i publicist. Autor je popularno-znanstvene knjige »Božanstva hranitelji«.

27. LIPNJA 1876.

Rođen je *Ivan Sarić*, vrsni sportaš, motociklist, automobilist, zrakoplovac, koji je 16. listopada 1910. godine na letjelici vlastite konstrukcije i izrade, preletio nad današnjih subotičkim hipodromom oko tri kilometra. Umro je 23. kolovoza 1966.

27. LIPNJA 1968.

Umro je *Josip Šokčić Joso*, pjesnik, prozaik, publicist, nakladnik. Uređivao je »Bunjevačke novine«, »Neven« i drugu periodiku. Suradnik je subotičkog lista »Napló« i dopisnik beogradskog »Vremena«. Napisao je opsežnu knjigu »Subotica pre i posle oslobođenja«, koja je tiskana 1934. Rođen je u Subotici 7. travnja 1902.

27. LIPNJA 1984.

U Zagrebu je pokopan *Jakov Orčić*, bivši novinar »Hrvatske riječi«, spisatelj, kulturni djelatnik. Koautor je zajedničke zbirke pjesama »3 x 20«, s *Ivanom Pančićem* i *Antom Zolnaićem*, te samostalne sveske stihova »Začće gorčine«. Rođen je u Subotici 1927.

Risar

Do sv. Antuna gazda i risari su pogodili ris (cinu rada ručne žetve), a već u to vrime ris su navistili tu i tamo kosidbom ječma. Do tog vrmena gazde i risari su se uveliko udivanili pošto će radit ris i koje će sve poslove morat uradit risari u cinu risa. To su najčešće bili poslovi oko voženja žita sa strnike i sadivanja u kamaru, i u vršidbi nošenje udžakovanog žita i istresanja na tavan. Svake godine se ris drugačije pogado jer mu je cina zavisila od tog kaka je rodna godina i kako je vrime pogodovalo rastu žita. Najvećma je na cinu uticalo onda ako je u žitu niklo prikoviše korovskog raslinja, osobito palamide i da li je i koliko ampa nanela štetu na žitu. U poznim tridesetim godinama 20. vika ris je najčešće išo (plaćo se) iz dvanaestog (svaki dvanaesti meter ovršenog žita bio je risarov).

POVALJAČINA

Kadgodašnje sorte žita, kao i raž u suražica, imale su dugačke stabaljke koje su na vrvu teško podnosile vlatove s nalivenim zrnima. U jakim vitrovima, kako je bilo ove godine, a najviše u ampama (olujnom, kišnom i ledom ispraćenim vrmenom) dolazilo je do poleganja žita jer su na vrvu tanje stabaljke popuštale pod teretom naliveni zrna u vlatovima. Povaljačina je bila dvostruka šteta ratari-ma: u njoj je bio manji rod, slama od polegnutog žita

Risari načeli pripelicu

bila je iskrivljena i rđavija za nastor, iskrivljeni strukovi slame štrčili su nagori, a košenje veći povaljačina bilo je skuplje. Risari su povaljačinu teško potkasali (kosili) i ono se obaško plaćalo jel su se i risaruše mučile s rukovetanjem izmršenog žita. Žito u vrtlogu povaljačine, kad je bilo polegnuto, nije se moglo sve oprasiti kad je vlatalo, a ni sva zrna se nisu zametnila, pa su dolnji strukovi bili s donekle praznim vlatovima. Strne žitarice se peludom oprasiva-je blagim lelujanjem vlatova u žitištu.

GAZDA I RISARI

Nikad se unaprid nije znalo kako će bit žito za košenje. Zato su gazda i risari prija pogađanja obašli žitište i po njegovom izgledu, šacovali koliki mu je rod i koliko je zakorovljeno i povaljano, pa

onda određivali cinu risa koja je najčešće išla između jedanaestog i dvanaestog dila. Ris se dobro plaćo. U njemu je risar sa risarušom, obično njegovom suprugom il sestrom, za obitelj mogo zaradit kruv za godinu dana. Risar i risaruša su skoro uvijek zajedno radili ris kao supružnici il brat i sestra, da med njima ne bude razmirice oko diobe risa.

Risari su najviše bili mladi, zdravi i za rad s kosom utrveni ljudi, s jakim leđima i sa zadebljanom kožom na dlanovima od sapišta ručnog sersama. Zato ni jedan na dlanovima nije natiro žulj. O tom su zdravo vodili računa kad su radili u bandi i komegod drugom za ris. Ako bi med risarima bio koji manje vridan, on bi usporavao košenje drugi risara koji rade s njim. Ako je kosilo više risara, drugi risar za njim pazio je da mu otkos bude približno jednak otkosu

risara ispid njega. Tako je i rukovetačica za njim složila približno jednako žita pa su snopovi bili ujednačeni.

ZA JEDAN DAN JEDAN LANAC

Risar nije radio plavo, već polagano, koliko mož da uradi s najmanje potrošene snage, da se što manje zamar. Onda će izdurat u risu dane i nedilje koje su prid njim, sve dok posljednji put ne zamane kosom u tom risu. Utrven risar kad se vraćo s njive, nije batrgao, a često je i pivo. Zato nam je o tom i ostala izreka: Ne mož risar bit svaka šuša.

Računalo se da jedan par risara osridnje snage i u jednom osridnjem rodu žita za jedan dan mož uradit učisto i do jednog lanca (1 ~ 7200 m² tj. 10 motika. 1 motika = 10 fati², 1 fat = 1,8965 m), od 25 do 35 krstina, naspram tog kako je žito, pogotovo ako je risaruša imala koga da joj stere (prostire) uža za snop. Obično je paorskom ditetu prvi poso u risu bio sterat uža risaruši. Ona je onda brže rukovetala jer je slagala snop na već prostrto uže, pa se poso brže odvađo.

SA ROGLJA

Pripelica ima više značenja, a u ovom slučaju je to u strnim žitaricama dio njive koji se kosi. Duljine je 36 nakosjenih snopova, odnosno dio dugačke njive koja se odjedared radi. Kad je bandaš nakosio žita za 36 snopova, onda je početak košenja pripelice omedio popričnim otkosom da bude izgledna, a ne nazubana. Stariji su upućivali dicu nek vrebaje u bok žitišta ili u poprični otkos jer će tudan bižat poplašena pripelica ako je zaostala u žitištu. Po tom vrebanju na bižanje pripelice nadili su ime »pripelica« i komadu njive koju su odjedared kosili risari.

SKRIVEN ŠIPRAŽJEM I VISOKOM TRAVOM, JEDAN STARI VODOTOK OPSTAJE U »GATU«

Stazama starog vremena

Stari vodotok je odavno smješten u zatvoreni kanal, ali je i do danas među kućama jedan njegov dio ostao otvoren

U nedjeljno prije podne, nadomak najvećeg subotičkog tržnog centra – Buvljaka – pogled na nogometno igralište »Bačke« i ulice u okruženju, podsjećaju me na priče o starom naselju Vučidol (danas dijelu Gata) i dolini na kojoj je ono podizano. Njome je nekada prema Mlaki tekla jedna rječica. Stari vodotok je odavno smješten u zatvoreni kanal, ali je i do danas među kućama jedan njegov dio ostao otvoren. Istječe na Gundulićevu ulicu, pa preko puta i tik uz zgradu vrtića nastavlja kroz cjevovod. Ali, gdje počinje onaj nama vidljivi, vanjski dio?

S tim pitanjem odustajem od planirane putanje u tržničku gužvu i skrećem u mir dvorišta, zelenila i kuća, utabanim zemljanim stazama uz igralište »Bačke« prema Velebitskoj ulici. Prolazim putem nekadašnjeg otvorenog, već desetljećima zacjevljenog vodotoka – saznajem ubrzo, nakon što se na ulazu u Velebitskom ulicu, s pitanjem o toj nekadašnjoj trasi, obraćam ljudima koji ovdje dugo žive: »Tim pravcem ste upravo došli ...«, kažu mi.

Pokazuju mjesto početka preostalog otvorenog dijela

kanala koji iz davnih vremena i ovim 21. stoljećem protječe među dvorištima: tu počinje, u šiblju i visokoj travi, uz dvorišne ograde, skriven pogledima. Kada je suša vode nema, a ima i takvih vremena kada prekriva rubne dijelove okolnih dvorišta. Sada mirno protječe. S tog početka otvorenog dijela toka nepregledna je pogledima, koliko je korito i okruženje obraslo visokim zelenilom. »Od kad znam, ovaj tok zovemo šanac. I danas«, kaže susjed. Zna dugo, jer je u ovom kraju od 1939. bio je dijete kada su se doselili. Sjeća se i vremena dok je uz igralište »Bačke« protjecao otvoreni šanac, prije nego što je upušten u cijevi. »Pamtim kako je nabujao i napravio 'jezerce' kada sam bio dijete. Mi, djeca, smo u toj vodi pletenim košarama zahvatali ribe. Odrasli su govorili 'Izlio se Palić'.«

SKRIVEN U ŠIPRAŽJU

U Velebitskoj ulici postoji dječje igralište i oko njega visoka ograda. Prostor predviđen za igru najmlađih odrasli iz susjedstva čuvaju od nereda i necivilizacijskog korištenja iz obližnjeg tržničkog okruženja improviziranim katancem

na ogradi, kao simboličnim znakom upozorenja i zabrane »ovdje se ne može«. Ali i kada ga uspijevaju sačuvati od prljanja i štete, ovdje djeca nemaju sigurnosti (kao što je i u ovoj slučajnom posjeti i obilasku). Prostor za igru, od igre dodatno »čuvaju« oni koji bi ga trebali kositi i uređivati (tko god da je), pa su i odraslima potrebne čizme da bi njime mogli proći, toliko je obrastao visokom travom.

U kutu toga igrališta, ali s druge strane visoke zaštitne ograde, odmah tu uz zadnje dijelove dvorišta kuća u Velebitskoj ulici, izbija stari vodotok na svjetlo dana. Teče na otvorenom uz dvorišta petnaestak kuća, prema Gundulićevoj ulici, gdje ulazi u cijevi. U uskom je kori-

tu i tim tijekom nedostupan pogledu prolaznika s ulice, a ka njemu se s obje strane spuštaju ograđena dvorišta. Vodena granica na prostoru gdje se susreću placevi kuća iz dvije ulice.

Gat, inače, s vodom oduvijek ima problema. Mnogi su smatrali da zatvaranje ostalih dijelova kanala, kao što je bilo prilikom podizanja obdaništa u Gundulićevoj ulici, nije bilo adekvatno rješenje, jer su poslije dvorišta okolnih ulica povremeno plavljena.

Stari zapisi kažu kako je selo Vučidol izgrađeno uz sam tijek otvorenog kanala – vodotoka. Da su na obroncima uvale svoje kuće podizali siromašni slojevi građana od zemljanog naboja ili valjaka, s krovovima od trske. U ona

vremena ljudi su govorili da žive »na gatu«, što je podrazumijevalo da se njihove kuće nalaze uz obalu, na uzvišici kuda protječe voda. Vučidol je kao novo selo isparcelisan za izgradnju kuća 1889. godine.

ZAŠTO JE ZABORAVLJEN

Danas je otvoreni kanal uz dvorišta kuća u Velebitskoj ulici zapušten i zarastao u travu i šipražje. Da li cijelim svojim tokom, to je sa ulice nepregledno, ali jeste u izlasku na Gundulićeve ulicu. Kroz zatvorene cijevi nastavlja preko ulice i dalje. Taj kratki put na otvorenom završava upravo u dijelu Gundulićeve ulice obraslom korovom i travom. Tužna slika zapuštenog dijela ulice, kojoj se pridružuje i nekoliko neuređenih napuštenih kuća u okruženju. Kažu ljudi kako ukazuju komunalnim službama, ali nema odaziva.

»Ovako nikada nije bilo«, komentira starica iz jedne od

obližnjih kuća, pokazujući visoku travu kojom je obrastao i kanal koji postoji u tom niskom dijelu Gundulićeve ulice. Za profesionalne komunalne službe ovdje ima posla. Ljudi u tom kraju kažu da je i vodotok koji prolazi uz dvorišta u Velebitskoj ulici nekada bio čišćen i uređivan od nadležnih službi, te da su svojevremeno pisali peticiju kako bi nastavili s održavanjem, ali se to nije dogodilo. Uz pločnik u Gundulićevoj ulici, gdje voda završava svoj put na otvorenom, postavljena je rešetkasta metalna ograda radi sigurnosti prolaznika. Davni trag prošlosti koji je ovdje ostao sačuvan, ujedno je i ostatak slike stare Subotice nekada ispresijecane vodotocima na kojima je podignuta. Primjereno bi bilo ovom malom sačuvanom dijelu dati i odgovarajući značaj, redovitim čišćenjem i održavanjem, možda i adekvatnim obilježavanjem.

K. K.

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta IZGRADNJA UPRAVNE ZGRADE I SKLADIŠTA nositelja projekta »DUNAV- COOP« DOO Subotiva, Proleterskih brigada br.120 Prema planskoj dokumentaciji u Generalnom planu na predmetnoj parceli 14482 ko Novi grad, Lokacijskom dozvolom određena je namjena planiranog objekta: upravna zgrada i skladište građevinskog materijala.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat, Gradske kuće, soba 226 u razdoblju od 21.6.2013. do 1.7.2013. godine, u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo vas da u gore navedenom roku do 1.7.2013.godine dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom mjerodavnom tijelu.

21. lipnja 2013.

DUŽIJANCA 2013.

»Priskakanje vatre« na Sv. Ivana Cvitnjaka

Na blagdan Sv. Ivana Cvitnjaka, u nedjelju 23. lipnja, bit će održan običaj »Priskakanje vatre« u Maloj Bosni u 18 sati na salašu *Stipana Kujundžića*, salaš br. 471.

Program »Priskakanja vatre na sv. Ivana Cvitnjaka« započet će paljenjem vatre, koju će preskakati mladi obučeni u nošnju, a potom i prisutni posjetitelji. Nakon preskakanja vatre, članovi folklorne skupine HKC-a »Bunjevačko kolo« prikazat će običaj igranja parovnih bunjevačkih plesova s vijencima od ivanjskog cvijeća i običaj stavljanja vijenca od ivanjskog cvijeća iznad ulaznih vrata salaša, gdje će visjeti do sljedećeg Cvitnjaka, s vjerovanjem da će ovaj svetac zaštititi salaš od groma ili vatre.

Prijava za natjecanje aranžera izloga

U okviru »Dužijance 2013.« bit će održano natjecanje aranžera izloga, što podrazumijeva opremanje izloga u duhu žetvenih svečanosti. Svi koji žele sudjelovati u ovome natjecanju trebaju se prijaviti do 10. srpnja u ured »Dužijance« na broj telefona 024/556-898 ili *Nedeljki A. Šarčević* na telefon 064/97-38-601 radi daljnjih obavijesti.

Najbolja aranžerska ostvarenja bit će proglašena i nagrađena nekoliko dana prije središnje svečanosti »Dužijance 2013.«

Etno proizvodi

Organizacijaki odbor »Dužijance 2013.« poziva sve one koji se bave nekim starim zanatom da se prijave i iskoriste mogućnost izlaganja i prodaje svojih etno proizvoda na trgu ispred Gradske kuće tijekom središnje manifestacije »Dužijance 2013.«, koja će biti održana 9., 10. i 11. kolovoza.

Tradicija koja živi

Znanstveno istraživačka sekcija HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta u okviru projekta »Tradicija koja živi« će 24. lipnja ispred etno salaša Balažević organizirati običaj »Priskakanja vatre« vezan uz blagdan svetoga Ivana Cvitnjaka, manifestacija počinje u 20 sati.

Ž. V.

Bereški tamburaši

Golubice

ODRŽANI »MIKINI DANI« U BEREGU

Note i glasovi u čast velikog violinista

Šesnaesti put zaredom okupili su se tamburaši u čast Mike Ivoševa Kuzme, violinista iz Berega *
Ove su godine sudjelovala samo četiri orkestra, a najviše simpatija pobrao je mladi ženski tamburaški sastav »Golubice« iz Subotice, kojem je to bio prvi javni nastup

U ime organizatora i domaćina »Mikinih dana« HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Berega goste je pozdravio predsjednik ove udruge *Marin Katačić*. Čestitke domaćinima na ustrajnosti da održe manifestaciju »Mikini dani« uputio je ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*. »Ova manifestacija značajna je na kulturnoj karti kulture Hrvata u Vojvodini. To je najstarija smotra tamburaške glazbe koja postoji na našim prostorima. Tim prije je to važno, jer je tambura još uvijek značajna sastojnica našega kulturnog identiteta. Ona se ne vezuje samo za prostor tradicijske glazbe, već sve više prodire u prostor umjetničke glazbe. Smotre su uvijek prilika da se sastavi međusobno upozna, odmjerne snage i stvore jednu pozitivnu natjecateljsku atmosferu, kako bi se na ovom instrumentu što bolje sviralo. Ova manifestacija nosi ime po čuvenom Berežaninu *Miki*

Ivoševu i na taj način čuva se uspomena na njega. No, među Hrvatima u Vojvodini ima dosta ljudi koji još uvijek nisu dobili svoje pravo mjesto, svoju pravu priliku da budu zapamćeni. Ovo je manifestacija koja treba biti uzor i drugim društvima da određene događaje vezuju uz najglasovitija imena svoga mjesta«, kazao je Žigmanov.

Marin Katačić i Tomislav Žigmanov

Prvi »Mikini dani« održani su 1998. godine u želji da se njeguje tradicija tambure, kao instrumenta ovih krajeva.

APLAUZ »GOLUBICAMA«

Iako se prethodnih godina na tamburaškoj smotri »Mikini dani« okupljalo i po desetak tamburaških sastava ove godine bilo ih je samo četiri. Prvi su na ljetnu pozornicu izašli »Bereški tamburaši«, s repertoarom poznatih tamburaških pjesama. Nakon

predstavilo plesovima – Kolo na dvi strane, Cvijeće, Zurka, Srijemsko šokačko kolo i Todora. Pravo iznenađenje bio je nastup Ženskog tamburaškog sastava »Golubice« iz Subotice. Za ove mlade cure nastup u Bregu bio je prvi javni nastup, ali ih je publika već poslije nekoliko prvih taktova pjesme »Tena« podržala velikim aplauzom. »Prvi javni nastup imale smo ovdje na 'Mikinih danima' u Bregu. Nije bilo treme, iskustvo nastupa pred publikom imamo, jer smo sve članice Hrvatske glazbene udruge 'Festival bunjevačkih pisama' iz Subotice«, kaže Milica Lerić iz Berega, a uz nju u »Golubicama« sviraju i pjevaju i subotičanke *Katarina Skenderović, Ivana Francišković, Marija Piuković i Barbara Sekereš*.

Berežani su ugostili i tamburaški sastav »Rampaš« iz Draža, koji je osnovan 2011. godine, a predstavili su se s nekoliko poznatih tamburaških pjesama.

KUD Gibarac

MAJSTORI PAPRIKAŠA

Kulinarско umijeće u kuhanju ribljeg paprikaša okušalo je sedmero majstora ovog specijaliteta koji se u Bregu rado kuha i jede. Nije ni čudo jer u blizini Brega je kanal, pa su mnogi Berežani i strastveni ribiči, a uz ribičiju ide i riblji paprikaš. No tu se nameće pitanje, tko je bolji

majstor u kuhanju ribljeg paprikaša – Monoštorci ili Berežani? »Svatko hvali sebe. Monoštorci viču kako su bolji od nas, osvajali su i nagrade, ali mi opet mislimo da smo bolji od njih. Valjda će nam sada pomoći ovih nekoliko zetova iz Monoštora koje imamo u Bregu«, u šali kaže *Matija Kolar*. Njega smo zatekli u finišu kuhanja ribljeg paprikaša, ovaj put

samo od šarana, ali kako kaže uvijek je bolje kada se uz šarana doda po koji komad druge ribe. »Mnogi stavljaju parče štuke, ali ja štuku ne volim, pa dodajem malo mreane, koja daje gustu čorbu, terpana, soma...«, priča Kolar i dodaje kako se osim od ribe paprikaš »na riblji način« u Bregu kuha i od pileline.

Kuhanje paprikaša bilo je natjecateljskog karaktera,

a najbolji su bili trećeplasirani *Stipan Srimac*, drugoplasirani *Stevan Forgić* (iz Monoštora), dok je šampionski paprikaš skuhaio je *Matija Kovačev*.

Na štandovima oko ljetne pozornice ponudu svojih rukotvorina predstavile su udruge žena »Piroš roža« iz Bezdana, »Duga« iz Koluta i »Berežanke« iz Brega.

Z. Vasiljević

Rampaš

Smotra tamburaša "MIKINI DANI" Bački B

Domaćini su otpjevali himnu Brega

Kuhanje ribljeg paprikaša

MIKA IVOŠEV KUZMA

»Mikini dani« organiziraju se u čast poznatoga samoukog pučkog glazbenika Miku Ivoševa Kuzmu. Mika Ivošev Kuzma rođen je Bregu 1901. godine. Bio je poznati violonist i već sa 20 godina osniva »Mikino šokačko društvo«. Orkestar je nastupao u Bregu i susjednim selima, a 1936. godine odlaze u Zagreb, gdje jedno vrijeme borave i sviraju na Radio Zagrebu. Do početka Drugog svjetskog rata su svirali i u Makarskoj, na Paliću, Beogradu i Somboru. Mika Ivošev Kuzma je umro s 58 godina od upale pluća.

GOSTOVANJE LEMEŠANA U LUDBREGU

U centru svijeta

Ludbreg, gradić u Varaždinskoj županiji krase dvije rijeke – Drava i Bednja – u njegovoj okolini nalazi se trinaest sela. Lemešani, članovi HBKUD »Lemeš«, bili su gosti sela Čukovca Vijeća srpske nacionalne manjine. Gostima je priređen obilazak dvorca Batthyany (koji ima 365 prozora koliko je dana u godini) i u njemu restauratorski zavod i kapelicu sv. Križa. Posjetili su svetište predragocjene krvi Kristove i vidikovac sv. Vinka.

Pozornost im je privukao kružni mozaik u centru Ludbrega, koji predstavlja centar svijeta. Istodobno ti koncentrični krugovi označavaju udaljenost pojedinih gradova od tog mjesta.

Po obilasku znamenitosti tog 15. lipnja uslijedio je program u organizaciji Vijeća srpske nacionalne manjine Varaždinske županije i ludbreške regije povodom proslave krsne slave (koja je uvrštena u UNESCO-vu listu nematerijalnog naslijeđa) i Dana vije-

ća. U programu su sudjelovali domaćini – ludbreške mažoretkinje i KUD »Anka Ošpuh« iz Ludbrega, te gosti iz Velikog Poganca, Okučana, Kostajnice, D. Dubrave, Ogulina kao i Lemešani iz Vojvodine i KUD »Radiša Poštić« iz Mrčajevaca. HBKUD »Lemeš« se predstavio sletom bunjevačkih plesova koji je praćen burnim pljeskom.

Predstavnici udruga bili su nazočni svečanoj sjednici vijeća. Lemeško izaslanstvo su činili predsjednik Mjesne zajednice *Aleksandar Vidaković*, dopredsjednica *Marija Bagi* i *Marko Vilić*, predsjednik udruge i *Mata Matarić* predsjedavajući HKUD-a »Vladimir Nazor« koji je istodobno predstavljao i grad Sombor.

Lucia Knezi

BLIŽI SE JEDAN OD NAJZNAČAJNIH BLAGDANA I MANIFESTACIJA ZA MONOŠTOR

Počele pripreme za Petrov i Regeneraciju Dunava

Slijepim vremenom, stižu nam i šareni ljetni festivali. Za Monoštor je posebno karakterističan i jedan od najznačajnijih onaj, za kojega se dogodilo da bude baš na dan župe – Petrov dan i na međunarodni Dan Dunava 29. lipnja. Taj dan veseli i mlade i stare, i to ne samo iz Monoštora, nego i iz okolnih mjesta.

Tradicija kirbaja, bladan-ska misa, okupljanje obitelji i prijatelja, veliko spremanje, priprema hrane... sve je to dio čari ovoga blagdana.

Isto tako, od 2008. godine organizira se edukativno-glazbena manifestacija u povodu Dana Dunava – Regeneracija Dunava. Organizator festivala je udruga »Podunav«, uz potporu lokalne zajednice i prijateljskih udruga, te javnih ustanova. Zahvaljujući rijeci Dunav, imamo priliku diviti se prirodnim ljepotama

Specijalnog rezervata prirode »Gornje Podunavlje«, a također i obvezu sačuvati je, pa se zato organizatori i trude podignuti svijest o značaju Dunava, posebice u radu s djecom i mladima. Regeneracija se održava na prostoru Eko-rekreacijskog centra – ekološka učionica u prirodi, s dječjim igralištem, mini amfiteatrom i velikom binom, u neposrednoj blizi rezervata prirode. Eko-centar ima i prostor za postavljanje šatora, pa prilikom održavanja Regeneracije Dunava mnogi od posjetitelja koriste ovaj prostor za kampiranje, budući da manifestacija traje više dana. Ove godine, pokraj Eko-centra i Doma kulture, aktivnosti festivala odvijat će se i na plaži kod mosta na Velikom bačkom kanalu.

Festival ove godine započinje 27. lipnja aktivnostima na plaži, gdje će biti organizirane radionice sound sustava, kao i nastupi različitih glazbenika, te glazbeni program i cijeloga idućeg dana. 28. lipnja, u petak, program će započeti dječja radionica. Za djecu iz Monoštora i Bezdana bit će organizirana vožnja brodićem, te radionica u suradnji sa Zavodom za javno zdravlje Sombor i WWF – Svjetskim fondom za prirodu. Nakon radionice, u Domu kulture, u TV dvorani bit će otvorena izložba »Vodeni labirint«, autora *Szilarda Kovacs*, kao dio promidžbe Rezervata biosfere Mura-Drava- Dunav. U večernjim satima kreću koncerti na bini u Eko-centru, provoga dana nastupit će »Ruski lekari«, »Seen Seekas«

i »Zion crew«, a drugoga dana, 29. navečer – »Temple of the smoke«, »Fondation« i »Bamwise« iz Zagreba. I ove godine nastavlja se suradnja s udrugom »Slama« iz Luga, pa će u sklopu umjetničkih radionica biti sačinjena velika slamnata bodroška tvrđava, koja će posljednje noći festivala biti spaljena, kao omaž misterioznom nestanku grada Bodroga, monoštorske Atlantide. U sklopu dnevnog programa 29. lipnja, svi posjetitelji sela moći će pogledati izložbu dječjih radova nastalih na radionici povodom Dana zaštite okoliša, a u poslijepodnevnom satima bit će organiziran okrugli stol na temu Rezervata biosfere, uz učešće predstavnika WWF-a i lokalnih stejkholdera.

Z. Mitić

VEČER DUHOVNE GLAZBE ODRŽANA U VAJSKOJ

Sakralne pjesme u crkvi sv. Jurja

Na programu su se našla brojna sakralna djela, od pučkih pjesama do liturgijskih i autorskih skladbi duhovnog karaktera

Četiri glazbena sastava: pjevačka skupina HKUPD »Matoš« Plavna, VIS »Tekije« Petrovaradin, pjevačka skupina UG »Tragovi Šokaca« Bač i HKPU »Zora« Vajska, nastupili su u subotu, 15. lipnja 2013. godine u Vajskoj, u sklopu koncerta pod nazivom Večer duhovne glazbe. Koncert je priređen u župnoj

puta vodio zastupnik »Zore« Željko Pakledinac, našla su se brojna sakralna djela, od pučkih pjesama do liturgijskih i autorskih skladbi duhovnog karaktera. U nastupima pjevačkih skupina prevladavalo je a cappella pjevanje, pojedine skladbe izvedene su uz pratnju orgulja, a ansambl »Tekije« interpretirao je oda-brane pjesme na oba načina,

NAPREDAK U INTERPRETACIJI

Kad su u pitanju tri pjevačke skupine hrvatskih kulturnih udruga u općini Bač, kod svih je zapažen izvjesni napredak u interpretaciji, problem je samo u relativno malom broju pjevača u skupinama koje bi vremenom tre-

stare ili nove stihove. Ženska pjevačka skupina »Matoš« ujedno je i župni zbor, koji pjeva isključivo liturgijske pjesme, te popularne autorske duhovne i svetovne skladbe, a trenutačno radi na obnavljanju narodnih pjesama koje su svojedobno zapisane u ovome mjestu. Pri tome već punih pet godina djeluje sukladno tekstu: »Što nam vrijede i naj-

Svi sudionici zajedno su otpjevali pjesmu »Krist na žalu«

crkvi sv. Jurja, a organizatori su bili lokalna Hrvatska kulturno pjevačka udruga »Zora« i Mjesni odbor Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini iz Vajske. Ovim je obilježena Godina vjere, a potvrđena je i dobra praksa povezivanja pjevačkih skupina, koje njeguju različito pjevanje i pristup duhovnoj glazbi.

PREVLADAVALO JE A CAPPELLA PJEVANJE

Na programu, koji je i ovoga

odnosno vokalno i vokalno-instrumentalno.

Osobitu je pozornost na koncertu privukao VIS »Tekije«, koji izvodi pjesme duhovnog karaktera, ali i popularne svjetovne te, veoma impresivno, klapske pjesme, bilo a cappella ili uz instrumentalnu pratnju. U obraćanju publici oni su naglasili kako im je jasan cilj popularizirati duhovnu glazbu kod mladih i kroz pjesmu ih privući u crkvu i na ovakve koncerte.

bale prerasti u zborove, ili bi se pak trebale udružiti u jedan zajednički zbor, što bi opet izazvalo određene tehničke poteškoće. Postoje i razlike među ovim skupinama glede interpretacije, repertoara i samoga pristupa pjevanju. Pjevačka skupina »Tragovi Šokaca« nastoji pjevati na autentični pučki način, a cappella s počimaljom. »Zora« pjeva uz pratnju sintesajzera bez počimalje i u svom programu ima autorske pjesme, te nove uglazbljene pjesme na

bolji uzori iz prošlosti ako pomoću njih ne idemo dalje od njih, u traženju i stvaranju« (Ivo Andrić).

Vrhunac je večeri bio na koncu programa kada su svi sudionici otpjevali skupa pjesmu »Krist na žalu«.

I ovaj odličan koncert četiri pjevačkih skupina potvrdio je da su HKPU »Zora« i MO DSHV-a vrlo aktivni čimbenici u kulturnoj, društvenoj i teološkoj stvarnosti Vajske.

Zvonimir Pelajić

ZAVRŠEN MEĐUNARODNI FESTIVAL PAMETI

Kreativnost i inovativnost – šansa za budućnost

Na ovogodišnjem festivalu sudjelovalo je više od 1.000 učenika iz 5 europskih regija – Srbije, Slovačke, Rumunjske, Mađarske i Hrvatske

Proglašenjem pobjednika u petak 14. lipnja, u Skupštini APV završen je treći Međunarodni festival pameti, koji je otvoren u listopadu prošle godine u Kikindi, gradu iz kojeg dolazi pobjednik prošlog festivala.

Na ovogodišnjem festivalu, čiji je moto glasio »Probudi svoju kreativnost-razmišljaj inovativno«, sudjelovalo je više od 1.000 učenika iz 5 europskih regija – Srbije, Slovačke, Rumunjske, Mađarske i Hrvatske.

IZABRANO 60 FINALISTA

Veliki broj škola iz pet regija sudjelovao je na ovogodišnjem festivalu, a izabrano je 60 finalista koji su u Novi Sad došli iz Temišvara, Segedina, Bratislave, Pule i s teritorija Vojvodine. Veoma težak posao imao je međunarodni stručni žiri kojim je predsjedavao

Branislav Radošević. 11 članova žirija s različitih krajeva svijeta glasovalo je za svoje favorite. Iako su svi radovi bili odlični, njanse su ipak presudile. Prvo mjesto osvojila je *Lucija Šćur*, učenica Gimnazije iz Pule.

Pozdravljajući nazočne podtajnik Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice *Mato Groznica* kazao je: »Moto Festivala je 'Probudi svoju kreativnost – razmišljaj inovativno' – zato što se putem poticanja kreativnosti generiraju svježije ideje, od kojih će neke postati vrijedne inovacije primjenjene u praksi, te doprinijeti općoj koristi. Učenici – finalisti su kreativni talenti koji će jednog dana, s dovoljno vizije, samopouzdanja i odlučnosti, biti generatori originalnih ideja i inovatori za nove proizvode i usluge.«

NJEGA KREATIVNOSTI

Festival pameti je stoga i osmišljen tako da stimulira učenike na kreativno razmišljanje, uz puno mašte i dovtljivosti izvan klasičnih šablona, odnosno za jačanje njihova samopouzdanja, kako

bi učenici izgradili vjeru u sebe, slijedili svoje snove i uvjerali druge da prihvate njihove nove ideje.

Ovaj festival njeguje kreativnost koja stvara inovacije primjenjive u svakodnevnom životu i čini je pokretačem društvenog razvoja i progresa. Ovakve manifestacije zaslužuju veliku pozornost, jer služe za otkrivanje i definiranje nove generacije pametnih i inovativnih ljudi koji će biti nositelji gospodarskog razvoja ove zemlje, stoga ne čudi to što ovaj festival dobiva međunarodni karakter.

Proglasenju pobjednika nazočili su i predstavnici veleposlanstva zemalja iz kojih dolaze sudionici. Nazočnima su se riječima potpore obratili *Klára Syentgyörgy*, savjetnica za obrazovanje i kulturu Veleposlanstva Republike Mađarske u Beogradu i *Dragan Đurić*, generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici, koji je s velikim ponosom čestitao pobjednici.

Ankica Jukić-Mandić

Mozgalica »Doris«

Tvrđnja *Alberta Einsteina* da je mašta važnija od znanja pokazala se istinitom. Mladi sudionici festivala koristeći svoju maštu kreirali su originalne oblike koristeći slagalicu »Doris« čiji je tvorac *Zdravko Živković*, a koja je u najprestižnijem američkom časopisu »Games« proglašena za najbolju mozgalicu za 2009. godinu. »Doris« je kreativna igra, slagalica koja omogućava djeci i odraslima da uposle svoje moždane vijuge, da ih održe u dobroj kondiciji tako što će na zabavan način kreirati neke figure i neke slobodne forme na bazi slaganja boje na boju. Sastoji se od unikatnih pločica na kojima su raspoređene 3 boje, kojima se postiže maksimalan broj kombinacija – 1036, što je više od prve slagalice ovakvog tipa s 1017 kombinacija, koju je 1921. godine izumio britanski matematičar *Alexander Percy MacMahon* i više od čuvene Rubikove kocke koja ima 1023 kombinacije.

SEMINAR ZA NASTAVNIKE HRVATSKOG JEZIKA ODRŽAN U TAVANKUTU

Edukacija značajna za nastavu

Polaznici seminara su bili učitelji i nastavnici iz Plavne, Bačkog Monoštora, kao i predstavnici škola iz Vajske, Bezdana, Đurđina te Tavankuta

Seminar za nastavnike koji u osnovnim školama predaju predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture održan je u srijedu, 12. lipnja, u tavankutoj Osnovnoj školi »Matija Gubec«. Glavni je cilj seminara bio upoznavanje kurikuluma ovog nastavnog predmeta, kao i predstavljanje priručnika Hrvatska nastava u inozemstvu – priručnik za učiteljice i učitelje koji su pri-

Balažev), Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture – nastava u praksi (prof. Ivana Cvitanović), Sport kao dio kulture i baštine (prof. Vladan Čutura), Pravopisna pravila vezana uz pisanje ije/je, i, e (prof. Marina Balažev), Najčešće učeničke pravopisne pogreške (prof. Vladan Čutura), Povijest hrvatskoga jezika (prof. Ivana Cvitanović) te Razlikovna terminologija stručnih predmeta (prof. dr.

Vajske, Bezdana, Đurđina te Tavankuta.

ISKUSTVA IZ PLAVNE I MONOŠTORA

Plavna je prvo selo u Općini Bač u čijoj se osnovnoj školi počeo poučavati hrvatski jezik kao izborni predmet, a kasnije se priključila i osnova škola iz Vajske. U Osnovnoj školi »Ivo Lola Ribar« u Plavni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture poučava se već tri godine. Ukupan broj djece u školi je 93, a od toga 24 pohađa

tiče samoga sadržaja predmeta. Sada sam naučila da je to jedan učiteljski rad, da se radi jedna korelacija i s drugim nastavnim predmetima, da se uči o specifičnostima kultura Srbije i Hrvatske, uočavaju sličnosti i razlike. Bilo bi korisno da se slični seminari nastave, kako bi se kolege i kolegice još bolje upoznali«, rekla nam je Svetlana Nedimović.

Damir Šimunov, profesor tjelesnog odgoja iz Osnovne škole »22. oktobar« iz Bačkog Monoštora, paralelno predaje i izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Prema njegovim riječima, ovaj izborni predmet od prvog do osmog razreda

Četiri su predavača održala predavanja: Marina Balažev, Vladan Čutura, Ivana Cvitanović i Tomislav Čužić

redili prof. Milan Bošnjak i prof. dr. sc. Ante Bežen čiji je nakladnik Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske.

ZANIMLJIVA I KORISNA IZLAGANJA

Četiri predavača na seminaru održala su nekoliko zanimljivih i korisnih izlaganja: Kurikulum hrvatske nastave u inozemstvu i značaj baštine (prof. Marina Balažev), Predstavljanje priručnika hrvatske nastave u inozemstvu – priručnik za učiteljice i učitelje (prof. Marina

sc. Tomislav Čužić). Neki od nastavnika i profesori koji ovaj predmet predaju imali su do sada prigodu pohađati seminar hrvatskog jezika koji se organizira svake godine u Republici Hrvatskoj, od strane Agencije za odgoj i obrazovanje Republike Hrvatske i uz potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća, no kako je nekim od nastavnika ovo prva edukacija ove vrste smatraju ga vrlo značajnim za nastavu na hrvatskom jeziku u našim školama. Polaznici seminara su bili učitelji i nastavnici iz Plavne, Bačkog Monoštora, kao i predstavnici škola iz

ovaj izborni predmet. Prema riječima Svetlane Nedimović, ravnateljice ove osnovne škole, ovaj predmet ne pohađaju samo djeca hrvatske, već i djeca srpske nacionalnosti. Ona napominje kako joj je drago što su i ravnatelji mogli biti prisutni na ovom seminaru, jer se na taj način mogu detaljnije upoznati sa sadržajem samoga predmeta, što može doprinijeti boljoj suradnji ravnatelja i nastavnika koji ovaj predmet predaju. »Meni se seminar jako svidio, dosta toga sam naučila i lakše će mi biti pratiti nastavu na hrvatskom jeziku, osobito što se

sluša 136 učenika, a seminar smatra korisnim jer su im predavači ukazali na određene smjernice i informacije kako bi lakše mogli organizirati nastavu, korisno je bilo i nakon seminara s kolegama razmijeniti iskustva.

Seminar je organiziran u suradnji Koordinacije hrvatske nastave u inozemstvu (Koordinacija Vojvodina, koordinatorica prof. Marina Balažev) u ime Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te Hrvatskog nacionalnog vijeća.

I. D.

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

Stefan Lazarević novi »vlasnik« dijela srijemskih gradova

Piše: dr. Zsombor Szabó

Sigismundov poraz kod Nikopolja u Bugarskoj bio je dokaz da čak i ujedinjena europska vojska teško može zaustaviti prodor Turaka, jer je njihov sustav regrutiranja i organiziranja vojske bio suvremeniji u odnosu na tadašnje europske kraljevine. Stožer vojske su činili janičari (tur. jeni-čeri = nova vojska), to je zapravo bila profesionalna – plaćenička pješadijska armija koja je brojila od 15.000 do 20.000 vojnika i u svakom momentu je bila spremna za ratovanje. Drugi dio vojske su činili konjanici, zvani spahije, koji su u suštini bili turski feudalci, zemljoposjednici (spahiluk = feudalni posjed), koji su bili dužni na sultanov poziv kretati u bitke, radi očuvanja svog imanja i privilegija koje su dobivali od sultana. Naizgled isto kao u feudalnim zemljama Europe, a bitna je razlika bila da spahiluk nije bio nasljedna imovina. Nakon smrti spahije sve postaje ponovno sultanovo dobro, koje on sada može slobodno dijeliti drugim »zaslužnima« u bitkama. Drugi razlog uspjeha Turaka bio je, nazvali bismo to »nemoć ujedinjenja« malih balkanskih vlastodržaca pred turskim napadima, a vrijeme prije Kosovskog boja je pokazalo efikasnost takve suradnje.

STEFAN LAZAREVIĆ KOD NIKAPOLJA

Ujedinjena križarska armija bitku kod Nikapolja nije izgubila samo zbog nediscipline

francuskih vitezova, koji su nesmotreno uletjeli među janičare i uglavnom izginuli. Drugi val kršćanskog napada, koji su vodile trupe s iskustvom u sukobima s Turcima uglavnom iz Sigismundove Hrvatsko-Ugarske Kraljevine, pritisnuo je Turke i oni su bili pred porazom, kada je u predvečerje sultan *Bajazid* u boj ubacio svoju pričuvu od 5 tisuća konjanika, koja je iznaneladila s boka (ili s leđa, nebitno) kršćane, i Bajazidu su izvojevali konačnu pobjedu u bici. Te je pričuvne trupe predvodio knez *Stefan Lazarević* i to su bili njegovi vojnici. (Sada bi netko mogao pitati, zašto je to bitno za Srijem?!). Iz događaja koji su slijedili, itekako je ovo bitno. »Kao što je poznato, prvi srpski vladar, koji u XV. stoljeću dobiva despotsku titulu, bio je knez Stefan Lazarević. Već je rečeno kako je titulu dobio iz Carigrada, jer su je tada jedino bizantski carevi mogli dodjeljivati. To se dogodilo u veoma važnom momentu... poslije nestanka dinastije Nemanjića, poslije Kosovske bitke i prihvaćanja vazalskih odnosa prema Turcima. Bio je to trenutak kada je u bitci kod Angore 28. srpnja 1402. godine, u kojoj je kao vazal i sam Stefan sudjelovao, poražen sultan Bajazid, poslije čije je smrti došlo do slabljenja središnje vlasti i unutarnjih borbi u Otomanskom Carstvu.«¹ Ostaci Bizantskog

¹ Andrija Veselinović: Država srpskih despota. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva-Beograd, 2006. str. 39.

Carstva su tada još postojali, Konstantinopolj (Carigrad) i današnju Grčku Turci u to doba još nisu osvojili, glavna europska baza im je bio teritorij nekadašnjeg Bugarskog Carstva.

STEFAN LAZAREVIĆ POSTAJE ŽIGMUNDOV VAZAL

U bici kod Angore, sultan Bajazid je zarobljen i *Timur-Lenk* ga je pokazivao u kavezu, a njegova četiri sina počela su međusobnu borbu za vlast. Ovi su događaji na nekoliko godina otklonili tursku opasnost od Sigismundove kraljevine i on je počeo organizirati obranu od Turaka. Prije svega stvorio je »tampon zonu« od vazalnih država na Balkanu. Bile su to: Vlaška, Srbija i Bosna. Među prvim se nagodio sa Stefanom Lazarevićem (njegovo sudjelovanje kod Nikapolja je bilo zaboravljeno), on je postao Sigismundov vazal 1408. godine. Kralj je njegov »povratak u društvo kršćanskih vladara« honorirao velikim posjedima u Ugarskoj, među ostalima dobio je u (privremeno) vlasništvo kraljevske gradove u Srijemu: Slankamen, Zemun, Kupinovo i Srijemsku Mitrovicu. U današnjem Banatu dobio je Bečej, Bečkerek i Vršac, kao i Beograd i grad Golubac. Iste godine Sigismund i njegova žena organiziraju novi

Znak viteškog Zmajevog reda s crvenim križem

viteški Zmajev red, u koji su primljeni najugledniji baruni iz Ugarske, Austrije, Hrvatske. Stefan Lazarević kao srpski despot isto je primljen u ovo društvo uglednika (osim kralja i kraljice, bilo ih je još 22). Član reda je bio i Ivan Morović, mačvanski ban, čije je sjedište bilo u Moroviću. Despotu Lazareviću je ovaj vazalski odnos donio sigurnost, kralj je priznao njegovu vlast na teritoriju despotovine, u slučaju turskog napada pružao je vojnu podršku (npr. 1412. uz pomoć Ivana Morovića odnosi pobjedu nad Turcima). Zauzvrat prestali su pljačkaški upadi s teritorija despotovine i Srijem je bio dvadeset godina siguran jer nije pružao potporu bosanskim »pobunjenicima« protiv Sigismunda, koji je 1410.-11. postao i njemačko-rimski kralj i time najmoćniji vladar u Europi. Despot je tim vazalstvom postao dio »ujedinjene Europe« i svojoj je zemlji donio mir i prosperitet. Ugovorom u Tati 1426. godine svom rođaku *Durađu Brankoviću* je osigurao nasljedstvo skoro svih donacija (na tlu Ugarske) koje je dobio od Sigismunda.

HRVATSKA KULTURNA, PROSVJETNA I PJEVAČKA DRUŠTVA U SRIJEMSKOJ MITROVICI OD KRAJA XIX. DO POČETKA XX. STOLJEĆA

Hrvatska građanska obrtna čitaonica

Piše: Dario Španović

»Jedinstvo, rad, sloboda, nek vode braćo nas. Raskivati lance roda, u slozi tražit spas« – ove riječi hrvatskog pjesnika *Huga Badalića* usvojene su kao moto Građanske obrtne čitaonice na njenom osnivanju 7. veljače 1886. godine. Na prvoj osnivačkoj skupštini održanoj u prostorijama »Casine« na mjestu današnje pivovare za predsjednika je izabran *Adam Bocheim*, za blagajnika *Franja Im*, dok su vijećnici bili *Andrija Kušan*, *I. Krastek*, *I. Goldstein* i *Stjepan Gruber*.

Članovi Građanske obrtne čitaonice su u prostorijama društva mogli čitati veliki broj novina na hrvatskom, njemačkom i mađarskom jeziku na koje je čitaonica bila pretplaćena. Od hrvatskih novina treba izdvojiti: »Obzor«, »Zastavu«, »Javor«, »Hrvatske novine«, »Trn«, »Dom i svijet« i »Hrvatski branik«. Isto tako, tamo se nalazio i veći broj knjiga koje su članovi mogli čitati u prostorijama čitaonice. Nepune tri godine nakon osnivanja na prijedlog tadašnjeg tajnika *Franje Grginčevića* dolazi do osnivanja knjižnice, čije je osnivanje tajnik obrazložio sljedećim riječima: »... jer su u ovom društvu staleži, kojima nije moguće svaki dan dolaziti u ove prostorije (čitaonice), te novine čitati. Zato bi povoljnije i ugodnije bilo, kada bi svaki član sebi mogao i kući nositi knjige, te kod svoje kuće sa svojom obitelji čitati...«.

ZABAVE I PREDSTAVE

Broj članova čitaonice ubrzano je rastao te je nakon tri godine od osnivanja bilo oko 150 aktivnih članova, koji su počeli organizirati zabave i predstave. Organizirane zabave su se sastojale od tri dijela, prvi dio zabave je bila vrtna zabava »Gartenfest«, drugi dio nagradno kuglanje, dok je treći dio nazvan »vjenčić s plesom«. Svoju suradnju s ostalim hrvatskim društvima u Mitrovici Građanska obrtna čitaonica započela je 1893. godine, gdje u suradnji s HPD-om »Nada« i »Hrvatskom čitaonicom« organizira veliku zajedničku zabavu u čast mitrovačke domobranske pukovnije koja je odlazila u Zemun.

BARJAK

Svoj prvi poklon hrvatskom narodu Građanska obrtna čitaonica dala je 1889. godine kada je pučkoj školi poklonila veliki hrvatski barjak koji je ponosno bio istaknut na školi. Nakon toga Građanska obrtna čitaonica sve više gubi

neodređeni, ili kako u zapisnicima stoji katolički karakter, te poprima hrvatski. Osim prosvjećivanja sve više se radi na čuvanju narodnosti te se razvija svijest o potrebi čvrste narodne zajednice, a svakako je jedna stvar u učvršćivanju hrvatske zajednice bila gradnja Hrvatskog doma.

HRVATSKI DOM

Na sjednici 8. rujna 1905. godine predsjednik *Franjo Im* podnio je izvješće o akciji skupljanja priloga za izgradnju Hrvatskog doma u kojoj sudjeluju sva hrvatska društva u gradu, prijedlog o skupljanju novčanih sredstva jednoglasno je prihvaćen i od tada Građanska obrtna čitaonica izdvaja dio svojih prihoda u svrhu izgradnje Hrvatskog doma. Članovi odbora redovito su odvajali novčana sredstva od članarina, zarade sa zabava, prodanih ulaznica za predstave, a mnogi članovi su svojevrijedno davali priloge. Sav skupljeni novac je stavljan u Hrvatsku zadrugu za štednju i predujmove. Prvi svjetski rat prekinuo je rad

Građanske obrtne čitaonice, kada su mnogi njeni članovi otišli na razne bojišnice s kojih se mnogi nisu vratili. Nakon svršetka rata preostali članovi obnavljaju rad čitaonice na sjednici održanoj 22. ožujka 1919. godine, a prioritet u radu ima obnavljanje knjižnice koja je uništena u ratu, kao i obnavljanje blagajne. Na glavnoj skupštini održanoj 1923. godine podnosi se prijedlog o promjeni naziva, prijedlog se jednoglasno usvaja i Građanska obrtna čitaonica mijenja naziv u Hrvatska građanska obrtna čitaonica. Na poziv odbora za izgradnju Hrvatskog doma, kojeg su činili predstavnici svih hrvatskih društava, Hrvatska građanska obrtna čitaonica priložila je 20.000 dinara (činovnička plaća u općini tada je bila oko 800 dinara) za kupnju i dogradnju zgrade Hrvatskog doma na Trgu svetog Dimitrija. Nakon što je zgrada kupljena, dograđena i posvećena, Hrvatska građanska obrtna čitaonica dobila je, kao i sva hrvatska društva, svoje prostorije u sklopu doma.

OBILJEŽEN MEĐUNARODNI DAN ARHIVA

Okrugli stol – informiranje u prošlosti

Od prapovijesti, još od rimskoga vremena pa do suvremenih zbivanja u oblasti informiranja

Stevan Mačković
sudionik okruglog stola

U Osijeku je 10. lipnja obilježen Međunarodni dan arhiva susretom djelatnika iz Pečuha, Osijeka, Subotice i Tuzle. Tradicionalno već u Hrvatskoj svih 18 arhiva pod vodstvom Hrvatskog državnog arhiva, obilježavaju ovaj nadnevak, zajedničkom temom, a ove je godine to službeno informiranje kroz povijest, ali su ga u dogovoru sa sudionicima proširili na informiranje u prošlosti.

OD PRAPOVIJESTI DO SUVREMENIH ZBIVANJA

Otvarajući okrugli stol, ravnatelj arhiva u Osijeku, *Siniša Bjedov*, istaknuo je kako će u

ovako širokoj temi biti riječi od prapovijesti, još od rimskoga vremena pa do suvremenih zbivanja u oblasti informiranja, a on se fokusirao na podijeljenost i rascjepkanost te značajne oblasti između javnog interesa i interesa javnosti. Ranije je taj javni interes bio dominantnija domena u kojoj se informiranje kretalo, dok je danas to zapravo interes javnosti, a u slobodnom prijevodu može se reći, interes kapitala. Pod tim diktatom gubi se na kvaliteti, gubi se edukativni dio informativnih medija i sve vodi u neku drugu krajnost, no uvjeren je, budućnost će ponuditi neku ravnotežu, nešto što će pomiriti ove dvije strane.

Stevan Mačković, ravnatelj arhiva u Subotici, govorio je o počecima informiranja na sjeveru Bačke, prema podacima koje je zatekao u arhivu. Prve novine u Monarhiji bio je mađarski tisak, što je onodobno razumljivo, a nedugo se pojavljuju »Hrvatske

novine«, »Neven«, »Danica«, »Subotičke novine«, lokalni tisak i nešto zatim i Radio Subotica, medij koji je nedavno obilježio 60. obljetnicu. Bilo je i tiska na njemačkom jeziku, ali nije bio dominantan, sudeći po sastavu stanovništva. Mačković je izrazio bojazan novom zakonskom regulativom, kojom se lokalne medije tjera u privatizaciju, a pitanje je, koliko će privatnik biti zainteresiran da zadrži ovakvu programsku koncepciju i program na manjinskim jezicima koji nije profitabilan, što može dovesti do smanjenja stečenih manjinskih prava.

IZLOŽBA U MUZEJU SLAVONIJE

Okrugli stol je završen izložbom u Muzeju Slavonije, koja je pomalo specifična i poklopila se s jubilejom Radio Osijeka koji obilježava 70. obljetnicu. Bjedov je tu izložbu u šali

nazvao Tri u jedan, jer ideja i dosta arhivskog materijala njihov je udio, prostor je ustupio Muzej Slavonije koji uz to posjeduje i lijepu zbirku radioaparata, a Radio Osijek je dao tehnička pomagala i naprosto slavi 70. obljetnicu osnutka i neprestanog rada.

Otvarajući izložbu, urednica Radio Osijeka *Amoreta Bajto*, pozdravila je sve nazočne s dobar dan poštovani slušatelji, jer ova se ustanova tako oglašava svakoga dana već 70 godina. Ta priča počela je davnih dana, pa poneki ovdje, možda ne baš i suvremenici rečenih događaja, ali kojih deset, dvadeset godina poslije, rado su se okupljali oko radioaparata i slušali uživo veliki tamburaški orkestar Radio Osijeka, *Olgicu Miler*, *Gitu Šerman*, *Tucu*, *Kiću*, *Škoru* i mnoge druge, a koliko je slušatelja zapjevalo uz Radio Osijek, oni bi rado voljeli znati. Slavko Žebić

VIŠE OD 500 HRVATSKIH UDRUGA SUDJELOVALO U MANIFESTACIJI

Širom otvorena vrata

Više od 500 hrvatskih udruga u srijedu, 12. lipnja, širom su otvorila svoja vrata pučanstvu. Od 17 sati pa sve do ponoći, Osječani i žitelji svekolike Šokadije mogli su se upoznati s djelatnošću Šokačke grane, sa svim njenim projektima i programima, razgledati uratke vrijednih snaša, uživati u ljepoti šokačkih suvenira i kušati slastice bogate šokačke gastronomije.

»Tjedan dana diljem Hrvatske u tijeku je akcija Otvorena vrata udruga – rekla je *Vera Erl*, predsjednica Šokačke grane – samo danas četiri do pet stotina udruga predstavilo se javnosti, a Šokačka grana ima što pokazati i čime se pohvaliti. Brojnim posjetiteljima predstaviti će se sve granine sekcije, a upravo nastupa ženska pjevačka skupina Šokice. Ove vrijedne

snaše pokraj izložbenih stolova heklaju, štrikaju, pletu, vezu, necaju, šlingaju i svatko može pogledati te njihove radove koji se graniče s umjetničkim djeli-

ma, a tu su i slastice iz šokačke kuhinje, birani kolači po receptima naših baka i mama, delicije da prste poličeš.«

S. Ž.

»Tomislav« na pančevačkom karnevalu

GOLUBINCI – Skupina od trideset članova HKUD-a »Tomislav« sudjelovala je 15. lipnja na 10. internacionalnom pančevačkom karnevalu, najvećem međunarodnom koji se održava u Srbiji i nalazi se na karnevalskoj mapi svijeta kao značajna europska turistička manifestacija, a koji je okupio 50 karnevalskih skupina s oko 2.500 sudionika iz više od deset zemalja i više od 50 tisuća posjetitelja.

U nedjelju, 16. lipnja, prvi folklorni ansambl »Tomislava« nastupio je na zonskoj smotri izvornog i tradicijskog folklora u Šimanovcima koreografijom »Srijemska svadba« i plasirao se na završnu smotru tradicijskog folklora Vojvodine, koja će se održati u rujnu u Vrbasu.

R.

Likovna kolonija u karmelićanskoj crkvi

SOMBOR – U karmelićanskoj crkvi u Somboru u subotu, 15. lipnja, održana je likovna kolonija u čast oca Gerarda Tome Stantića. Na taj način obilježene su tri stote objelnice. Prva je obilježavanje stotinu godina od osnutka karmelskog trećeg reda, druga je 100 godina od ustoličenja kipa Malog Praškog Isusa (24. prosinca 1913. godine), a treća je stota objelnica osnutka bratovštine Malog Praškog Isusa (na pol-noćnici 1913. godine), čiji su prvi članovi bila djeca iz sirotišta u Somboru, koji su vodile časne sestre Naše Gospe. »Na ovoj likovnoj koloniji sudjelovali su: *Albert Leš* i *Kristijan Sekulić* iz Novog Sada, *Marta Peštalić* iz Segedina, *Janoš Nađpastor*, *Cilika Dulić Kasiba*, *Ružica Miković Žigmanov* iz Subotice, *Cecilija Miler* iz Sombora«, kazao je *Josip Horvat*, predsjednik Hrvatske likovne udruge Cro Art.

Z. V.

Koncerti »Glasovi orgulja u ravnici«

VRŠAC/ZRENJANIN – U godini obilježavanja 150. objelnice izgradnje katedralne crkve sv. Gerharda i 100. objelnice od izgradnje njenih orgulja (radionica Wegenstein iz Temišvara), Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, u suradnji s Kulturnim centrom Vršac i udrugom »Priatelji vršačkih orgulja«, priređuje koncert koje će biti održan u petak, 21. lipnja, s početkom u 20 sati, u katedralnoj crkvi svetog Gerharda u Vršcu.

A u Zrenjaninu Zavod će u suradnji s Kulturnim centrom iz Zrenjanina prirediti isti koncert, koji će biti održan u subotu, 22. lipnja, s početkom u 19 sati, u katedralnoj crkvi svetog Ivana Nepomuka u Zrenjaninu.

Koncert pod nazivom »Glasovi orgulja u ravnici« čine odabrane skladbe iz opusa hrvatskih skladatelja iz Vojvodine – *Stanislava Prepreka*, *Albe Vidakovića* i *Josipa Andrića*. Izbor skladbi sačinili su pok. prof. *Đuro Rajković* i prof. orgulja *Saša Grunčić*, koji će ujedno biti izvođač programa.

Godišnji koncert »Jelačića«

PETROVARADIN – Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Jelačić« održat će tradicionalni Godišnji koncert sutra, u subotu 22. lipnja, s početkom u 19 sati, u atriju samostana sv. Jurja (Strossmayerova 20). Koncert se priređuje u sklopu ovogodišnjeg obilježavanja 10. objelnice postojanja društva, a nastupit će mješoviti pjevački zbor i tamburaški orkestar, i veliki puhački orkestar »Trenkovi panduri« iz Požege.

Likovna kolonija »Panon«

SUBOTICA – Drugi saziv međunarodne likovne kolonije »Panon« u organizaciji Hrvatske likovne udruge CroArt bit će održana 22. i 23. lipnja u Domu DSHV-a u Subotici.

Petrovački koncert tamburaških orkestara Festivala bunjevački pisama

SUBOTICA – Veliki i Dječji tamburaški orkestar Festivala bunjevački pisama održat će koncert u nedjelju, 23. lipnja, u Velikoj vijećnici Gradske kuće, s početkom u 20 sati.

Bit će to koncert o Petrovu, jedan od dva redovita koncerta koji poklonicima tamburaške glazbe priređuju Dječji i Veliki festivalski orkestar ove udruge.

Gost koncerta ovoga puta je Tamburaški orkestar Centra tradicijske kulture »Varaždin«.

Na koncertu će se moći čuti klasične tamburaške skladbe, narodne pjesme i plesovi Hrvatske, melodije naroda Europe i svijeta, te plesna i popularna zabavna glazba, kao i postignuća dvaju domaćih tamburaških orkestara.

Ulaznice po cijeni od 250 dinara mogu se kupiti pozivom na broj telefona 060/016-11-67 ili pred početak koncerta.

Koncert Subotičkog tamburaškog orkestra

SUBOTICA – Subotički tamburaški orkestar priprema koncert koji će biti održan u ponedjeljak 24. lipnja u Velikoj vijećnici Gradske kuće, s početkom u 20 sati.

Po riječima *Stipana Jaramazovića*, voditelja Subotičkog tamburaškog orkestra, ovaj koncert je dug subotičkoj publici, jer je već dugi niz godina praksa da ovaj orkestar sav repertoar s kojim nastupa na raznim festivalima izvede i pred subotičkom publikom.

Na programu koncerta nalazi se kompletan repertoar s kojim je orkestar osvojio prvo mjesto na nedavno održanom Međunarodnom festivalu hrvatske tamburaške glazbe u Osijeku. Osim toga, orkestar će izvesti i Mozartovu uvertiru za operu »Čarobna frula«, koja je prava rijetkost u tamburaškoj izvedbi, kao i djela koja su nova na repertoaru orkestra.

Dirigenta je *Marijana Marki*, a koncert se održava uz potporu Grada Subotice. Ulaznice se mogu nabaviti u knjižari »Plato«.

Temeljem Odluke Upravnog odbora Garancijskog fonda AP Vojvodine kl. 01-III/59-5 od 06.06.2013. godine,

RASPISUJE SE
NATJEČAJ
ZA ODOBRAVANJE JAMSTVA ZA OSIGURANJE DUGOROČNIH KREDITA ZA KUPNJU
POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA
- JAMSTVENI POTENCIJAL DO 200.000.000,00 DINARA –

1.
Temeljni cilj izdavanja jamstava Garancijskog fonda AP Vojvodine (u daljnjem tekstu: Fond) je stvaranje preduvjeta za lakši pristup kreditnim linijama **banaka**, namijenjenih kreditiranju kupnje poljoprivrednog zemljišta u cilju ukupnjavanja poljoprivrednih posjeda.
2.
Pravo sudjelovanja na natječaju imaju **fizičke osobe - nositelji registriranih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava**, koje ispunjavaju sljedeće minimalne uvjete:
prebivalište na teritoriju AUTONOMNE POKRAJINE VOJVODINE,
manje od 70 godina života na dan otplate posljednjeg anuiteta,
manje od 50 hektara poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu.
3.
Sudionici natječaja svoju zainteresiranost za odobrenje kredita i izdavanje jamstava Fonda izražavaju putem podnošenja Zahtjeva za odobrenje dugoročnog kredita za kupnju poljoprivrednog zemljišta s prijavom na Natječaj Fonda za odobravanje jamstava (u daljnjem tekstu: Zahtjev).

Zahtjev po ovom Natječaju podnosi se **banci kreditoru, u svim filijalama - ekspoziturama**, koje se nalaze na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine.

Zahtjev se podnosi u slučaju:

kada postoji namjera za kupnju konkretnog poljoprivrednog zemljišta;
ako postoji izvjesna mogućnost da dođe do kupnje poljoprivrednog zemljišta od strane podnositelja zahtjeva u razdoblju od maksimalno godinu dana od datuma potpisivanja ugovora o izdavanju jamstva (u daljnjem tekstu: odobrenje kreditnog okvira).

Uz Zahtjev neophodno je podnijeti sljedeću dokumentaciju:

- Ovjeren predugovor, odnosno ugovor o kupoprodaji poljoprivrednog zemljišta (naknadno se dostavlja u slučaju odobravanja kreditnog okvira);
- Presliku potvrde da je izvršeno obvezno obnavljanje registracije gospodarstva;
- Dokaz o registriranoj sjetvenoj strukturi kod Ministarstva financija i gospodarstva, uprava za trezor;
- Rješenje o poreznom zaduženju u posljednjih 12 mjeseci – na katastarski prihod/stvarni prihod/imovinu;
- Potvrdu Porezne uprave da su izmirene sve porezne obveze do dana podnošenja Zahtjeva;
- Preslike osobnih iskaznica podnositelja Zahtjeva i članova kućanstva (obje strane) ili čipovani izvadak osobne iskaznice;
- Potvrda o prihodima članova obiteljskog kućanstva;
- Izjava o povezanim osobama (obrazac banke/Fonda);
- Dokaz o otvorenom računu i prijavi tog računa Upravi za agrarna plaćanja, kao namjenskog računa registriranog poljoprivrednog gospodarstva;
- Potvrde poslovnih banaka o iznosu prometa i prosjeka dinarskih i deviznih računa za prethodnu godinu i za tekuću godinu do dana podnošenja Zahtjeva;
- Osnova korištenja zemljišta-izvadak iz zemljišnih knjiga ili prijepis lista nepokretnosti;
- Dokaz o uplati troškova provedbe Natječaja.

4.
Po ovom Natječaju jamstva će se izdavati na iznos **do 80 % ukupnog potraživanja banke po kreditu** (glavni dug uvećan za redovitu kamatu i eventualnu zateznu kamatu), odobrenom pod sljedećim uvjetima:

Iznos kredita: sukladno kreditnoj sposobnosti, od **EUR 5.000,00** do maksimalnog iznosa od **EUR 100.000,00** u dinarskoj protivrijednosti po srednjem tečaju NBS na dan puštanja kredita u tečaj;

Rok vraćanja kredita: do maksimalno 10 godina od dana puštanja kredita u tečaj;

Razdoblje raspoloživosti za povlačenje tranše: do maksimalno godinu dana u slučaju odobravanja kreditnog okvira;

Maksimalna kamatna stopa (kod kredita) do: NKS **6,75%+6M** Euribor ili fiksno do **7,95%**;

Puštanje kredita u korištenje: obavlja se uplatom na račun prodavca zemljišta na temelju ovjerenog kupoprodajnog ugovora/ predugovora, po službenom srednjem tečaju NBS na dan puštanja kredita u korištenje;

Otplata kredita: po isteku razdoblja mirovanja kredita u jednakim anuitetima ili u jednakim ratama u dinarskoj protuvrijednosti EUR po srednjem tečaju NBS na dan otplate;

Prijevremena otplata kredita: 0%;

Maksimalna naknada za obradu kreditnog zahtjeva do: 1% od iznosa odobrenog kredita, jednokratno unaprijed ili do 1% fiksno od iznosa svake pojedinačne tranše.

5.

Sredstva osiguranja urednog vraćanja dospjelih obveza prema Banci i Fondu su:

blanko vlastite mjenice;

hipoteka ovisno o poslovnoj politici banke kreditora i to:

hipoteka 1. reda na poljoprivrednom zemljištu bez tereta, u minimalnom odnosu u vrijednosti 1:1,3 na odobreni iznos kredita (glavnica kredita), konstituirana u korist Banke (glavni dug uvećan za redovitu kamatu i eventualnu zateznu kamatu) i u korist Fonda (glavni dug uvećan za redovitu kamatu i eventualnu zateznu kamatu kao i za naknadu za izdavanje jamstava), u razmjeru koji odgovara odnosu izdanog jamstva za odobreni kredit;

ili

hipoteka 1. reda na poljoprivrednom zemljištu u korist Fonda u minimalnom odnosu vrijednosti 1:1,3 na odobreni iznos jamstava (glavni dug uvećan za redovitu kamatu i eventualnu zateznu kamatu kao i za naknadu za izdavanje jamstava) i hipoteka 2. reda konstituirana u korist Banke u minimalnom odnosu vrijednosti 1:1,3 na odobreni iznos kredita (glavni dug uvećan za redovitu kamatu i eventualnu zateznu kamatu).

Dokumentacija neophodna za zasnivanje hipoteke:

Izvadak iz zemljišnih knjiga za nepokretnosti koje se nalaze na području na kojem su na snazi zemljišne knjige, ili **prijepis lista nepokretnosti** nadležne službe za katastar nepokretnosti za područje na kojem je ustrojen katastar nepokretnosti u formi potpunog upisa shodno važećem propisu;

preslike (obje strane) ili čipovani izvadak osobnih iskaznica svih vlasnika, odnosno suvlasnika nepokretnosti;

preslike (obje strane) ili čipovani izvadak osobne iskaznice supružnika vlasnika, odnosno supružnika suvlasnika nepokretnosti;

procjena tržišne vrijednosti nekretnine izvršena od strane ovlaštenog sudskog vještaka s popisa banke, upisanog u Registar stalnih sudskih vještaka za područje poljoprivrede na temelju rješenja Ministarstva pravde ili **procjena tržišne vrijednosti nekretnine** izvršena od strane Porezne uprave.

Provizija za izdavanje jamstva: 0,5 % godišnje od iznosa jamstva na dan obračuna. Iznos provizije će se smanjivati srazmjerno iznosu otplaćenih obveza po kreditu. Prva provizija se obračunava na nominalni iznos jamstva i plaća prije izdavanja iste. Svaka sljedeća provizija će se obračunavati godišnje, u razdoblju od 01.-15.09. tekuće godine, na ostatak garantiranog duga i plaća u roku od 10 dana od dana primitka obračuna - fakture.

Provizija će se obračunavati i naplaćivati i u slučaju odobravanja kreditnog okvira.

Na ime pokrića **troškova provedbe natječaja**, sudionik natječaja uplaćuje iznos **od 4.000,00 dinara** na tekući račun Fonda broj **160-118074-98**.

Prijava za sudjelovanje na ovom Natječaju s priloženom dokumentacijom, u slučaju pozitivne odluke o odobrenju kredita, predstavljat će istodobno i dio potrebne dokumentacije za odobrenje izdavanja jamstva za namjene utvrđene ovim Natječajem. Jamstvo će se izdati na iznos odobrenog kredita uvećan za iznos ugovorne kamate i eventualne zatezne kamate, po uplati provizije i po uspostavljanju sredstava osiguranja.

Natječaj ostaje otvoren do iskorištenja jamstvenog potencijala.

Nepotpune i nepravodobne prijave neće biti uzete u razmatranje.

Prioritet u izdavanju jamstva ima podnositelj zahtjeva – nositelj registriranog obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva u jednom od sljedećih slučajeva da:

ima manje od 40 godina života u trenutku odobravanja kredita,

je žena nositeljica gospodarstva,

ima prebivalište u nerazvijenoj ili nedovoljno razvijenoj općini.

Sve informacije u svezi s ovim Natječajem mogu se dobiti u uredu Fonda u Novom Sadu, Hajduk Veljkova br. 11, 6. kat (Master centar Novosadskog sajma), radnim danom od 9 do 15 sati, na telefon: (021) 489-37-00, ili preuzeti s portala www.garfondapv.org.rs.

Informacije se mogu dobiti i u svim filijalama - ekspoziturama banaka kreditora.

KARMELIĆANSKA CRKVA U SOMBORU

Sjećanje na oca Gerarda Tomu Stantića

U povodu objelnice 57. godina od smrti oca *Gerarda Tome Stantića* u karmelićanskoj ckrvi u Somboru u ponedjeljak, 17. lipnja, počeo je jednotjedni duhovni program. Otac Gerard sastavio je razmatranja o otajstvima, a tijekom duhovnog programa, u ponedjeljak, otac *Mato Miloš* ukazao je na radosna otajstva. Na svetoj misi koja je održana poslije duhovnog programa otac *Mato Miloš* podsjetio je da Isus želi da se ostavimo osvete, mržnje, da Bogu prepustimo sud. »Ako bi stalno uzvraćali oko za oko, zub za zub, nikada zlu kraja ne bi bilo. Valja podnijeti zlo, valja nam podnositi teškoće, valja nam odolijevati, ne uzvraćati mržnjom nego ljubavlju. Naš sluga Božiji otac Gerard u životu svome imao je teških trenutaka, teških odluka koje su se ticale osoblja, kako samostana tako i vjernika, ali uvijek je tražio pomoć od Isusa. Isuse kako da postupim? I dobio je odgovor i postupio je po volji Isusa«, kazao je otac *Miloš*. Nakon svete mise vjernici su se pomolili na grobu oca Gerarda.

Danas, 21. lipnja nastavlja se duhovni program u čast Malog praškog Isusa animiraju mladi iz Bačkog Monoštora. Sutra, u subotu 22. lipnja duhovni program animiraju članovi Pastoralu mladih Subotičke biskupije, a ujedno je i otvorenje izložbe dječjih radova. Središnja proslava je u nedjelju 23. lipnja (na mađarskom jeziku, a u ponedjeljak 24. lipnja na hrvatskom jeziku. Duhovni program počinje u 18 sati, a u 18,30 sati je sv. Misa, koju predvodi subotički biskup msgr. dr. *Ivan Penzeš*.

Z. V.

Slavlje prve svete pričesti u Srijemskim Karlovcima

Župa Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima 16. lipnja proslavila je uvijek drag i svečan dan Prve svete pričesti. Euharistijsko slavlje predvodio je župnik preč. *Stjepan Barišić*, a djeca prvopriješnici su na početku misnog slavlja i nakon pričesti imali prigodni program.

U svom obraćanju preč. *Stjepan Barišić* je rekao prvopriješnicima da nikada ne zaborave ovaj dan prve svete pričesti i da nastave redovito pohađati vjeronauk u školi i u župi, kako bi se pripravljali za sljedeće sakramente koje će ubuduće primati, a osobito za svetu potvrdu. Na kraju svete mise, preč. *Barišić* je čestitao prvopriješnicima i podijelio im uspomene na prvu svetu pričest. Svojim prisustvom slavlje prve pričesti su uzveličali i gosti iz Poljske, igračka i pjevačka skupina »Uhezac« iz Lubelstuzma. Inače, Poljska folklorna grupa je hodočastila u svetište Gospe Sjezne na Tekijama i izrazivši želju sudjelovanja na nedjeljnoj misi, došli su nam u goste u Srijemske Karlovce.

Tomislav Mađarević

ZAHVALNICA U NOVOM SADU

Trebamo svetih, revnih i rječitih kršćana

Usrijedu navečer 12. lipnja u župnoj crkvi Imena Marijina u Novom Sadu srednjoškolci i studenti su sa svojim odgojiteljima, katehetama i profesorima slavili završetak školsko-akademske godine svetom misom zahvalnicom »Te Deum«. Euharistijsko slavlje je predvodio biskup srijemski mons. *Đuro Gašparović* u koncelebraciji s preč. *Markom Lončarom*, župnikom u Beočinu, i vlč. *Marijanom Vukovim*, župnim vikarom u Novom Sadu i povjerenikom za pastoral mladih biskupija u Srbiji, kao i odjela Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda.

U propovijedi biskup je pojasnio mladima značaj i važnost ovoga »sada« kako bi se marljivim studijem i učenjem pripravljali za život i njegove izazove.

Podsjetio je na Isusovo pitanje »Što vi kažete, tko sam ja?« Petar odgovara i zna odgovor, jer je živio i bio u Kristovoj prisutnosti i u zajedništvu s njime. Na takvu je prisutnost uz Krista i s Kristom biskup *Gašparović* pozvao mlade, jer je to ključ kako bi oni sami mogli ostvariti svoje mladenačke želje i snove, steći vjersku izobrazbu i postati zrele osobe. »A gimnazije i fakulteti, kao i radna mjesta, pokazuju kako treba naš narod umnih i odlučnih ljudi, treba svetih, revnih i rječitih kršćana i apostola, treba vještih i spremnih učitelja za škole, gimnazije i učilišta, treba radinih i stručno spremnih djelatnika, treba umjetnika, obrtnika sposobnih da se u prevažnim poslovima znaju dobro postaviti«, poručio je biskup mladima.

Nakon svete mise svi sudionici slavlja su nastavili druženje na tzv. »Palačinkijadi«, koja se uvijek priredi na koncu akademske godine. Ujedno je ova večer značila završetak vjerskih susreta srijedom, na kojima su sudjelovali studenti i mladi radnici.

Priredila: Ž.V.

MEDITACIJA

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Za vrijeme svog javnog djelovanja Isus je naviještao kraljevstvo Božje, a taj navještaj pratila su različita čudesa. Njegov nastup i njegov govor ljudima su bili neobični, jer s toliko autoriteta i na takav način još ni jedan prorok ni učitelj nije govorio. Njegovo javno djelovanje nikog nije ostavilo ravnodušnim. No, jedni su ga prihvaćali, poput učenika i velikog dijela naroda, dok su drugi bili protiv njega, kao farizeji i herodovci. Možemo se zapitati na kojoj strani bismo mi bili da smo živjeli u Isusovo vrijeme, na strani učenika ili farizeja.

VJERA I OBRAĆENJE

Teško se danas zamisliti u situaciji da, poput Isusovih suvremenika, moramo birati hoćemo li biti za njega ili protiv njega. Jer, kršćanstvo je duboko ukorijenjeno u našoj kulturi, gotovo smo svi kršteni još kao mala djeca te se toga događaja i ne sjećamo. Nekako je normalno priznati se kršćaninom tako da smo danas gotovo svi za Isusa, na njegovoj strani. Ali, priznati se kršćaninom, tj. onim koji nasljeduje Krista puno je dublje pitanje. Ono ne podrazumijeva samo

izvanjsku formu obdržavanja kršćanskih propisa. To je pitanje vjere. Čak iako zastanemo i duboko se zamislimo, pa kažemo: Da, ja doista duboko vjerujem u Isusa Krista, put vjere tu tek počinje.

Put vjere je put obraćenja, jer slijediti Krista znači odbaciti sve ono što me vodi na stranputice, što me od Krista udaljava, a to je grijeh. Obraćenje je trajan proces, traje do kraja našeg života. Ono mora biti svakodnevno, jer naša grešna narav svaki dan pada u grijeh iz kojeg možemo izaći obraćenjem. Međutim, obraćenja nema bez poniznog vapaja Bogu da nam se smiluje. Ponizni vapaj događa se u molitvi. Molitva je preduvjet obraćenja te mu prethodi. Ali je, isto tako, i posljedica, odnosno plod obraćenja. Ona je iskreni vapaj Bogu da se smiluje raskajanom grešniku, ali je i razgovor s Bogom s kojim je ponovo uspostavljen dijalog, prekinut padom u grijeh. Bez molitve nema obraćenja, kao ni molitve bez neprestanog obraćanja.

TKO JE ISUS U MOM ŽIVOTU?

Isusovo javno djelovanje nametalo je pitanje njegovim sunarodnjacima: Tko je ovaj čovjek? U jednom trenutku Isus želi čuti što o njemu misli narod, a osobito njegovi učenici, zato on pita prvo: »Što govori svijet, tko sam ja?« (Lk 9,18), a zatim: »A vi, što vi kažete, tko sam ja?« (Lk 9,20). Ovo pitanje: A vi, što vi kažete, tko sam ja? Isus pita i

Tko je Isus za mene?

danas svakoga od nas. Svi mi u Isusa vjerujemo po onome što su drugi pričali, poučavali nas i na nas prenosili što su i sami primili. Počeli smo vjerovati po onome što smo čuli da drugi o njemu govore. Međutim, ne možemo vjerovati samo na temelju onog što su nam drugi o Isusu govorili, moramo se jednom zapitati: Tko je Isus za mene, tko je on u mom životu? Mi ne možemo živjeti od tuđe vjere. Ona nam može samo biti poticaj i smjerokaz. Nije dovoljno da netko drugi prepozna u Isusu Spasitelja. Ja ga moram prepoznati kao Spasitelja da bi i mene spasio.

Vjera ne znači samo ono naučeno, niti je iskorak razuma u područje koje ne može dokučiti. Ona je povjerenje. Vjerovati u Krista znači istodobno prepoznati u njemu osobu na koju možemo računati, kojoj vjerujemo, u koju smo sigurni. Kada tako počnemo doživljavati Krista, moći ćemo odgovoriti na pitanje: A vi, što vi kažete, tko sam ja? Bez takvog odnosa prema njemu ostajemo na razini onog što kažu drugi. Kada u svom životu počnemo računati na Krista, na njega se oslanjati i s njim živjeti svaki

svoj dan, tek tada ćemo moći, poput Petra, sigurno uskliknuti: »Ti si Krist – Pomazanik Božji« (Lk 9, 20).

PRIHVATITI KRIŽ

Nakon Petrove ispovijesti vjere slijedi Isusov navještaj muke i uskrsnuća, a onda Isus poručuje: »Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom« (Lk 9, 23). Ove riječi o nošenju križa bile su upućene najprije apostolima, koji su nakon Isusove smrti radi vjere mnogo pretrpjeli i život izgubili. Tako je bilo i s mnogim kršćanima prvih kršćanskih vremena. Za Isusom se ide samo jednim putem, onim na kojem se mora nositi križ. Svaki drugi put koji je lakši zapravo je stranputica.

Svaki čovjek je u svom životu suočen s nekim oblikom patnje, ima svoj križ. Bog nam nikada neće dati veći križ od onog kojeg možemo ponijeti. Na nama je samo da ga prihvatimo ili ne. Križ možemo pobijediti samo ako ga prigrlimo, isto kao što je Isus svoj pobijedio time što je na njemu umro.

ŠTO VOLITE KUHATI, PODIJELITE S NAMA!

Hrana jednako zdravlje

ima puno toga interesantnoga za podijeliti s nama, i upravo je to ono što je čini interesantnom. Dakako, svi mi imamo neke svoje zanimljive ili manje zanimljive osobine koje dijelimo, ili jednostavno ne dijelimo. Tata *Vladimir* je rođen u Hrvatskoj, u Vinkovcima, općina Markušica. Kao malen dječak došao je na naše prostore sa svojom obitelji, dvije sestre i roditeljima. Imovina im je oduzeta tijekom kolonizacije i agrarne reforme, davne 1945. godine. Utočište su pronašli kod rodbine u Tavankutu, kod stare tete.

Tata *Vladimir* često dijeli sjećanja s kćerkom, o onome čega se kao mali sjeća i onoga što su njemu pričali njegovi roditelji. Imali su lijep posjed, konje, livade, prostranstva... Lijepo se živjelo, spokojno, no to su sjećanja i to je ono što svakoga od nas ispunjava, čini nas sretnima ili nekad sjetnima, nesretnima. To je ono nešto gdje možemo pobjeći kada smo tjeskobni ili

kada nam je teško. Svetlana ima rodbinu u Hrvatskoj, posjećuje ih kada je to moguće i kada joj vrijeme dozvoli.

Dani su joj ispunjeni, kako na poslu tako i u roditeljskoj kući. Često ide do svojih roditelja, pomoći im, naći im se pri ruci, pospremiti, skuhati im nešto. No, dakako ima vrijeme i za sebe.

VRIJEME RAZONODE, HOBI, SPORT...

»Volim ići na plivanje, kad kod mi to vrijeme dopusti, poranim i odem na bazen prije posla. Osjećam se dobro, paše mi, razbudim se i to me drži cio dan. Bavim se pilatesom, to su vježbe. No, ljeti često idem prijeako za Mađarsku na bazen. Žao mi je što Palić nema sadržaja, nema bazena, što je pust ljeti kada bi trebalo da vrvi od turista. No, vjerujem da je to neka druga priča, ali kako sam i ja stanovnica Subotice, ne mogu da ne primijetim razočaranje mnogih Palićem. Sem lijepog šetali-

Danas se družimo sa *Svetlanom Gabrić*, djevojkom iz susjedstva. Ona je jedna suvremena, energična i optimistična mlada dama. Voli sport, rekreaciju, ima svoj posao, a napose voli i kuhati. Ugostila nas je u svome lijepom, moderno opremljenom stanu na trećem katu jedne višekatnice. Naš prvi dojam je zaista ugodan, sve blista, sve je na svome mjestu, lijepi detalji koji naglašavaju sklonosti i osobitosti naše sugovornice. Smjestili smo se u udoban naslonjač, dobili hladan voćni koktel i razgovor je spontano krenuo, već kako to ide.

Po mnogo čemu Svetlana je slična djevojkama svoje generacije, no ipak, svi smo mi po nečemu različiti i baš te različitosti nas čine intere-

santnim, privlačnim ili manje privlačnim.

OBITELJ...

Svetlana, kako smo je nazvali djevojka iz susjedstva,

CRVENI GRAH

Potrebni sastojci:

400 g crvenog graha
200 g kukuruza šećerca
250 g mladog krumpira
morska sol
pšenične klice

salata:

2 srednja krastavca,
1 luk,
peršin, kosani list
2 češnja češnjaka
jabukov ocat
(po mogućstvu organski)

Priprema:

Skuhati grah, krumpir, kukuruz, ocijediti i sve posoliti. Pomiješati u zdjeli, začiniti po okusu, na kraju posuti s dvije žlice pšeničnih klica. Servirati prohladeno. Dobar tek!

Piše i uređuje: Branka Dulić

šta uz obalu, teniskih terena, šume koja je zaista lijepa i opušta, nema se što ponuditi. Nije Palić samo kongresni turizam, ne posećujemo svi obližnje restorane. Malo sam otišla u širinu, nije mi bila namjera, no to je činjenično stanje.»

»Osobno, volim putovati, ljeti na more, zimi u planine. Volim dobru knjigu, iako mi je posao vezan za kompjutor i malo više naprežem oči, ali ne mogu odoljeti nekoj dobroj staroj knjizi. Nisam ljubitelj interneta, jer me odvaja od mojih prijatelja s

kojima volim sjediti, pričati i družiti se.»

»Volim cvijeće i mogu slobodno reći da mi jako lijepo uspijeva, često mi prijatelji daruju lončanice koje uvijek nađu mjesto u mom domu. Obradujem se cvijeću, jer ga zaista volim, a mislim da i cvijeće voli mene, kad mi uzvrća svojim rastom i ljepotom.»

KUHANJE I NJENA ZDRAVA HRANA

Svetlana se zdravo hrani. »Što bi to podrazumijevalo? Pa to je, recimo, više vegeta-

rijanska prehrana. To je hrana koju bih preporučila svima. I dakako manje mesa, ili bez mesa. Znam da je to teško reći, ali zdravije je, osjećate se svježije, vedrije, odmornije.»

»Ne bih htjela sad naširoko o prednostima i dobrobiti za naše zdravlje ovakve vrste prehrane, preostaje jedino da mi vjerujete na riječ. 'Neka hrana bude vaš lijek', kako je to Hipokrat rekao. Kuham bez ulja, ne konzumiram bijeli šećer, bijelo brašno, jedem vlaknastu hranu, mnogo žitarica, povrća, voća. Mliječne pripravke na konzumiram.

Prije sam ih koristila, no kako sam se malo obavijestila i osvijestila, promijenila sam prehrambene navike. Recimo, jutro započnem s ovsenom kašom, dodam neko sušeno voće, možete ubaciti i rezane jagode, višnje, uvijek imate recimo banane, ili neko smrznuto šumsko voće. Varijacija ima mnogo, treba samo malo mašte. Danas ću podijeliti s vama jednu laganu večeru, sigurna sam da mnogi imaju ove namirnice u svome hladnjaku ili u smočnici.»

Dijelimo s vama današnji recept sa slikom !

Autobus Subotica – Novi Sad – Zagreb

Međunarodna linija Subotica – Novi Sad – Zagreb, koju održava JP »Suboticatrans« u suradnji s Presečki grupom, od 10. travnja do 31. svibnja prometovat će u skraćenom režimu održavanja, odnosno, autobus će prometovati petkom, subotom, nedjeljom i ponedjeljkom. Od 1. lipnja do 31. kolovoza autobus će prometovati svakodnevno, priopćila je Prometna služba JP »Suboticatrans«.

Cijena karte Subotica – Zagreb iznosi 2.850 dinara, a cijena povratne 4.845 dinara. Studenti imaju popust od 20% te je za njih cijena karte u jednom smjeru 2.280, dok je povratna 3.990 dinara.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

SRIJEMSKA MITROVICA

Zagovor svetog Antuna

u župnom dvorištu. Nekoliko tisuća vjernika hodočastilo je tijekom cijeloga dana i to od ranih jutarnjih sati pa sve do kasno uvečer. Brojne svijeće i molitve te zahvale za zagovor svetog Antuna vinule su se u nebo, što daje nadu u bolju budućnost i blagostanje grada Srijemske Mitrovice.

Mario Paradžik

Spomendan Svetog Antuna Padovanskog, prezbitera i naučitelja, proslavljen je svečano u Srijemskoj Mitrovici svetim misama koje je služio župnik vlč. *Eduard Španović*.

U prigodnim propovijedima vlč. Španović je naglasio kako je sveti Antun, svojim životom i djelovanjem, postao jedan od najvećih i najomiljenijih svetaca u povijesti, čudotvorac i obratitelj, propovjednik poniznosti, strpljivosti, ljubavi i samilosti prema siromasima.

Slavljima je nazočio veliki broj župljana koji su na poseban način izrazili pobožnost ovome svecu molitvama i zavjetnim pohodom. Na dopodnevnoj svetoj misi, nakon misnog slavlja, uslijedio je blagoslov ljljana, dok je na večernjoj svetoj misi podijeljen »antunovski« blagoslov djece. U prepunoj katedrali vjernika upravo su djeca bila najbrojnija, njih preko 250.

Tijekom cijeloga dana pobožnost svetom Antunu vjernici su obavljali u crkvi i

TRADICIJA NIKINACA KROZ STOLJEĆA

Blagdan Sv. Antuna

Ono što Nikince čini prepoznatljivim, ne samo u Srijemu nego i u cijeloj Vojvodini, jest blagdan Svetog Antuna, koji se obilježava 13. lipnja. Kao i svatke godine i ove je bilo svečano, tijekom dana, uz veliku misu održane su još tri mise. Bilo je prisutno više od tisuću vjernika i hodočasnika iz svih krajeva. Povijest nikinačke župe i njenih vjernika veoma je duga. Kada je papa Grgur IX. 1229. godine obnovio Srijemsku biskupiju u Arhidakonat Posavia pored Zemuna i Kupinova, tu je pripala i župa Nikinci. Nakon ratova i progona, ponovno je obnovljena te sjedinjena Srijemska biskupija s Bosanskom ili Đakovačkom 1773. godine. Godine 1852. sagrađena je župna crkva, koja je bila ponos župljana, a posvećena je sv. Antunu Padovanskom. Crkva je ponovno stradala kada su je 6. rujna 1944. godine saveznički zrakoplovi bombardirali. Za potrebe bogoslužjenja preuređen je župni stan koji se koristi sve do izgradnje današnje župne crkve 1972. godine. Župi pripada i filijala Platičevo, te broji oko 900 vjernika.

M. P.

POSLJEDNJI POZDRAV

mr. sc. ĐURI LONČARU

(1928. – 2013.)

Vaši značajni darovi i brojni prinosi za kulturu Hrvata u Vojvodini, trajno su urasli u našu popudbinu. Zahvalni na svemu, čuvat ćemo uspomenu na Vas i Vaše dobročinstvo.

Članovi Upravnoga odbora i djelatnici
Zavoda za kulturu
vojvođanskih Hrvata

POSLJEDNJI POZDRAV

mr. sc. ĐURI LONČARU
(1928. – 2013.)

umirovljenom predavaču
Ekonomskog fakulteta u Subotici.

Hrvatsko akademsko društvo

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Žetelačka radost

Sva je godina u svom prirodnom zbivanju isprepletena lijepim narodnim običajima, među kojima su najljepši i najvredniji oni, što se vežu uz čovječji rad. Rad i uspjesi rada izazivaju u čovjeku osjećaje zadovoljstva, radosti i sreće. Te svoje osjećaje nastoji čovjek i vanjskim načinom pokazati i dati im oduška, a tu se onda rađaju narodna pjesma i ples kao dva najredovitija pratitelja svih čovjekovih, osobito radosnih, osjećaja. U važnijim momentima oblikuje narod pjesmu i ples u neku vrstu obreda, pa tako imamo za sve glavne prigode čovječjega rada u prirodi narodne običaje, formirane prema prilikama u životu pojedinih krajeva. Oranje, sjetva, žetva i berba zauzimaju u toj vrsti narodnih običaja prvenstveno mjesto. Od svih tih običaja najrazvijeniji su žetveni običaji, kojima narod slavi sretan završetak žetve.

NAJVAŽNIJI DOGAĐAJ

Sasvim je prirodno da su se žetveni narodni običaji razvili najviše u žitorodnim krajevima. Žetva je u tim krajevima najvažniji događaj za čitav čovjekov rad u godini, pa je zato u proslavi žetve

usredotočeno ono najljepše, u čemu se odražuje radost, što je priroda lijepim uspjehom opet nagradila glavni seljakov godišnji trud.

Ovim je riječima dr. *Josip Andrić* započeo predgovor uoči izvedbe Žetelačke suite Dožejanca, u kojoj je na umjetnički način obradio bunjevačku dužijancu, da nam tako glazbeno bude prikazan taj lijepi žetelački narodni običaj. Od ove skladbe nastala je i prva bunjevačka opera Dužijanca, čija je praižvedba bila 1953. godine u Subotici.

Inspiraciju za suitu, a potom i operu, Andrić je crpio iz žetvenih običaja bunjevačkih Hrvata, ali on je pomno pratio odvijanje žetve i u šokačkim mjestima, osobito u Plavni, gdje su i nastale ove fotografije. To je u stvari diptih, koji prikazuje kako se žetva obavljala u ovome selu sredinom XX. stoljeća. Na gornjoj fotografiji vidimo kako članovi

jedne plavanjske obitelji pleću užad za vezivanje snoplja, a na donjoj se vidi i sama žetva na njivi Antuna Petrovića.

SLAVLJE ZA SVRŠETAK ŽETVE

Bunjevački Hrvati, koji žive na širokoj žitorodnoj ravnicu Bačke, imaju posebno lijepo oblikovan i sačuvan narodni običaj, kojim slave svršetak žetve. Tom je žetvenom običaju narod dao ime dožejanca: kad je žito dožeto, slavi se dožejanca. Na svakom seljačkom gospodarstvu slave dožejancu žeteoci, koji se u Bačkoj zovu risari, a u pojedinim mjestima se sredinom kolovoza, kad je na svim njivama žetva dovršena, slavi i opća zajednička dožejanca, kod koje sudjeluje narod čitavog mjesta. U Suboticu dolazi na proslavu dožejance narod ne samo sa svih okolnih salaša, nego i iz mnogih bližih i daljih bunjevačkih sela, pa je to kao neko opće bunjevačko narodno slavlje.

Dožejancu slave Bunjevci uglavnom ovako: Kad je žetva posljednjim otkosom dovršena, ispletu žetelice vijenac od klasja, koji će se kao uspomena na ovu žetvu čuvati do nove žetve. Žetelac, koji se najviše istakao svojim radom kod kosidbe, počašćen je od ostalih žetelaca kao priznati prvak žetve, komu se daje ime bandaš, a njemu se za žetvenu drugaricu pridaje bandašica, koja je za njegovom kosom sabirala klasje i vezala snoplje. Bandaš i bandašica su u središtu cijele žetelačke proslave. Obično su to momak i djevojka, koji su već povezani srcem jedno uz drugo. Kad je žitni vijenac ispleten, onda pjesmom, kolom, veseljem i gozбом žeteoci slave sretно završenu žetvu, a usred te slave žitni se vijenac u nekom obrednom obliku svečano predaje na čuvanje do buduće žetve te se obično objesi na istaknuto mjesto u kući. Često se pletenje vijenca vrši u obliku prela prije same proslave dožejance, pa je i to isprepleteno pjesmom i kolom.

Tako je o ovom žetvenom običaju pisao Andrić, a kruna njegova umjetničkog stvaralaštva u kome je nastojao narodno blago uzdići i oplemeniti, svakako je glazbeno scenski prikaz u formi opere, koju je posvetio bunjevačkim Hrvatima.

Zvonimir Pelajić

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Zašto? Kako? Molim?

Kako se mravi prepoznaju?

Svaka mravlja zadruga ima valstiti miris, što omogućava otkrivanje i izbacivanje uljeza. Kada se susretnu, dva se mrava dodiruju ticalima, tako razmjenjuju mirise i međusobno se prepoznaju.

Tko je izumio sunčani sat?

Sunčani sat je izumljen u Egiptu prije više od 5000 godina i jedna je od prvih naprava za mjerenje vremena. Sastoji se od štapa učvršćenog na ploču s oznakom vremena. Štap baca sjenu na ploču i pokazuje doba dana. Ukoliko je sat dobro postavljen može pokazivati doista točno vrijeme.

Jeste li čuli?

Zaplešimo zajedno

Kao što već znate, Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« upisuje djecu u folklorne skupine. Ovim povodom se organizira zajednički roditeljski sastanak za sve roditelje čija djeca žele plesati u ovome centru. **RODITELJSKI SASTANAK ĆE BITI ODRŽAN DANAS, 21. LIPNJA U 19 SATI.** Pošaljite svoje roditelje! Ukoliko netko ne može doći na roditeljski, a želi se upisati, može se javiti u prostorije Centra ponedjeljkom, srijedom i petkom od 19 sati ili voditelju folklornog odjela **Andriji Bašiću Palkoviću** na tel.: 064 /11-42-091. Izvrsna ideja za druženje. **Dođi i ti!**

Nagrađeni Majda Stantić i Filip Skenderović

Ogranak Matice hrvatske u Zaprešiću organizirao je 29. po redu manifestaciju »Dani Ante Kovačića«, u sklopu koje je po 27. put održan »Susret Ivice Kičmanovića«, svojevrsno natjecanje učenika osmogodišnjih škola u literarnim i novinarskim radovima. Oni najbolji nagrađeni su na svečanosti koja je 5. lipnja održana u Staroj gradskoj vijećnici u Zagrebu. Iz Subotice nagrađeni su **Majda Stantić i Filip Skenderović**, kojima od srca čestitamo, a njihove uratke donosimo u sljedećem broju Hrvatske riječi.

HODOČAŠĆE I ZAHVALA PRIJE POLASKA U ŠKOLU

Vrtić »Marija Petković« iz :

Predškolci i druga djeca Vrtića »Marija Petković« iz Subotice, skupa sa svojim roditeljima i odgojiteljicama, hodočastila su u Blato, na grob naše blaženice kako bi zahvalili za sve primljene milosti i događaje iz vrtića te zazvali Božji blagoslov prije polaska u školu. Istodobno, sudjelovali su i na tradicionalnom X. susretu dječjih vrtića Marije Petković iz Zagreba, Pule, Splita, Blata i Subotice. Kako im je bilo i što su sve radili na hodočašću pogledajte u sljedećoj reportaži.

Posjetili su i svoje korijene – bistri izvor rijeke Bune

Svaki dan započeo je zajedničkim misnim slavljem koje je predvodio vlč. dr. Marinko Stantić, župnik iz Sombora

U svetištu Blažene Marije Propetog Isusa Petković mnogi su na njenom oltaru ostavili slike svojih najbližih ili onih koji su se preporučili u njihove molitve, uzdajući se da će ih blaženičin zagovor zauvijek pratiti. Zajednička fotografija predškolaca i njihovih odgojiteljica

Subotice hodočastio u Blato

Dok su roditelji imali tribinu s vlč. Marinkom Stantićem

Posjetili su i Hvar, gdje ih je između ostalih primio msgr. Slobodan Štambuk, hvarski biskup

Djeca su imala pidžama žur

Bilo je ovo prekrasno hodočašće naših budućih prvašića koji će nastavu nastaviti na hrvatskom jeziku u nekoj od subotičkih škola te njihovih mlađih drugara iz vrtića koje je realizirano uz potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća, Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu, Grada Subotice, PU »Naša radost«, Osiguravajuće kuće »Milenijum«, JP »Subotica plin«, Auto prijevoznika Maria Dulića, Cvijećare »Flora«, Mljekare Subotica, »Roll paca«, vlč. Andrije Anišića i vlč. Slavka Večerina, te obitelji Kujundžić i Pelhe. Mališani vam od srca zahvaljuju.

B. I.

21. lipnja 2013.

Hrckova kuharica

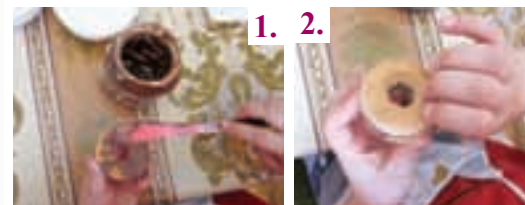
Kolačići za 5

potrebno:
čajni koluti-
ći, mlijeko,
eurokrem i
kokos

priprema:
čajni kolutić premazati eurokre-
mom i poklopiti ga drugim koluti-
ćem, umočiti ga u mlijeko, a zatim
uvaljati u kokos.

Kolačiće slagati na tacnu, a po završetku sve staviti u hladnjak da odstoji, onoliko koliko izdržite da ih ne probate.

Ukoliko pozovete prijatelje, kolačići će biti još slađi! (nemojte zaboraviti pospremiti kuhinju)

Fotke kako je vama uspio ovaj jednostavni recept možete slati na email adresu: hrckovakuharica@gmail.com

Ujedno vas pozivam da nam šaljete (na gore navedenu adresu) i vaše jednostavne recepte s fotografijama. Najbolje ćemo objaviti!

**PETAK
21.6.2013.**

06:09 Trenutak spoznaje (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:59 Vijesti iz kulture
10:11 Daleki europski sjever: Laponija i Finnmark, dokumentarna serija
10:55 Skica za portret (R)
11:07 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići (6), dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:38 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:24 Dr. Oz 3, talk-show
14:07 manjinski MOZAIK: Raskoš nošnji (R)
14:22 Skica za portret (R)
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:42 Drugo mišljenje: Dječja stomatologija (R)
15:14 Znanstvena petica
15:45 Vrtovi svijeta: Vrtovi New Yorka, dokumentarna serija
16:30 Slatki svijet Charlyjevih anđela 1, dokumentarna serija
17:15 Hrvatska uživo
18:10 Navrh jezika (R)
18:13 Putem europskih fondova
18:32 Iza ekrana
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:06 EUigra, kviz
20:45 Taxi, američki film
22:26 Dnevnik 3
22:46 Vijesti iz kulture
23:04 Filmski maraton: Slatka budućnost, britanski film
00:51 Filmski maraton: Obiteljski anđeo, američki film (R)
02:16 Obračun, TV film
03:46 Skica za portret (R)
04:05 Turistička klasa (R)
04:35 Dr. Oz 3, talk-show
05:15 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići (6), dokumentarna serija

05:33 Daleki europski sjever: Zapadna Švedska i jezero Vänern, dokumentarna serija
06:18 Nasljednica s Vendavala, telenovela

07:03 Mala TV (R)
07:32 Hotel Zombi
07:57 Teletubbies
08:22 Papreni detektivi 1
08:47 H2O Uz malo vode! 2, serija za djecu
09:13 Ne daj se, Floki!, serija
09:44 Abeceda EU (R)
09:56 Dolina sunca, serija
10:39 Plutanje, američki film
12:22 Obiteljski anđeo, američki film (R)
13:50 Košarka, EP (Ž): Hrvatska - Srbija, prijenos
15:46 Dnevnik jedne plavuše: U potrazi za dečkom
15:52 Muška posla: Na što se muškarci pale kod žena
16:00 Regionalni dnevnik
16:32 Dolina sunca, serija
17:16 Novi klinici s Beverly Hillsa 4, serija
17:57 Košarka, EP (Ž): Hrvatska - Srbija, snimka
18:58 Mala TV
19:29 Jednostavne večere s Nigelom Slaterom (1), dokumentarna serija
20:00 Američka umjetnost: Ispod površine, dokumentarna serija
20:54 Volim Hrvatsku
22:10 Obračun, TV film
23:44 Retrovizor: Lovci na natprirodno (5), (R)
00:23 Retrovizor: Capri 3, serija (23/26) (R)
01:14 Retrovizor: U uredu (6), serija (R)
01:35 Noćni glazbeni program

06:15 Dnevnik Nove TV
07:05 Pinky i Mozgalo
07:30 Pinky i Mozgalo
07:55 TV izlog
08:10 Kako vrijeme prolazi
09:10 TV izlog
09:25 Da sam oblak
10:25 Inspektor Rex
11:20 Larin izbor
12:15 Ninja ratnici
12:45 Zauvijek susjedi
13:50 In magazin
14:30 Inspektor Rex
15:20 Ninja ratnici
15:50 Zauvijek susjedi
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove
20:05 Lud, zburjen, normalan
20:40 Da sam oblak
21:05 LIDL - Minuta do Europe
21:06 Da sam oblak, serija
21:45 Larin izbor

23:30 Slom, igrani film
01:40 Nick i Norah: Spoj za jednu noć, igrani film
03:25 Ezo TV, tarot show
04:55 In magazin R
05:25 Kraj programa

05:35 RTL Danas
06:20 Ekkluziv Tabloid, magazin
06:40 Ben 10: Ultimate Alien
07:05 Moji džepni ljubimci
07:25 Yu-Gi-Oh!
07:50 Virus attack
08:20 Cobra 11
09:35 Krv nije voda, serija
10:30 Divlja ruža
11:25 Obitelj Rey
12:40 Nebo i zemlja
13:50 Avenida Brasil
14:50 Cobra 11
15:55 Cobra 11
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:10 Krv nije voda
20:00 U dobru, zlu i kiču
21:10 Tesna koža, igrani film, komedija
23:05 Eurojackpot
23:10 Točka pucanja, igrani film, triler
00:50 Punisher, igrani film, akcijski
02:40 RTL Danas, informativna emisija
03:15 Kraj programa

**SUBOTA
22.6.2013.**

06:20 Drugo mišljenje: Dječja stomatologija (R)
07:06 Iza ekrana
07:42 Kućni ljubimci
08:13 Hrvatska kronika BiH
08:32 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Spikesova banda, američki film (R)
10:07 Vijesti iz kulture
10:20 Skica za portret: Šime Vulas (R)
10:30 Brezovica: Dan antifašističke borbe, prijenos
12:00 Dnevnik 1
12:36 Sjećanja na Domovinski rat - Jednom u Sunji, dokumentarni film (R)
13:21 Duhovni izazovi
13:54 Prizma
14:41 Globalno sijelo
15:09 10 mjeseci za život,

dokumentarni film
16:06 Upoznajte ljenjivce, dokumentarni film
17:00 Vijesti
17:12 Kulturna baština: Granice i kašteli (R)
17:33 Na ivanjsko navečerje, emisija pučke i predajne kulture (R)
18:06 Lijepom našom: Retrospektiva
19:10 Ezopovo kazalište, crtani film
19:20 Dim, dam, dum - crtani film (R)
19:30 Dnevnik
20:04 LOTO 7/39
20:15 Nedostižni most, britanski film
23:11 Dnevnik 3
23:31 Vijesti iz kulture
23:50 Scott i Bailey (2), serija
00:37 Filmski maraton: Svi na Woodstock, britanski film (R)
02:32 Filmski maraton: Spikesova banda, američki film (R)
04:04 Skica za portret (R)
04:08 Kulturna baština: Granice i kašteli (R)
04:28 Jelovnici izgubljenog vremena: Gulaši i ragouti (R)
04:48 Prizma
05:33 Upoznajte ljenjivce
06:23 Jednostavne večere s Nigelom Slaterom (2), dokumentarna serija

04:40 Najava programa
04:45 Spektar
05:30 Daleki europski sjever: Laponija i Finnmark, dokumentarna serija
06:15 Tom i Jerry
06:40 Moj mali planet
06:45 Wot wot's, crtana serija
06:55 Matkova čudovišta
07:10 Merlin 4, serija za
07:55 Novi klinici s Beverly Hillsa 4, serija za mlade
09:05 Mala TV:
09:35 Mali nindža 2, američki film
11:10 Nasljedstvo, američki film (R)
13:50 Fiskal 4, sp
13:55 Američka umjetnost: Ispod površine, dokumentarna serija
14:45 Igrani film (strani)
16:25 Poreč: DanceStar 2013. - svjetsko natjecanje u plesu, snimka
17:15 Afrički dnevnik - Hakuna Matata, dokumentarna serija
17:55 Igrani film (strani)
19:30 Jednostavne večere

s Nigelom Slaterom (2), dokumentarna serija
20:00 Černobilski radioaktivni vukovi, dokumentarni film
21:00 Međunarodni dječji festival Šibenik - prijenos otvorenja
22:05 Arsen, Gabi, Matija i TO HRT-a, snimka koncerta
23:15 Korak ispred, američki film
00:55 Retrovizor: Lovci na natprirodno (5), serija
01:35 Retrovizor: Capri 3
02:25 Retrovizor: U uredu (6), humoristična serija
02:50 Noćni glazbeni program

05:25 Dnevnik Nove TV R
06:15 Zauvijek susjedi, R
07:15 Hank, serija 7/10
07:45 TV Izlog
08:00 Pinky i Mozgalo, R
08:25 Pinky i Mozgalo
08:55 Winx Club
09:20 Štrumpfovi, R
09:50 Power Rangers Samurai
10:15 Ninja ratnici, serija
10:45 Ninja ratnici, serija
11:15 Zauvijek susjedi, serija
12:25 Moonwalker, film
14:15 Kovčava Sue, film
16:15 Štrumpfovi
16:40 Provjereno, R
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, R
17:50 Lud, zburjen, normalan, serija R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Suze Boga Sunca, film
22:15 Unakrsna vatra 2, film
22:45 MMA liga - četvrtfinale II
00:15 Unakrsna vatra 2, igrani film - nastavak
01:30 Chisum, igrani film
03:40 Ezo TV, tarot show
05:10 Dnevnik Nove TV R
06:00 Kraj programa

06:30 Ekkluziv Tabloid, (R)
06:50 Yu-Gi-Oh!, (R)
07:20 Virus attack
07:40 Uvrnuti čupavci
08:05 Aladdin
08:35 Timon i Pumbaa
09:00 TV prodaja
09:15 Učilica, kviz za djecu
09:55 TV prodaja
10:10 Galileo
11:05 TV prodaja
11:20 Phineas i Ferb: Iza druge dimenzije - TV premijera, igrani film, animirani
13:00 Rokerice, igrani film, glazbeni/ komedija
15:10 Krv nije voda, serija

16.10 Krv nije voda, serija
17.05 Smrtonosnih 60
17.50 Smrtonosnih 60
18.30 RTL Danas
19.10 Galileo
20.00 Pink Panther, igrani
film, komedija
22.00 Crni vitez, igrani film
23.55 Brda imaju oči,
igrani film, horor
02.00 Astro show
03.00 RTL Danas, (R)
03.35 Kraj programa

NEDJELJA
23.6.2013.

07:07 Duhovni izazovi
07:39 Zlatna kinoteka:
Nadnica za strah,
francuski film (R)
10:04 Vijesti iz kulture
10:16 ni DA ni NE: Testiranje
na droge u školama (R)
11:09 Ubojstvo, napisala je
(9) - serija
12:00 Dnevnik 1
12:29 Plodovi zemlje
13:23 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:04 Mir i dobro
15:34 Navrh jezika
15:39 Divlji u srcu 6, serija
16:29 Vrtlarica (R)
16:55 Navrh jezika
17:00 Vijesti
17:15 Buddenbrookovi
18:47 Jelovnici izgubljenog
vremena: Juhe s kopna
i mora (R)
19:09 Ezopovo kazalište
19:19 Dim, dam, dum - (R)
19:30 Dnevnik
20:04 LOTO 6/45
20:12 Sve u 7!, kviz
20:58 Ciklus europskog
filma: Mediteraneo,
talijanski film (R)
22:45 Dnevnik 3
23:05 Vijesti iz kulture
23:38 Scott i Bailey (2), serija
00:25 Strani igrani film
02:10 Jett Jackson, američki
film (R)
03:35 Ubojstvo, napisala je
(9) - serija
04:20 Skica za portret (R)
04:35 Jelovnici izgubljenog
vremena: Juhe s kopna
i mora (R)
04:55 Divlji u srcu 6, serija
05:40 Jednostavne večere s
Nigelom Slaterom (2),
dokumentarna serija

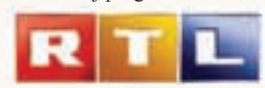

06:40 Najava programa
06:45 Alpe Dunav Jadran (R)
07:15 Pipi Duga Čarapa

07:40 Corto Malteze
08:05 Dubravka Šeparović
Mušović - recital u čast
Milki Trnini
09:15 Detektiv XXL: Pokretna
meta, američko-
njemačko-talijanski film
10:47 Biblija
10:55 Novska: Misa, prijenos
12:00 Jett Jackson, američki
film
13:30 Igrani film (strani)
16:20 Košarka, EP (Ž): Hrvatska
- Velika Britanija, prijenos
18:15 Mačevanje, EP - reportaža
19:00 14. međunarodna
jedrilicaška regata
Fiumanka, reportaža
19:20 Glazba, glazba...
InMusic Festival
19:29 Jednostavne večere s
Nigelom Slaterom (2),
dokumentarna serija
20:00 Brannigan, američki
film
21:50 Ciklus kulturnih filmova:
Posljednji zadatak,
američki film
23:30 InMusic Festival Jarun
- New Order, snimka
koncert
00:45 Retrovizor: Lovci na
natprirodno (5), serija
01:25 Retrovizor: Capri 3
02:15 Retrovizor: U uredu (6),
humoristična serija
02:40 Noćni glazbeni program

06:00 Zauvijek susjedi, R
07:10 TV Izlog
07:25 Hank, serija R
07:50 Hank, serija 8/10
08:20 Pinky i Mozgalo
09:15 Winx Club
09:40 Štrumpfovi, R
10:10 Power Rangers Samurai
10:35 Od zida do zida
11:05 Zauvijek susjedi, serija
12:15 Sestra Hawthorne
14:15 Chisum, igrani film R
16:30 Štrumpfovi
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 In magazin vikend
17:55 Lud, zbunjen, normalan
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Cura na zadatku, film
22:10 Sedam duša, film
00:30 Suze Boga Sunca, film R
02:30 Unakrsna vatra 2, film R
03:55 Škola šarma, igrani film
05:35 Dnevnik Nove TV R
06:15 Kraj programa

05:10 RTL Danas, (R)
06:00 Krv nije voda, serija (R)
06:50 Aladdin, (R)
07:15 Timon i Pumbaa, (R)
07:45 Virus attack, serija

HRT2 22.06.2013 21:00 Međunarodni dječji festival Šibenik - prijenos otvorenja

Ovogodišnji, 53. međunarodni dječji festival u Šibeniku bit će otvoren predstavom Petre Radin i Leona Lučeva »Sedmi kontinent« u kojoj sudjeluje veliki broj djece iz dramskih radionica. Glazbu za predstavu skladao je Tomislav Bralić.

Bit će to uvod u bogati dvotjedni program sastavljen od najboljih domaćih predstava za djecu te gostovanja brojnih inozemnih

kazališnih skupina. U Šibeniku će gostovati i mnogi književnici, slikari, glazbenici i plesači, bit će prikazan niz filmova za djecu, a u brojnim radionicama najmlađi će imati priliku pokazati svoju kreativnost.

Redatelj: Ivan Miladinov
Urednica: Gordana Mrđen

08.15 Uvnuti čupavci
08.50 Galileo, (R)
09.50 TV prodaja
10.05 Smrtonosnih 60, (R)
10.40 Smrtonosnih 60, (R)
11.15 TV prodaja
11.30 Hannah Montana/ Miley
Cyrus: Koncert - najbolje
od oba svijeta, dok film/
glazbeni
13.40 Pink Panther, igrani
film, komedija (R)
15.35 Krv nije voda, serija
16.30 U dobro, zlu i kiču,
dokumentarna serija (R)
17.35 RTL Extra Magazin
18.30 RTL Danas
19.10 Galileo, emisija
20.00 Čivava s Beverly Hillsa
- TV premijera, igrani
film, komedija
22.00 CSI: Miami, serija
22.55 CSI: Miami, serija
23.50 CSI: Miami, serija
00.50 Crni vitez, (R)
02.40 Astro show
03.40 RTL Danas (R)
04.15 Kraj programa

PONEDJELJAK
24.6.2013.

06:10 Mir i dobro
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Gorski liječnici
09:50 Skica za portret
10:05 Vijesti iz kulture
10:15 Daleki europski sjever:
Središnja Finska i Karelija,
dokumentarna serija
11:10 Mjesto pod suncem -
Ostati ili otići (6)
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s
Vendavala, telenovela
13:25 Dr. Oz 3, talk-show
14:30 Vijesti uz hrvatski

znakovni jezik
14:45 Treća dob, (R)
15:15 Glas domovine (R)
15:45 Vrtovi svijeta: Vrtovi
Firence, dok serija
16:30 Slatki svijet Charlyjevih
anđela 1, serija
17:00 Vijesti
18:05 Miris kiše na Balkanu
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:03 Poslanica predsjednika
RH, Ive Josipovića
20:13 Dnevnik plus: Hrvatska
u Europskoj uniji
20:25 TV Bingo
20:50 Turistička klasa
21:25 Nulta točka, politički
talk-show
22:30 Dnevnik 3
22:50 Vijesti iz kulture
23:06 Na rubu znanosti:
Parapsihologija i
spiritizam
00:05 Ludnica u Clevelandu 3
00:25 Raj prije smrti, film (R)
02:00 Roditelji i djeca (2)
02:42 Fringe - Na rubu (2)
03:24 Na rubu znanosti:
Parapsihologija i
spiritizam
04:22 Skica za portret
04:42 Dr. Oz 3, talk-show
05:22 Mjesto pod suncem -
Ostati ili otići (6)

06:20 Nasljednica s Vendavala
07:05 Mala TV
07:35 Hotel Zombi
08:00 Teletubbies
08:25 Papreni detektivi 1
08:50 H2O Uz malo vode! 2
09:15 Lažeš, Melita!, serija
09:45 Abeceda EU: Slovo O
09:58 Dolina sunca, serija
10:43 Brannigan, američki
film
12:48 Globalno sijelo

13:15 Raj prije smrti, američki
film (R)
14:50 Degraasi 4, serija
15:15 Život s cvijećem: Ruže
15:38 Lijepe kuće: Kramar
15:46 Ružiona Specijal:
Kinoklub
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Dolina sunca, serija
17:15 Međunarodni dječji
festival Šibenik - snimka
otvorenja
18:20 Generacija Y:
Neugodnosti
18:55 Mala TV
19:25 Jednostavne večere s
Nigelom Slaterom (2)
20:00 Cyber nasilje
20:30 Rekonstrukcija: Hladno
pivo
21:00 Što muškarci žele,
američki film
22:30 Roditelji i djeca (2)
23:15 Ubi me dosada 3, serija
23:40 Fringe - Na rubu (2)
00:22 Retrovizor: Lovci na
natprirodno (5), serija
01:02 Retrovizor: Capri 3
01:52 Retrovizor: U uredu (6)
02:17 Noćni glazbeni program

06:15 Inspektor Rex, serija R
07:05 Pinky i Mozgalo
07:30 Pinky i Mozgalo
07:55 TV izlog
08:10 Kako vrijeme prolazi
09:10 TV izlog
09:25 Da sam oblak, serija R
11:25 Larin izbor, serija R
12:15 Ninja ratnici, serija
12:45 Zauvijek susjedi, R
13:50 In magazin vikend R
14:30 Inspektor Rex, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi

19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
20:45 Da sam oblak, serija
21:05 LIDL - Minuta do Europe
21:06 Da sam oblak, serija
21:45 Da sam oblak, serija
22:35 Larin izbor, serija
23:30 Večernje vijesti
23:50 Djevojke na zadatku
00:45 Sedam duša, film R
02:55 Muškarci u krizi, serija
03:40 Djevojke na zadatku
04:25 Ezo TV, tarot show
05:25 Dnevnik Nove TV R
06:15 Kraj programa

05:30 RTL Danas, (R)
06:10 RTL Extra Magazin
07:00 Ben 10: Ultimate Alien
07:25 Moji džepni ljubimci
07:40 Virus attack
08:15 Krv nije voda, serija (R)
09:25 Nebo i zemlja, serija (R)
10:35 Divlja ruža, telenovela
11:45 Obitelj Rey, telenovela
12:40 Nebo i zemlja, serija
14:00 Avenida Brasil, (R)
15:00 Heroji iz strasti
16:00 Heroji iz strasti
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Avenida Brasil, serija
21:10 Osvetnik, film, akcijski
22:55 RTL Vijesti
23:15 Vratit će se rode
00:20 CSI: Miami, serija (R)
01:15 CSI: Miami, serija (R)
02:10 Astro show
03:10 RTL Danas, (R)
03:45 Kraj programa

UTORAK 25.6.2013.

06:10 Znanstvena petica (R)
06:37 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
09:05 Gorski liječnik (1)
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Zagreb: Misa
zahvalnica za domovinu
11:20 Svečana sjednica Vlade
RH, prijenos
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s
Vendavala, telenovela
13:25 Dr. Oz 3, talk-show
14:05 Kulturna baština: Villa
Ružić
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 Fotografija u Hrvatskoj:
Pavo Urban
15:00 Cetinom do Trilja,

dokumentarni film
15:45 Oprosti za kung fu,
hrvatski film
17:00 Vijesti
18:05 Miris kiše na Balkanu
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:02 Dnevnik plus: Hrvatska
u Europskoj uniji
20:15 Hrvatskom glazbom
u Europu, prijenos
svečanog koncerta
Simfonijskog orkestra
HRT-a iz HNK
21:50 Barun Janko Vranyczany
Dobrinović, dok film
22:55 Dnevnik 3
23:15 Vijesti iz kulture
23:35 Obitelj za Bobbyja,
američki film
01:05 Ljeto bez dadilje,
američki film (R)
02:45 Roditelji i djeca (2)
03:30 Fringe - Na rubu (2)
04:15 Dr. Oz 3, talk-show
04:55 Skica za portret
05:00 Jednostavne večere s
Nigelom Slaterom (2),
dokumentarna serija
05:25 Cetinom do Trilja

05:35 Daleki europski sjever:
Središnja Finska i
Karelja, dokserija
06:20 Nasljednica s Vendavala
07:05 Mala TV
07:35 Hotel Zombi
08:00 Teletubbies
08:25 Papreni detektivi 1
08:50 H2O Uz malo vode! 2
09:15 Lažeš, Melita!, serija
09:45 Abeceda EU: Slovo P-1
09:58 Dolina sunca, serija
10:43 Inspektor Montalbano
(3), mini-serija
12:58 Glazba, glazba...
13:13 Ljeto bez dadilje,
američki film (R)
14:53 Degrassi 4, serija
15:15 Lov na antikvitete:
Stolci thonet
15:41 Ružiona Specijal: Opća
opasnost
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Svirci moji(6): Tereza
Kesovija, glazbena emisija
18:05 ni DA ni NE:
Privatizacija vodoopskrbe
18:55 Mala TV
19:25 Jednostavne večere s
Nigelom Slaterom (2)
20:00 Bliski susreti treće vrste,
američki film
22:20 Roditelji i djeca (2)
23:05 Ubi me dosada 3
23:30 Fringe - Na rubu (2)
00:12 Retrovizor: Lovci na
natprirodno (5), serija
00:52 Retrovizor: U uredu (6)
01:17 Noćni glazbeni program

06:15 Inspektor Rex, serija R
07:05 Pinky i Mozgalo
07:30 Pinky i Mozgalo
07:55 TV izlog
08:10 Kako vrijeme prolazi
09:25 Da sam oblak, serija R
11:20 Larin izbor, serija R
12:15 Ninja ratnici, serija R
12:45 Zauvijek susjedi, R
14:30 Inspektor Rex, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
20:45 Da sam oblak, serija
21:06 Da sam oblak, serija
21:45 Da sam oblak, serija
22:35 Larin izbor, serija
23:30 Večernje vijesti
23:50 Djevojke na zadatku
00:45 Pretjerana sila 2, film
02:30 Muškarci u krizi, serija
03:15 Djevojke na zadatku
04:00 Ezo TV, tarot show
05:00 Dnevnik Nove TV R
05:50 In magazin R
06:15 Kraj programa

05:55 RTL Danas, (R)
06:35 Ekkluziv Tabloid, (R)
07:00 Ben 10: Ultimate Alien
07:20 Moji džepni ljubimci
07:40 Virus attack
08:00 TV prodaja
08:20 Krv nije voda, serija (R)
09:15 TV prodaja
09:30 Nebo i zemlja, serija (R)
10:40 Divlja ruža, telenovela
11:35 Obitelj Rey, telenovela
12:35 TV prodaja
12:50 Nebo i zemlja, serija
14:00 Avenida Brasil, (R)
15:00 Heroji iz strasti, serija
16:00 Heroji iz strasti, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid,
magazin
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Avenida Brasil,
dramska serija
21:10 Uvod u anatomiju,
dramska serija
22:00 Uvod u anatomiju,
dramska serija
23:00 RTL Vijesti
23:20 Vratit će se rode,
humorna drama
00:20 Osvetnik, igrani film,
akcijski (R)
02:10 Astro show
03:10 RTL Danas, (R)
03:50 Kraj programa

SRIJEDA 26.6.2013.

06:05 Među nama: Fizika i
bioinformatičko
selektiranje (R)
06:37 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
09:05 Gorski liječnik (1)
10:05 Vijesti iz kulture
10:15 Putovanja željeznicom 4:
Lake Michigan to the
Gulf of Mexico,
dokumentarna serija
11:10 Mjesto pod suncem -
Ostati ili otići (6)
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala
13:25 Dr. Oz 3, talk-show
14:05 Jelovnici izgubljenog
vremena:
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 Ekumena: Vjerske
zajednice pred izazovima
Europske unije, religijski
program
15:15 Alpe Dunav Jadran
15:45 Vrtovi svijeta:
Umjetnički vrtovi u
Toskani, dokumentarna
serija (R)
16:30 Slatki svijet Charlyjevih
anđela 1, dokserija(R)
17:00 Vijesti
18:05 Miris kiše na Balkanu
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:02 Dnevnik plus: Hrvatska
u Europskoj uniji
20:15 LOTO 7/39
20:20 Hrvatska u Europskoj
uniji: Gospodarski
ambasadori
20:50 Portreti umjetnika:
Arhitekt Stjepan Planić
21:50 Kontinenti u pokretu:
Europa - tropski počeci,
dokumentarna serija
22:50 Dnevnik 3
23:25 Drugi format
00:10 Ludnica u Clevelandu 3
00:30 Dr. Jekyll i g. Hyde,
kanadski film
01:55 Roditelji i djeca (2)
02:40 Fringe - Na rubu (2)
03:22 Skica za portret
03:35 Drugi format (R)
04:15 Jednostavne večere s
Nigelom Slaterom (2)
04:40 Dr. Oz 3, talk-show
05:20 Mjesto pod suncem -
Ostati ili otići (6)
06:15 Najava programa
06:20 Nasljednica s Vendavala

07:05 Mala TV
07:35 Hotel Zombi
08:00 Teletubbies
08:25 Papreni detektivi 1
08:50 H2O Uz malo vode! 2
09:15 Lažeš, Melita!, serija
09:45 Abeceda EU: Slovo P-2
10:00 Dolina sunca, serija
10:45 Inspektor Montalbano
(3), mini-serija
12:35 Vrtlarica (R)
13:20 Dr. Jekyll i g. Hyde,
kanadski film
14:45 Degrassi 4, serija
15:10 Putujmo Europom:
Salzburg
15:26 Putopis: Čarobna
Hrvatska - Istra
15:40 Ružiona Specijal:
Marko Breclj
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Dolina sunca, serija
17:14 Slavonijo dok ti ime
traje, snimka koncerta
Šime Jovanovca 1.dio
18:24 Afrički dnevnik - Hakuna
Matata, dok serija
18:59 Mala TV
19:29 Jednostavne večere s
Nigelom Slaterom (2)
20:00 Top Gear 16,
dokumentarna serija
21:00 Državni neprijatelj br. 1
(2. dio), francuski film
23:10 Roditelji i djeca (2)
23:55 Fringe - Na rubu (2)
00:37 Retrovizor: Lovci na
natprirodno (5), serija
01:17 Retrovizor: U uredu (6),
humoristična serija
01:42 Noćni glazbeni program

06:15 Inspektor Rex, serija R
07:05 Pinky i Mozgalo
07:30 Pinky i Mozgalo
08:10 Kako vrijeme prolazi,
serija R
09:10 TV izlog
09:25 Da sam oblak, serija R
11:20 Larin izbor, serija
12:15 Ninja ratnici, serija R
12:45 Zauvijek susjedi, R
13:50 In magazin R
14:30 Inspektor Rex, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
20:45 Da sam oblak, serija
21:06 Da sam oblak, serija
21:45 Da sam oblak, serija
22:35 Larin izbor, serija
23:30 Večernje vijesti
23:50 Djevojke na zadatku,
serija
00:45 Dave, igrani film
02:45 Muškarci u krizi, serija
03:30 Djevojke na zadatku

04:15 Ezo TV, tarot show
05:15 Dnevnik Nove TV R
06:05 In magazin R
06:15 Kraj programa

05.55 RTL Danas, (R)
06.35 Ekkluziv Tabloid, (R)
07.00 Ben 10: Ultimate Alien
07.25 Moji džepni ljubimci
07.40 Virus attack
08.05 TV prodaja
08.15 Krv nije voda, serija (R)
09.15 TV prodaja
09.30 Nebo i zemlja, serija (R)
10.40 Divlja ruža, telenovela
11.35 Obitelj Rey, telenovela
12.50 Nebo i zemlja, serija
14.00 Avenida Brasil, (R)
15.00 Heroji iz strasti
16.00 Heroji iz strasti
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.10 Krv nije voda, serija
20.00 Avenida Brasil, serija
21.10 Kost, serija
22.05 Kost, serija
23.00 RTL Vijesti
23.20 Hawaii Five-0, serija
00.20 Vratit će se rode, (R)
01.20 Vratit će se rode, (R)
02.20 Astro show, show
03.20 RTL Danas, (R)
04.00 Kraj programa

**ČETVRTAK
27.6.2013.**

06:10 Ekumena: Vjerske zajednice pred izazovima Europske unije, religijski program
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
09:10 Gorski liječnik (1)
10:05 Vijesti iz kulture
10:15 Putovanja željeznicom 4: Indonezija (Java)
11:10 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići (6)
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala
13:25 Dr. Oz 3, talk-show
14:05 Jelovnici izgubljenog vremena:
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Trenutak spoznaje
15:15 Pozitivno (R)
15:45 Vrtovi svijeta: Vrtovi uz Bodensko jezero, (R)
16:30 Slatki svijet Charlyjevih anđela 1, serija (R)
17:00 Vijesti
18:05 Miris kiše na Balkanu
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:02 Dnevnik plus: Hrvatska u Europskoj uniji
20:15 Hrvatska u Europskoj uniji: Europljani o nama
20:45 Moć boja: Purpurna, ljubičasta, ružičasta - dokumentarna serija
21:20 Svjedoci vremena: Joža Horvat - moreplovac hrvatske književnosti, dokumentarni film
22:10 Dnevnik 3
22:50 Bijela Masajka, njemački film

01:00 Knjiga o Rut, američko-kanadski film
02:30 Roditelji i djeca (2)
03:15 Fringe - Na rubu (2)
03:57 Skica za portret
04:10 Jednostavne večere s Nigelom Slaterom (2)
04:40 Dr. Oz 3, talk-show
05:20 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići (6)

05:30 Najava programa
05:35 Putovanja željeznicom 4: Lake Michigan to the Gulf of Mexico
06:20 Nasljednica s Vendavala
07:05 Mala TV
07:35 Hotel Zombi
08:00 Teletubbies
08:25 Papreni detektivi 1
08:50 H2O Uz malo vode! 2
09:15 Lažeš, Melita!, serija
09:45 Abeceda EU: Slovo R
09:58 Dolina sunca, serija
10:43 Inspektor Montalbano (3), mini-serija
12:35 Drugi format (R)
13:15 Knjiga o Rut, američko-kanadski film
14:45 Degrassi 4, serija
15:10 Sad ili nikad: Strah od brzine
15:19 Moderna vremena: Trema
15:26 Fenomeni: Geni (1. i 2.)
15:38 Ružina Specijal: Goribor
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Domaći dokfilm/serija
18:05 Ljeto za sjećanje, dokumentarni film
18:25 Turistička klasa

19:00 Mala TV
19:30 Jednostavne večere s Nigelom Slaterom (2)
20:00 Vladarica začina, britanski film
21:40 Simpsoni 21
22:01 Simpsoni 21
22:25 Roditelji i djeca (2)
23:10 Fringe - Na rubu (2)
23:55 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
00:40 Retrovizor: U uredu (6)
01:05 Noćni glazbeni program

06:15 Inspektor Rex, serija R
07:05 Pinky i Mozgalo
07:30 Pinky i Mozgalo
08:10 Kako vrijeme prolazi
09:25 Da sam oblak, serija
11:20 Larin izbor, serija R
12:15 Ninja ratnici, serija R
12:45 Zauvijek susjedi, R
13:50 In magazin R
14:30 Inspektor Rex, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
20:45 Da sam oblak, serija
21:06 Da sam oblak, serija
21:40 Provjereno
22:40 Larin izbor, serija
23:35 Večernje Vijesti
23:55 Žena iz vode, igrani film
01:55 Muškarci u krizi, serija
02:45 2 Cellos u Areni Zagreb, snimka koncerta
03:50 Ezo TV, tarot show

04:50 Muškarci u krizi, serija
05:35 Dnevnik Nove TV R
06:25 In magazin R
07:00 Kraj programa

05.50 RTL Danas, (R)
06.35 Ekkluziv Tabloid, (R)
07.00 Ben 10: Ultimate Alien
07.25 Moji džepni ljubimci
07.40 Virus attack
08.15 Krv nije voda, serija (R)
09.35 Nebo i zemlja, serija (R)
10.40 Divlja ruža, telenovela
11.35 Obitelj Rey, telenovela
12.35 TV prodaja
12.50 Nebo i zemlja, serija
14.00 Avenida Brasil, (R)
15.00 Heroji iz strasti
15.55 Heroji iz strasti
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo
18.05 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.10 Krv nije voda, serija
20.00 Avenida Brasil, dramska serija
21.10 CSI, serija
22.05 CSI, serija
23.00 RTL Vijesti, informativna emisija
23.20 CSI, kriminalistička serija
00.20 Hawaii Five-0, kriminalistička serija (R)
01.20 Astro show, emisija uživo
02.20 RTL Danas, informativna emisija (R)
02.55 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock vremeplov (četvrtkom) • Minute za jazz (petkom)

19,30 - 20,00

• Europski magazin - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • Kulturna povijest (utorkom) • Znanjem do zdravlja (srijedom) • Razmišljanje dopušteno (četvrtkom) • Tjedni vodič (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • Aktualije (utorkom) • Otvoreni studio (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 Vojvodanski tjedan
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 Vjerska emisija, duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 Putnici kroz vrijeme - emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 Hrvatima izvan domovine - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

Sonćani uzdrмали šampiona

ODŽACI – Posljednje, 26. kolo Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula odigrano je u nedjelju po vrlo toplom i sparnom vremenu. Nogometaši sonćanskog Dinama gostovali su kod lidera prvenstva, ekipe OFK Odžaci. Plavi su odigrali možda i najbolju utakmicu na ovom prvenstvu. Neopterećeni, od svih otpisani, pružili su snažan otpor šampionima, a u prvom poluvremenu više su i napadali i imali zrelije prigode za postizanje zgoditaka. Jednu od njih realizirao je vispreni Mihaljev u 33. minuti. Na dvadesetak metara od vrata Odžaćana loptu je povukao korak-dva, a onda jakim i vrlo preciznim udarcem pogodio nebranjeni dio mreže vratara domaćina. Domaćinima se posrećilo u prvoj minuti nastavka. Jedna ne baš teška, već uhvaćena lopta, vrataru plavih Smiljaniću ispala je iz ruku i otkotrljala se u mrežu za poravnaje. Plavi su i dalje igrali čvrsto u obrani, s opasnim kontrama i u trenucima kad su svi očekivali kraj utakmice s neodlučnim rezultatom, branič Dinama Krpjan jednu oštro nabačenu loptu, u želji da ju izbací u kornjer, zakucava pod samu gredu vlastitih vrata i tako postavlja konačan rezultat OFK Odžaci – Dinamo 2 – 1 (0 – 1). Tako su Sonćani, iako su po priznanju svih igrama zaslužili puno bolje, ovo prvenstvo završili na 11. mjestu. Nogometaši Dunava u Bačkom Monoštoru su odigrali samo neodlučeno 2 – 2 protiv Lipara iz istoimenog mjesta i plasirali se na sedmo mjesto. Plasman u viši stupanj natjecanja ostvarili su OFK Odžaci i Žak iz Sombora.

I. A.

Sonćanka u reprezentaciji Vojvodine

STARA PAZOVA – U sportskom centru Nogometnog saveza Srbije u Staroj Pazovi odigran je turnir regionalnih selekcija u kategoriji pionirki do 15 godina. Reprezentacije Vojvodine, Zapadne Srbije, Istočne Srbije i Beograda odigrali su međusobne utakmice tijekom dva natjecateljska dana. U polufinalnim utakmicama reprezentacija Vojvodine svladala je rezultatom od 2 – 0 Zapadnu Srbiju, a reprezentacija Beograda bila je bolja od Istočne Srbije s 4 – 1. Drugog natjecateljskog dana, u borbi za 3. mjesto Zapadna Srbija je rezultatom od 2 – 0 porazila selekciju Beograda, dok je u finalu selekcija Vojvodine minimalnim rezultatom od 1 – 0 porazila reprezentaciju Istočne Srbije. Za reprezentaciju Vojvodine igrala je i Sonćanka Viktorija Nikolić. »Nastup u reprezentaciji Vojvodine je najljepša nagrada za dosadašnji rad u nogometnoj školi sonćanskog 'Dinama', a svakako i najveći mogući podstrek za budućnost. Hvala mojem treneru Goranu Matiću i mojem 'Dinamu', koji je svojom potporom omogućio da odem

prvo na širu selekciju u Suboticu, a potom i na ovaj turnir regija Srbije«, rekla je Viktorija Nikolić.

A.

KARATE

Zapažen nastup KK Nidan

BAČKA TOPOLA – Karate turnir Trofej Bačke Topole 2013 u organizaciji Karate kluba Bačka Topola održan je prošlog vikenda, a na ovom natjecanju sudjelovalo je 15 klubova s 215 natjecatelja. Karatisti KK Nidan postigli su sljedeće rezultate: KATE: Miloš Štrangar (I. mjesto), Filip Orešković, Anđela Janković i Nemanja Janković (II. mjesto).

KOŠARKA

Međunarodni veteranski turnir

SUBOTICA – Šest država s ukupno dvadeset i dvije ekipe (11 muških i 11 ženskih) nastupilo je na 16. međunarodnom veteranskom košarkaškom turniru održanom od 14.-16. lipnja u Subotici. Domaća muška selekcija Tigrasti komarci (35+) osvojila je prvo mjesto, dok su subotičke Kornjačice u istom starosnom razredu bile druge.

Temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br 135/04, 36/09), Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za davanje suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta: Izgradnja podzemne garaže i uređenje »manifestacionog trga« na prostoru sadašnjeg parkirališta ispred »Otvorenog sveučilišta« na parcelama 5477/1, 5477/2, 5477/3, 5477/4 i 5505 ko Stari grad.

Prema Planu detaljne regulacije centra grada Subotica-Zona I (»Sl. list Grada Subotica« br.6/10 i 55/11) i Urbanističkog projekta za uređenje prostora koji obuhvaća Trg cara Jovana Nenada i Franjevački trg do ulice Dimitrija Tucovića, u cilju kvalitetnog rješavanja stacionarnog prometa planirana je izgradnja podzemne javne garaže i uređenje prostora iznad nje.

Javni uvid po podnesenom zahtjevu osiguran je od 21.6.2013. do 11.7.2013. godine u prostorijama Gradske uprave - Gradska kuća, II. kat soba 226, svakog radnog dana u trajanju javnog uvida od 10-12 sati.

Javna prezentacija i rasprava po podnesenom zahtjevu nositelja projekta Geo EXPERT DOO Subotica, ovlaštenom od strane investitora JP »Direkcija za izgradnju Grada Subotica«, bit će održana 12. srpnja 2013. godine u prostorijama Gradske kuće, soba 226 II. kat s početkom u 12 sati.

DIJANA ŠEFČIĆ, BACAČICA KUGLE

Novi državni naslov

Pobjedom na prvenstvu Srbije izborila je nastup na Kupu Europe

Razgovarao: Dražen Prčić

Protekloga vikenda u Srijemskoj Mitrovici održano je državno prvenstvo u atletici za seniore i seniorke na kojem je bacačica kugle subotičkog Spartaka *Dijana Šefčić* osvojila novi naslov državne prvakinja i potvrdila neprikosновенost u ovoj bacačkoj disciplini. Zlato na državnom natjecanju najbolja je uvertira za predstojeći Kup Europe (2. liga) koji je na programu ovoga vikenda u Kaunasu (Litva), ali i neposredan povod razgovora s novom–starom šampionkom Srbije.

»Državno prvenstvo u Srijemskoj Mitrovici bilo je ujedno i izborna natjecanje za predstojeći Kup Europe na koji sam se plasirala osvajanjem naslova prvakinja Srbije s pobjedničkim hicem od 14,50 metara. Pobjeda i novi naslov nisu dolazili u pitanje, jer sam od drugoplasirane bacačice bila bolja više od dva metra, prenijela nam je još uvijek svježe dojmove višestruka prvakinja Dijana Šefčić«, s kojom smo razgovarali samo dan nakon što se vratila iz Srijema.

KUP EUROPE

Dijana je u srijedu otputovala za Litvu, gdje će tijekom ovoga vikenda u Kaunasu nastojati baciti kuglu barem do rezultata koji je ostvarila u Srijemskoj Mitrovici.

»Vjerujem kako bi, uspijem li baciti više od 14,50, imala

jednu od medalja – što je moj osnovni cilj ove sezone. Najveće konkurentice za pobjednički podij bit će mi domaća i hrvatska bacačica, i s njima ću voditi borbu do posljednjeg hica. Kup Europe je kruna ovoga dijela sezone, mnogo sam truda uložila pripremajući se za nastup u Kaunasu i voljela bih vratiti se doma s medaljom«.

ZAPAŽENI REZULTATI

Svakodnevni naporni treninzi i stručni rad s trenerom *Belom Evetovićem* isplatili su se zapaženim rezultatima koji su prethodili trijumfu na državnom šampionatu.

»Treniram dva puta dnevno, sada je to u nešto opuštenijem ritmu bez baznih vježbi snage, ali s dosta trčanja i rada na motorici. No, sada je srce sezone i sve je bazirano na što boljim rezultatima koji, eto, nisu izostali na posljednjih nekoliko mitinga i državnog prvenstvu u Srijemskoj Mitrovici. Treće mjesto na jakim međunarodnim mitinzima u Baru i Draževini završeni su naslovom državnog prvaka«, zadovoljno je konstatala Dijana Šefčić, svojedobno i najbolja sportašica Subotice.

MUKA S FINANCIJAMA

Nažalost, za razliku od svojih inozemnih konkurentica, koje imaju znatno veće godišnje proračune i daleko bolje

uvjete za trening, subotička šampionka se konstantno dovija kako zna i umije, i s doslovno minimalnim sredstvima potpore ipak uspijeva držati korak sa svijetom.

»Kada bih imala uvjete kakve imaju bacačice iz razvijenijih europskih zemalja, zasigurno bih mogla ispuniti, najmanje, normu za Europsko prvenstvo, koja je sada 2 metra dalja od mog rezultata na državnom prvenstvu. Vrhunska atletika traži i vrhunske uvjete, a ja još uvijek uz pomoć moje obitelji snosim veliki dio troškova koje iziskuje aktivno bavljenje ovom disciplinom«.

POVRATAK NAKON BOLESTI

Prije par godina Dijana je imala velikih problema sa štitnjačom i u jednom trenutku je njezina daljnja bacačka

karijera čak bila i pod velikim znakom pitanja.

»Štitna žlijezda zna biti vrlo neugodna i zbog komplikacija koje su nastale morala sam biti operirana. Ali sve vrijeme sam znala kako ću se, kad ozdravim, vratiti bacanju i nastaviti s odličnim rezultatima. Sve što sam postigla u minulom razdoblju je potvrda kako je moja ljubav prema atletici i bacanju kugle bila jača od bolesti. Kuglu ću bacati sve dok budem imala snage za ozbiljnije rezultate, neovisno od godina koje ću imati, a jednoga dana kada se povučem, voljela bih u nekoj drugoj ulozi ostati u ovom sportu kojem sam posvetila najveći dio svog dosadašnjeg života«, zaključila je razgovor nova-stara šampionka države u bacanju kugle za žene, atletičarka Spartaka iz Subotice Dijana Šefčić.

POGLED S TRIBINA

Tenisači u dva finala

Ljetna je nogometna stanka, prave stvari se očekuju tek idućeg mjeseca kada startaju kvalifikacijski ciklusi Lige prvaka i Lige Europe, pa je pogled bačen na tenis. A proteklog tjedna, posebice u nedjelju, 16. lipnja, na finalne duele u Londonu (ATP Queens) i Birminghamu (WTA).

Ne događa se baš često da u dva finala, najvećih turnira istoga tjedna, nastupaju dva hrvatska predstavnika. I to još na travi, koje u Hrvatskoj ima u izobilju, ali ipak postoji

samo jedan teniski teren (privatni posjed u Varaždinu).

Bilo kako bilo, već spomenute nedjelje Marin Čilić je branio prošlogodišnji naslov protiv drugog tenisača svijeta Andy

Murraya i nakon tri seta predao krunu kraljičinog kluba domaćem tenisaču. Ipak, ovaj turnir će najbolji hrvatski tenisač pamтити po briljantnim igrama tijekom cijeloga natjecateljskog tjedna, kada je uspio preokrenuti izgubljeni susret protiv Španjolca Lopeza (3-5 u trećem setu i spašena meč lopta), te briljantno svladati Berdycha (6. igrač svijeta) i Hewitta (specijalist za travu). Ima li ljepše moguće uvertire za predstojeći travnati Grand Slam u Wimbledonu?

Slična priča se odvijala u još jednom engleskom gradu (drugom po veličini) Birminghamu, gdje je mlada hrvatska tenisačica Donna Vekić igrala svoje drugo WTA finale u karijeri. Protiv sedamnaestogodišnje Osječanke bila je bolja gotovo dvostruko starija Slovakinja Hantuchova (30 godina), ali je već svima jasno o kakvom se teniskom talentu radi. Pobjede protiv Urszule Radwanske, Cirstee i Rybarikove, uz odličan otpor u finalnom duelu protiv nekadašnje 5. igračice svijeta, najava su skorašnjih još boljih rezultata u očekivanju prvog WTA naslova.

Treba li reći, Marin Čilić (12. igrač ATP ljestvice) i Donna Vekić (65. na WTA ljestvici) najveće su hrvatske uzdanice na Wimbledonu. Još ako im tamo krene...

D. P.

NOGOMET

Premينو Josip Kuže

U nedjelju, 16. lipnja, u 61. godini umro je Josip Kuže, Uproslavljeni igrač i trener Dinama, jedan od najomiljenih u srcima modrih navijača. Opaka bolest bila je jača od trenera koji je u svojoj nogometnoj karijeri odigrao 384 utakmice za

Dinamo, potom u par navrata vodio svoj najdraži klub, ali i momčadi iz Hrvatske, Australije, Japana i Njemačke, te kao izbornik sjedio na klupama Ruande i Albanije.

KOŠARKA

Spahija novi trener Cibone

Proslavljeni košarkaški trener Noven Spahija, nakon 12 godina, ponovno je preuzeo vođenje Cibone i pokušat će vukove vratiti na staze stare slave. Hrvatski je stručnjak u minulom razdoblju osvajao naslove državnih prvaka u šest zemalja (Slovenija, Litva, Turska, Izrael, Španjolska i Hrvatska), a obnašao je i dužnost hrvatskog izbornika.

RUKOMET

Hrvatska u prvoj jakosnoj skupini

Osvajanjem prvog mjesta u kvalifikacijskoj skupini, muška rukometna reprezentacija Hrvatske izborila je mjesto u prvoj jakosnoj skupini predstojećeg ždrijeba za EP u Danskoj, u siječnju 2014. godine. To znači kako se u skupini neće moći naći sa selekcijama Danske, Španjolske, Srbije...

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem dva kauča i dvije fotelje, može i pojedinačno, usisavač Vox 1400W, žensku bundu od nerca boj 44. Tel.: 024/557-531 i 061/231-19-14.

U najljepšem dijelu Kertvaroša prodajem dio obiteljske kuće, poseban ulaz, cca 64m². Potrebna adaptacija. Cijena 14.000 eura. Postoji struja, voda, kanalizacija, mogućnost priključka na plin. Tel.: 024-572-875, 063/8838747.

Prodajem umjetničku sliku »Sofa« – ulje na platnu akademskog slikara Tilića. Cijena 1.500 eura. Tel.: 065 429 4097.

Povoljno izdajem veliko dvorište pogodno za parkiranje kamiona, većih vozila pa čak i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u Subotici, čuvano 0-24 h. Tel.: 064/9640745.

Prodajem stambeno poslovni prostor u strogom centru Subotice – Petra Drapšina 2, u površini od cca 48 m². Tel.: 063/75-44-440.

Prodajem Kirbi nov, neraspakovan, sentria mikron magic, hepa filtration with mikroalergen technology. Cijena 950 eura. Tel.: 0652190496.

Prodaju se tvornički univerzalni skoro nov cirkular, nov el. šporet s ravnom pločom HANSA, ZOB, spavaća starinska bunjevačka soba i oprema, nošnje, trpezarijski stol, stolice, tepih i sl. i moderna venčanica. Tel.: 060053570 ili 024-532570.

Prodajem bilijar stol – karambol iz 1875. godine, antikvit, veoma očuvan s 3 x 3 kugle od original slonovače. Rezervna čoja iz Amerike. Od 1983. godine uopće nekorišten, za 3500 eura. Tel.: 024-572-875 ili 063-8838747.

Izdaje se dvosobni namješten stan na Proizvci. Tel.: 069 - 2887213.

Prodajem priručnike za pripremu državne mature u RH i to: matematika, hrvatski, engleski, te biologija, fizika, kemija. Zvati 063 - 8820654.

Izdajem jednosobni namješten stan, blizu Ekonomskog fakulteta, telefon, CATV, interfon, TA peć, priključak na ADSL. Tel.: 064 - 3285657.

Prodajem veću termoizolovanu kompletno završenu tehnički primljenu katnicu (13 x 11) sa suterenom, CG i svim infrastrukturnim priključcima (voda, kanalizacija, telefon, internet, gas) u centru Sombora. Tel.: 025-449-220; 064-280-84-32.

Prodajem traktor Torpedo tip TD 4506 izdanje 1979 god. Registriran, izvršena generalna popravka i u odličnom je stanju. Tel.: 061-1621820.

Prodajem sajle raznih dužina i debljina u Novom Sadu. Tel.: 063 8291-264.

Subotica - Centar, izdaje se poslovni prostor 96 m² – 4 prostorije pogodan za urede, predstavništva, agencije. Tel.: 024 529-745; 063 518-218.

Izrađujem hrastove čamce, 3 do 6 metara dužine i jasnovu vesla. Prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović Tel.: 064-3467056 www.okrugic-camci.co.rs

Prodajem Singer šivaći stroj star preko 100 godina. Malo korišten, sačuvan s original papirima, za 100 eura. Tel.: 572-875; 0638838747; 0690094246;

Primila bih na dvorbu, spremanje ili druge kućne poslove. Tel.: 065/531-99-28.

Iznajmljivanje čokoladne fontane za rođendane, vjenčanja i razne druge prigode. Tel.: 069/524-7860.

Izrađujem ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke i mađarske papuče. Tel.: 064/054-3720.

Crikvenica – izdajem apartmane blizu mora. Tel.: +385 51 241-053.

Prodajem Renault CLIO 1,2 crvene boje, 3 vrata, decembar 2011, prešao 4500 km. Tel.: 063/516-300.

Prodaje se ulični dio kuće u Kertvarošu, u ulici Kizur Ištvan, površine 120 m² sa svom infrastrukturom. Objekt je legaliziran. Cijena 38.000,00 eura. Tel.: 063 8838747; 069 0094246.

Prodajem kozje mlijeko i sireve u Subotici. Tel.: 064 2380088.

Prodajem vijetnamske svinje i švicarske patuljaste koze. Tel.: 064 2380088.

Nudim uslužno kuhanje domaćeg sapuna, sirovina osigurana. 50 posto gotovog sapuna nudim osobi koja poznaje tehnologiju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem obiteljsku kuću u »Kertvarošu« oko 180 m². Postoji sva infrastruktura, legalizovana, na mom imenu. Cijena 40.000,00 eura. Tel.: 024-572-875; 063-8838747; 069-0094246.

Prodajem stan u Zagrebu – Gajnice, 52,80m² + ostava u podrumu. Stan ima 2 sobe, kuhinju, kupao, wc, predoblje, terasu. Neposredna blizina vrtića, škole, ambulante, tržnice i ostalih sadržaja. Tel.: 064-3690680.

Izrađujem po narudžbi ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke, mađarske i bizovačke papuče. Tel.: 064 0543720.

Povoljno dekoriranje dvorana za vjenčanja i rođendane, izrada perlica za zvanice, poklon korpe i dekorativno pakiranje darova. Tel.: 064 0543720.

Prodajem ulični dio obiteljske kuće. U jednom dijelu potrebna adaptacija. Postoji struja, voda, kanalizacija, kablovska. U najljepšem je dijelu Kertvaroša. Cijena 40.000 eura. Tel.: 024 572-875, 063 8838747, 069 0094246.

CROARI Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
 * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VUBR5 22
 VOJVOĐANSKA BANKA
 AD MS FIL. SUBOTICA
 IBAN: RS35355000000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

ČESTITAMO: ZLATNA OBLJETNICA BRAKA

Tonkovići proslavili pola stoljeća vjernosti

Mirko ('36) i Julijana ('41) Tonković, poznatiji kao Marko i Đula, proslavili su 50 godina braka u iznimnoj atmosferi, kakva i doliči ovako značajnim datumima. Obilježavanje je počelo svetom misom koju je vodio vlč. *Julije Bašić* na Bikovu, jer naime oboje potječu s Bikova. Nakon toga slavlje se nastavilo u restoranu Miraž, a trajalo je do u noć. U pratnji vjenčanog kuma *Ignacija Tonkovića*, brojnih rođaka i prijatelja, slavljenci su skupa ručali i večerali, te su plesali. Okupljene je zabavljao ansambl Hajo, a usprkos teškoj

bolesti kuka, Đula je ipak smogla snage da povede ples. Mladima i folklorasima nije trebalo mnogo da se opuste i uživaju, a pratili su ih i svi nazočni.

Marko i Đula su se uzeli 9. lipnja 1963. godine, nakon oko 3 godine zabavljanja. Iako su oboje s Bikova, zapravo su se upoznali u gradu na zabavi. Kako oboje kažu, prvo su postali prijatelji nakon Markovog povratka iz vojske. Đula se već kao mlada cura zagledala u njega, te se ostvarila ljubav. Nisu

imali svoje djece, te su se posvetili rodbini i društvu. Oboje su uživali u društvu, gajili su prijateljstva, čak i nakon dolaska u grad. Godina 1977. je bila prekretnica za njih, jer su se sa salaša bez struje i puta doselili u grad. Ipak, ostali su poljoprivrednici, nikada se nisu zaposlili u nekom poduzeću. Bavili su se ratarstvom i vođenjem domaćinstva, no, imali su i svinje, krave, junad, ovce, bikove, kokoši...

Na pitanje za recept uspješnog braka Đula veli:

»Potrebno je ćutati i slagati se, to je recept za brak, popuštati jedno drugom. Nema toga da 'neću više trpjeti'. Sadašnji parovi ne znaju što ih čeka, idu na vinčanje i smiju se, ne znaju na čeg idu. Prošlo je ovih 50 godina ne znam ni kako. Nisu samo cvale ruže, bilo je i trnja«.

Zanimljivo, ali upravo su za obljetnicu i dobili buket od 50 ruža! A, Đuline riječi potvrđuje i Marko:

»Drugačije je bilo kadgod nego danas, bilo je više poštovanja, svi su se slagali. Svi su bili bliski, pogotovo na salašima, imali smo rodbinu i prijatelje oko nas. Što se braka tiče, nikada me supruga nije vidila pijanog, nikada nisam podigao ruku na nju, ali je naravno bilo i lipih i teških dana«.

Na koncu smo se s Tonkovićima dogovorili da se nađemo i za deset godina, u boljem zdravlju.

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Suparna čorba

Faljen Isus čeljadi moja, ja jevo ode malo u ataru sijo pod jedan orov žbunj i malo da odanem i nadišem se malo friškog ajera, što mi kandar baš neće uspit, tako smrdi da prostitute kugod da se tvor olakšo od ove polivačine! Šta da vam kažem

Piše: Branko Ivković

kad više u ataru nemož od želje vidit da zec protrče, a kamol onaj sitniji diviji josag kugod što su pripelice, šteta što su se sirote uništile, tako su lipo pučkale da ji bilo milina slušat, no zato nam sad »pučkaje« kojikaki strojovi što lete tamo vamo po ataru kugod ludi, da što više i brže urade, a da ništa ne ostane. Ta toliki smo sebični da svako zrnice pokupimo, a nema više starog običaja naši dida kad se ostavijo jedan snop za »polog« da Bog da i na godinu roda. Počo se već vrc i ječam, ima ga, fala Bogu ove godine je fajin rodijo, al se ne zna cina, kugod i uvik. Ja niki dan pito jednog od ovi nakupaca pošto čedu ga plaćati, a on se niki još i uvridijo ko onako, »Ta šta tako štogod i pitaš?« Rano je još za plaćanje, a nije bilo rano za plaćanje simena, mitrađa i olaja za traktore, onda su divanili da nemađu za uvoz pa nek paori prvo platidu pa će onda vratit razliku, a to mož bit i na sveti nikad. Toliko mi dojadijo ovaj naš paorski poso čeljadi moja da se i dan danas kajem što nisam išo za kakog čatu, jal u najgorim slučaju za političara, ta manite mi sad nikog odvrćanja, vite vi te plate na vrime, a ne svaka tri miseca kugod pravim rabadžijama, pa na poslu lipo u skupštinama kuvana užna, pa kafa, pa dnevnice, samo neznam otkud mož bit dnevnic kad su njma stalno na istom stocu, ta još možda imadu i na oslove rada, a jedino što njim se mož

trevit to je da dobijedu žulj digod odastrag. E zaboravijo sam kajst, sad kad se narod malo uspanto i ociko kod-bajage će uvest niko šporovanje pa čedu bit manje plate i malo će se »otanjit« kujna. Ja čeljadi moja virujem da će sad nagrajsat sre-

mačice i portiri a u kujni u porciji neće bit tri šnicle neg dvi. Da se mene pita ja bi to vako »ponediljak - suparna čorba s debelim rizancima da malo odmoridu tilo od nediljni ručkova na kojikakim slavljinima i otvaranjima, utorak - s krumpirom nasuvo rizanci na marama, srida - grava i lakumića, četvrtak - gumboca na čorbu, a ako budu dobri malo i s pekmezom, a petak zna se - to je post, pa lipo suva rana u kori krumpira i suve lepanje, da malo skinedu koju kilu gospoda i da manje drimaje na sastancima, a još jedan važan detalj - koji ne prisustvuje na sastancima nema užne, a ne da tamo zvrliji uvik prazna ta saletina, a zimi to triba zabada-vad grijat već oni se šepuridu u košuljama a sirotinja na sokaku umire od zime i nikom ništa. Al ima u ovim mojim kontanju jedna sasvim malecka mana, a to je da mene niko ništa ni ne pita, a kako vrime što većma odmiče ovaj moj »jelovnik« će doteć meni, a moram priznat ni meni baš nije zdravo pod zub, ta niko se baš nežuri uvatit za kašiku kad je suparna čorba jal gumboci na čorbu u pitanju, zato i sam molim Boga da se ona moja nije sitila da me sad na užni »obrađuje« dobrom zdiletinom čorbuljine. Ko je zna, jutros nije bila bisna. Zbogom čeljadi moja i dođite nam na cvitnjaka na salaš da priskačemo vatru, vaš Branko Ivković iz Ivković šora...

Dinar oslabijo sve drugo će se dignit

Bać-Iva, otkako je curama kupio tu, kako je on zove vražju škatulju, imade sve manje mira. Na njoje se svašta vidi, puno bolje neg na televiziji. I što je još najgorje, tude ne pišu i ne divanu samo ni državni, kad pritisneš pravo puce možeš čut i ne druge i treće i... vraganajste. Ne zna on baš puno oko te škatulje, pa se navadijo malo malo, pa otit kod kuma Tune vidit šta je novoga. On tu bogažiju imade već nekoliko godina, pa znade š njom bolje neg bać-Iva š televizijom. Najde i pisama kaki očeš, a bome, više put ka su sami i nikaki sramocki filmova, al najde i puno ozbiljni stvari, što se ne smiju obnarodovat nit na televizije, nit na radijonu, kažu ne triba samo uznemirivat svit. Eto i jutros. Bać-Iva otpravijo sve njegove odoma, namirijo marvu i živinu, na miru fruštukovo, pa u ladovinu. Vručina već udarila, pa je guknijo i dvi bukarice katarke. Bože, nikako se načudit, još se ni pepel u pećice ni oladila, sad već ne mož izdurat žegu. Malo se vrtošijo, al ko da ga pundrav čačka, nigdi da najde mira. Zapali televiziju, vidi i čuje kako se vi što vladu samo falu kako se u ve države nikad ni bolje živilo, jel, al samo je sad i samo malo teško, pa ščim oni to i to, oma će svima svanit. Oma otrne, to više ne može slušat. Veli, aj da se malo krene kod kuma Tune, vidi da mu je lemuzina doma. Otide, al već sa sokaka čuje da i kum ništa mrnda, al malo i glasnije neg on. Unide, bome kod kuma ladovina, sve se naježijo. »Ajde, kume, baš sam ti sad mislijo zvat na telefon, da dojdeš na aldumaš. Eto, juče mi bili majstori namontirat klimu, da se više ne patimo sovomn omari-nom«, veli kum Tuna i već otvara dva piva, ladna, sve se čaše zadnile. bać-Iva oma zaboravijo da je doma pijo katarke. A i da ni, štaj to njemu, katarke mu dojde više nako misto vode. »Pa ajd, kume, nazdravlje, nek samo bude duražno!«, veli bać-Iva priko čaše. Kum Tuna već zapalijo škatulju, pa traži šta imade novoga. »Evo, kume, gledaj kako nas zlo čeka. Evo, lipo kažu da je poskupijo evro, pa će se dignit i sve u dućana, kaže nikaka što se stara za nas što kupujemo. Veli ne bi oni, al moru zoto što kupujemo od drugi država i frižidere i čačkalice i cipele i gaće i kekse i čokolade i margarina i kompira i jabuka...i... vrag zna šta sve ne«, veli i otvori još dva piva. »Idi, kume, neka makaršta divanit, pa vad ni došlo vrime da sad kupujemo no što smo prija prodavali?«, pita se bać-Iva i nalje čašu iz nove boce. »Bome, kume, jeste baš tako. Eto, vidiš, sve ne naše fabrike što su pravile vo što sad kupujemo od drugi, država prodala privatnicima. Privatnici pootpušćavali rabadžije, poprodavali sve što su mogli. Eno i u našem selu mlina što je radila priko osamdest godina i nikad nadostit brašna, sad stoji zarastita u korovu. Polak rabadžija poumiralo, polak matori za posov, a mladi za penziju, a brašno opet kupujemo od drugi. A i ta što se stara za nas što kupujemo, kaže da je od Božića do sad samo rana poskupila za trećinu«, sad već bać-Ive tolmači kum Tuna. »E, kume, vidim da je ta tvoja škatulja već jako pametna, ništa ti mene više ni ne pitaš otkako je imadeš. Nego, ajde, nek ona i tebe i mene već jedamput rastolmači, zašto se, ščim se digne evro, diže sve u države, samo se nikada i nikako neće dignit nadnice rabadžijama?«, pita bać-Iva i uputi se doma.

Piše: Ivan Andrašić

21. lipnja 2013.

Konfucije: Tko zna i zna da zna – mudar je – slijedite ga.

Platon: Kakva je glazba – takva je i država.

Bacon: Riječi su samo slike, zaljubiti se u njih znači zaljubiti se u sliku.

Srebrni ljudi!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Miroslav Škoro

Koje godine i gdje se rodio poznati hrvatski pjevač Miroslav Škoro?

Što je po struci i temeljitoj naobrazbi?

S kojom pjesmom se proslavio i započeo bogatu glazbenu karijeru?

Kako se zove tamburaški sastav s kojim nastupa od 1985. godine?

Koliko godina je obnašao dužnost generalnog konzula u Pečuhu?

Kada je postao predsjednik uprave Croatia Recordsa?

Kojim državnim odlikovanjima je nagrađen za svoj rad?

Kako se zove njegov posljednji album?

Rodio se 29. srpnja 1962. godine u Osijeku.
Diplomirani ekonomist, polaznik diplomatske akademije MVP.
Ne dirajte mi ravnicu.
Slavonski bečari.
Od 1995. - 1997. godine.
2001. godine.
Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića, redom hrvatskog trojista.
Sve najbolje.

- Kako se završila tvoja svađa sa ženom? - upita prijatelj Tomicu.

- Dopuzala je na koljenima do mene!

- I što ti je kazala?

- Izlazi ispod kreveta da ti ja ne dođem tamo!

Idu Perica i Marina gradom.

Marica pita: - Koliko je sati?

Perica: - Da.

Marica: - Što?

Perica: - Da.

Marica: - O čemu govoriš?

Perica: - Da.

Marica: - Da li me voliš?

Perica: - O, jedanaest i petnaest!

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrčka)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

365
DANA

ODLOŽENO PLAĆANJE!

čekovima građana, u jednakim

mjesečnim ratama, na cijeli asortiman

VIKEND AKCIJA U KTC-U

21.6. - 24.6.2013.

SVAKE SRIJEDE

-15 %

NA BIJELU TEHNIKU,
MALE KUĆANSKE
APARATE I TELEVIZORE

Tikvice svježe 1 kg

~~29.90din~~

19.90din

**-33%
POPUSTA**

Voda Radenska 1.5 l

~~55.90din~~

39.90din

1 litra = 26.60din

**-28%
POPUSTA**

Luk srebrnac 1 veza

~~59.90din~~

55.90din

Deteržent za rublje Tersy 1100g

~~119.90din~~

99.90din

1kg = 90.82din

Ledeni desert vanilija, malina 75g

~~49.90din~~

38.90din

1kg = 51.87din

Bazen dječji 200X150X50 cm

~~2.799.00din~~

1.999.00din

**-27%
POPUSTA**

Ventilator podni FS-40B-1
VIVAX HOME

~~2.099.90din~~

1.699.00din

promjera 40 cm s mogućnošću
oscilacije

**-19%
POPUSTA**

ORGULJAŠKI
KONCERT

IZVODAC:
SAŠA GRUNČIĆ

GLASOVI ORGULJA U RAVNICI

SKLADBE
HRVATSKIH
SKLADATELJA
IZ
VOJVODINE

STANISLAV PREPREK

ALBE VIDAKOVIĆ

JOSIP ANDRIĆ

HRVATSKI SKLADATELJSKI SAVEZ

VRŠAC, KATEDRALNA CRKVA SV. GERHARDA

PETAK, 21. VI. 2013. S POČETKOM U 20 SATI

ZRENJANIN, KATEDRALNA CRKVA SVETOG IVANA NEPOMUKA

SUBOTA, 22. VI. 2013. S POČETKOM U 19 SATI